

รายงานฉบับสมบูรณ์

แผนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการ
ในการพัฒนาประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560: กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปภัศร ชัยวัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวรัย บุญยमानนท์

12 มีนาคม 2563

รายงานฉบับสมบูรณ์

แผนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการ
ในการพัฒนาประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560: กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปภัศร ชัยวัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวรัย บุญยमानนท์

สนับสนุนโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

บทคัดย่อ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม(สกสว.) ได้รับมอบหมายจากเครือข่ายองค์กรบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (คอบข.) ให้ดำเนินการแผนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560 : กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน โดยมีระยะการดำเนินงาน 1 ปี 8 เดือน ในวงเงินงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยรวม 15,000,000 บาท ภายใต้กรอบวิจัย 4 กรอบ อันได้แก่

- **กรอบวิจัยที่ 1** เศรษฐกิจการค้าและการลงทุน ส่งเสริมความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนและอาเซียนบวกหนึ่ง หรือการศึกษาผลกระทบจากการพัฒนากฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าผ่านแดน
- **กรอบวิจัยที่ 2** กฎหมายและการบริหาร แนวทางการบริหารจัดการในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะ สิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย หรือแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม หรือแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ในระบบของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน
- **กรอบวิจัยที่ 3** สังคมวิทยา การศึกษาเชิงนโยบายและหามาตรการแนวทางการบริหารจัดการในการรับมือของประเทศไทยด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อรองรับแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเข้าสู่ประเทศ หรือการศึกษาบทบาทของผู้นำในสังคมพหุวัฒนธรรม ตลอดจนนโยบายด้านประชากรที่มีความสำคัญในภูมิภาคอาเซียนอันนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณภาพ
- **กรอบวิจัยที่ 4** การศึกษา ศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนของระบบการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นเพื่อแสวงหาโอกาสที่จะร่วมมือกัน

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสนับสนุนโครงการวิจัยภายใต้กรอบวิจัยข้างต้น คณะทำงานฯ ได้ดำเนินการในหลายขั้นตอนตามกระบวนการของ สกสว. ได้แก่ การจัดประชุมพิจารณาและติดตามโครงการ โดยเชิญคณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 1) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานฯ (คณะที่ 2) คณะผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิจัยที่ได้รับทุน เพื่อคัดสรรโครงการวิจัยที่มีคุณภาพ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการพิจารณาข้อเสนอโครงการ การปฐมนิเทศนักวิจัย การประชุมร่วมเพื่อแก้ปัญหาทางงานวิจัย การนำเสนอรายงานความก้าวหน้างานวิจัยและรายงานฉบับสมบูรณ์ ทั้งนี้ ในทุกขั้นตอน คณะทำงานฯ ได้นำเสนอผลต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นอย่างสม่ำเสมอ

ผลการดำเนินงาน จากการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย ได้รับงานวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์ จำนวน 9 โครงการ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ผลผลิต/ผลลัพธ์ตามกรอบวิจัยที่ 1 2 และ 3 ได้ครบถ้วน แต่ ในระหว่างการดำเนินการมีการยุติทุนสนับสนุนงานวิจัยจำนวน 4 โครงการ เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการต่อได้ งบประมาณในการจัดสรรทุนวิจัยทั้งหมด 14,909,855 บาท แบ่งตามกรอบวิจัยทั้ง 4 โดยกรอบวิจัยที่ 1 ใช้ งบประมาณในการดำเนินการวิจัย เป็นเงิน 3,109,895 บาท กรอบวิจัยที่ 2 ใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัย เป็นเงิน 3,673,895 บาท กรอบวิจัยที่ 3 ใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัย เป็นเงิน 5,135,820 บาท และ กรอบวิจัยที่ 4 ใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัย เป็นเงิน 1,950,000 บาท มีงบประมาณคงเหลือจากการ อนุมัติทุน จำนวน 90,145 บาท

การพิจารณาคัดเลือกและอนุมัติทุนวิจัย มีการดำเนินการ 4 รอบ ได้แก่ รอบที่ 1/2560 ในช่วงเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2560 ได้ขึ้นสัญญารับทุน จำนวน 3 โครงการเดียว ใช้งบประมาณในการขึ้นสัญญารับทุน จำนวน 2,944,388 บาท สำหรับ 2/2560 ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2561 ได้ขึ้นสัญญารับทุน จำนวน 5 โครงการเดียว ใช้งบประมาณในการขึ้นสัญญารับทุน จำนวน 6,760,420 บาท สำหรับ 3/2560 ในช่วงเดือน เมษายน พ.ศ. 2561 ได้ขึ้นสัญญารับทุน จำนวน 4 โครงการเดียว ใช้งบประมาณในการขึ้นสัญญารับทุน จำนวน 4,164,557.00 บาท สำหรับ 4/2560 ในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2561 ได้ขึ้นสัญญารับทุน จำนวน 1 โครงการเดียว ใช้งบประมาณในการขึ้นสัญญารับทุน จำนวน 1,040,490 บาท รวมงบประมาณที่จัดสรรทั้งสองรอบ จำนวน 14,909,855 บาท

นักวิจัยที่ได้รับอนุมัติทุน อยู่ในสังกัดของทั้งหน่วยงานของมหาวิทยาลัย และหน่วยงานระดับกรมและ กองของกระทรวงต่างๆ แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยรัฐ จำนวน 10 แห่ง (คิดเป็นร้อยละ 83.33) และมหาวิทยาลัย เอกชนจำนวน 2 แห่ง (คิดเป็นร้อยละ 16.67) การกระจายทุนวิจัยจึงมีความหลากหลาย สามารถระดม แนวความคิดในการทำวิจัยที่สะท้อนปัญหาได้อย่างเหมาะสม

การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้ ได้ผลผลิตคือรายงานวิจัย จำนวน 9 ฉบับ และได้ผลลัพธ์ที่น่าสนใจหลากหลายประการ ซึ่งเป็นทั้งแนวทาง/วิธีการ/องค์ความรู้ ซึ่งหน่วยงาน และภาคส่วน ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม โดยผลที่คาดว่าจะได้รับและความคุ้มค่าในงานวิจัยแต่ละ โครงการวิจัยเป็นอย่างดี ส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศและภูมิภาคอาเซียนอย่างเหมาะสม ยังประโยชน์แก่ ผู้ใช้งานวิจัยต่อไป

Abstract

The Thailand Science Research and Innovation (TSRI) was appointed by the Thailand Research Organizations Network (TRON) to conduct a Targeted Research Program to fulfill Thailand's Development Needs in 2017 on "ASEAN Community". This program had been conducted for 18 months, with the budget of 15,000,000 Baht, to support and encourage researches in 4 areas/frameworks, namely,

1. Researches to enhance potential and capabilities of joint venture between ASEAN and ASEAN+1 member or to analyses impacts of law and regulation development related to border haulage.
2. Researches on labor migration management in ASEAN member countries, especially Singapore, Brunei and Malaysia, improving correctional systems, or tackling informal debts in Thailand and other member countries.
3. Researches to enhance potential public health policies for foreign workers, to understand the roles of leaders in a multicultural society, or to build knowledge on significant demographic policies in the region.
4. Researches on strengths and weaknesses of the education systems in Thailand and other ASEAN member countries.

To achieve the goal of the program and to ensure the quality of researches, productive meetings with the Board of Steering Committee (Board 1), the Board of Monitoring and Evaluation (Board 2), the Reviewer Panel, and researchers had been organized regularly. The process included proposal review, researcher orientation, problem solving, and progress report and final report presentations.

This program received 9 research projects. Nevertheless, since there were 3 research projects that cannot achieve their outcomes, only 9 projects were left that can fully achieve the program's output and outcome outlined in the 1st, 2nd and 3rd frameworks with total research budget was 14,909,855 Baht. To be more precise, 3,109,895 Baht were granted for researches in area/framework 1; 3,673,895 Baht for area/framework 2; 5,135,820 Baht were

granted for researches in area/framework 3; and 1,950,000 Baht were granted for researches in area/framework 4.

Research projects were granted in 4 periods: 3 research projects were granted in June 2017 (1/2017) with the budget of 2,944,388 Baht; 5 research projects were granted in January 2018 (2/2017) with the budget of 6,760,420 Baht; 4 research projects were granted in April 2018 (3/2017) with the budget of 4,164,557 Baht; and 1 research project was granted in September 2018 (4/2017) with the budget of 1,040,490 Baht.

While 83.33 percent of researchers are from 10 public universities, 16.67 percent are from 2 private universities. They altogether help produce more diverse perspectives on the issues

The outputs of this program are 9 research reports would significantly benefit for country's development, strengthen entrepreneur competitiveness, improve labor capability and obtain better understanding within each stakeholder. Moreover, these results are considered as key priority for sustainable collaboration in ASEAN Community development.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
ส่วนที่ 1 รายละเอียดการดำเนินงานแผนงาน ฯ	1
1.1 รายละเอียดการดำเนินงานแผนงาน ฯ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
1.3 ขอบเขตโครงการ	2
1.4 เป้าหมายของผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และตัวชี้วัด	3
1.4.1 ผลผลิต (Output) และตัวชี้วัด	3
1.4.2 ผลลัพธ์ (Outcome) และตัวชี้วัด	4
1.5 ภารกิจหลักและภารกิจรองของโครงการ	6
1.6 ระยะเวลา และแผนการดำเนินงานตลอดการทำกิจกรรมส่งเสริม และสนับสนุนการวิจัย	7
1.7 กิจกรรมของโครงการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์	9
1.8 ผลงานที่ สกสว.คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา	10
1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
ส่วนที่ 2 การดำเนินงานตามภารกิจหลัก และภารกิจรอง ของแผนงาน ฯ	12
2.1. ภารกิจหลัก	14
2.1.1 ภารกิจหลักที่ 1: สร้างและสนับสนุนโครงการวิจัยที่จะเอื้อประโยชน์อย่าง เป็นรูปธรรมตามเป้าหมายของฝ่ายและโครงการ	14
2.1.2 ภารกิจหลักที่ 2: ประสานงานภายในและภายนอกแผนงาน ฯ และ สนับสนุนให้เกิดโครงการวิจัยชนิดบูรณาการ	23
2.1.3 ภารกิจหลักที่ 3: ติดตามความก้าวหน้าโครงการและประเมินโครงการ ตามระยะเวลาที่ระบุในสัญญา ตามเกณฑ์และแนวทางที่ สกสว. กำหนด	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.1.4 ภารกิจหลักที่ 4: จัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานการเงิน นำเสนอให้ทุกฝ่ายทราบ	29
2.1.5 ภารกิจหลักที่ 5: เข้าร่วมประชุมและติดตามความก้าวหน้าของวงการวิชาการ และวงการอื่นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของแผนงาน ฯ	29
2.1.6 ภารกิจหลักที่ 6: ให้ความร่วมมือกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ สกสว. ในการเผยแพร่ ผลงานวิจัยเพื่อการผลักดันสู่การใช้ประโยชน์	30
2.1.7 ภารกิจหลักที่ 7: เข้าร่วมประชุมในกิจกรรมที่ สกสว. จัดขึ้น และปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่ สกสว. มอบหมายเป็นครั้งคราว	30
2.2 ภารกิจรอง	31
2.2.1 ภารกิจรองที่ 1: พัฒนารฐานข้อมูลและระบบฐานข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนา ในสำนักประสานงาน	31
2.2.2 ภารกิจรองที่ 2: ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐราชการ และสถาบันวิจัยของ ภาครัฐและเอกชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของแผนงาน ฯและ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	31
ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงานของแผนงาน ฯ	32
ส่วนที่ 4 สรุปผลการดำเนินงาน	65
4.1 ผลความสำเร็จในการดำเนินโครงการ	65
4.2 ผลสำเร็จและความคุ้มค่า	66
รายการอ้างอิง	70
ภาคผนวก บทสรุปผู้บริหารอย่างย่อของโครงการวิจัย ปี 2560	71

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1.1 ผลผลิต (Output) และตัวชี้วัดผลผลิตของโครงการ	3
ตาราง 1.2 ผลลัพธ์ (Outcome) และตัวชี้วัดผลลัพธ์ของโครงการ	5
ตาราง 1.3 แผนการดำเนินงานตลอดการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย	7
ตาราง 1.4 กิจกรรมหลัก และช่วงระยะเวลาดำเนินกิจกรรม พร้อมผู้รับผิดชอบ	9
ตาราง 1.5 กิจกรรม ตามระยะเวลา และผลงานที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ	10
ตาราง 2.1 การดำเนินงานตามภารกิจ	12
ตาราง 2.2 รายละเอียดสัญญาสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย	18
ตาราง 2.3 รายละเอียดการขอยุติสัญญาสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย	33
ตาราง 3.1 ผลผลิตของแผนงาน ฯ (Output) และตัวชี้วัด	33
ตาราง 3.2 ผลลัพธ์ของแผนงาน ฯ (Outcome) และตัวชี้วัด	35
ตาราง 3.3 ผลสำเร็จของแผนงานฯ	37
ตาราง 4.1 ผลของความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ	65

ส่วนที่ 1

รายละเอียดการดำเนินงานชุดโครงการ

1.1 รายละเอียดการดำเนินงานชุดโครงการ

ในช่วงปีที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศไทยภายใต้การรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน ส่งผลให้เกิดการปรับตัว การสร้างกลไกใหม่ และของภาคส่วนต่างๆ เพื่อสอดรับการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในด้านต่างๆ ความสำคัญในการสร้างผลงานวิจัยอันมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาประเทศ โดยมีเครือข่ายองค์กรบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (คอบช.) เป็นหน่วยงานที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยแบบมุ่งเป้าในตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ด้านประชาคมอาเซียน อันเป็นเป้าหมายสำคัญในการมุ่งให้การสนับสนุนการทำงานวิจัย

การดำเนินแผนกิจกรรมแผนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ กลุ่มประชาคมอาเซียน เริ่มต้นตั้งแต่ปี 2560 จนถึงปัจจุบัน ได้ทำการผลิตงานวิจัยในประเด็นต่างๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้การดำเนินงานของอาเซียน ตลอดจนความร่วมมือกันของประเทศต่างๆ ยังผลถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม และเมื่อพิจารณาการพัฒนาของกลุ่มประชาคมอาเซียนในลำดับถัดไป แผนวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน 2025 (AEC Blueprint 2025) อันมีเป้าหมายการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่จะต้องเติบโตขึ้นเป็นอันดับ 3 ในเอเชีย และเป็นอันดับ 7 ของโลก ตลอดจนแผนพัฒนาทางด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) และแผนพัฒนาทางด้านประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) อันเป็นการเปลี่ยนสำคัญที่ทุกประเทศต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาต่อไป

ดังในแผนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ กลุ่มประชาคมอาเซียนปี 2560 นี้จะมุ่งเน้นสนับสนุนงานวิจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการลงทุน/อิทธิพลของกองทุนต่างๆ ที่มีบทบาททางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน ด้านสังคม อันมีปัญหาแรงงานข้ามชาติ และแรงงานต่างด้าว กลายเป็นปัญหาที่มีผลกระทบโดยตรงกับทั้งสามเสาหลักของประชาคมอาเซียนเป็นสำคัญ และการพัฒนาทางด้านทุนมนุษย์ อันมีความหลากหลายทางภาษา ชาติพันธุ์ ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นโจทย์สำคัญของประชาคมอาเซียน เนื่องด้วยความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ความแตกต่างด้านมาตรฐาน

และทรัพยากรทางการศึกษาจะเป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน อันอาจนำมาซึ่งปัญหาในภูมิภาคระยะยาวได้

โดยคาดว่าจะงานวิจัยเหล่านี้ จะสามารถรวบรวมและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคม และเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับมิตรประเทศในประชาคมอาเซียน ในการสร้างความร่วมมือทางการพัฒนา ภายใต้มิติเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และการเมืองความมั่นคงอาเซียนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนในภาคเศรษฐกิจต่างๆ ระหว่างประเทศไทยกับประเทศอาเซียนอื่น รวมถึงการร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมฮาลาล และการเงินอิสลาม
2. เพื่อทำความเข้าใจความเป็นมา รูปแบบการดำเนินงาน และความสำเร็จหรือล้มเหลวของกองทุนต่างๆ ที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในประเทศต้นทางในอาเซียนและประเทศปลายทาง
3. เพื่อศึกษากฎหมาย กฎระเบียบ และการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติของประเทศอาเซียนอื่น โดยเฉพาะสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูง และการนำเข้าแรงงานต่างด้าว
4. เพื่อศึกษาเชิงนโยบายและมาตรการแนวทางการบริหารจัดการด้านการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อรองรับแรงงานต่างด้าว
5. เพื่อศึกษาโอกาสและความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ที่จะประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย

1.3 ขอบเขตโครงการ

1. สนับสนุนการวิจัยตามขอบเขตการทำงานที่คณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ
2. การประสานงานการวิจัยเพื่อสนับสนุนการทำงาน สนับสนุน ช่วย และติดตามการทำงาน ของโครงการต่างๆ ในแผนงาน เพื่อให้ได้ผลผลิต/ผลลัพธ์ของแต่ละโครงการอย่างเหมาะสม
3. วางแผนให้เกิดการใช้ประโยชน์ ส่งเสริมให้เกิดการเผยแพร่ผลงานวิจัย และขยายผลจากการวิจัยอย่างเหมาะสม

1.4 เป้าหมายของผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และตัวชี้วัด

โครงการนี้จะทำการประสานงาน เพื่อแผนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560: กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน สนับสนุนให้เกิดงานวิจัยภายใต้กรอบวิจัยนี้ จะได้ผลวิจัยที่มีเป้าหมายของผลผลิตและผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง จำแนกตามเชิงเศรษฐกิจ เชิงสังคมและชุมชน เชิงนโยบาย และเชิงวิชาการ โดยจะให้ความสำคัญในด้านการใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ เชิงชุมชนและสังคม เป็นหลัก โดยมีตัวชี้วัดที่แสดงถึงการบรรลุเป้าหมายในระดับผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ในด้านความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ เวลา และต้นทุน ตลอดจนมีกลุ่มเป้าหมายชัดเจนที่จะนำผลผลิตจากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัย โดยให้จัดทำข้อมูลในรูปแบบ ดังตารางแสดงผลลัพธ์และตัวชี้วัดของแผนการทำกิจกรรม

1.4.1 ผลผลิต (Output) และตัวชี้วัด

ในการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560: กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน จะมีพิจารณาผลผลิต (Output) และตัวชี้วัดผลผลิตของโครงการ ดังนี้

ตาราง 1.1 ผลผลิต (Output) และตัวชี้วัดผลผลิตของโครงการ

ผลผลิต	ตัวชี้วัด			
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เวลา	ต้นทุน
- แนวทางการสร้างความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น	รายงานวิจัย 1-3 โครงการ	- ได้แนวทางการสร้างความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น - ได้แนวทางการสร้างความร่วมมือด้านการลงทุนในอุตสาหกรรมฮาลาล - ได้แนวทางการสร้างความร่วมมือด้านการลงทุนในอุตสาหกรรมการเงินอิสลาม	1 ปี	ประมาณ 4 ล้าน บาท

ผลผลิต	ตัวชี้วัด			
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เวลา	ต้นทุน
- รูปแบบการดำเนินงานของกองทุนต่างๆ ที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม	รายงานวิจัย 1-4 โครงการ	- ได้แนวทางการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา รูปแบบการดำเนินงาน รวมถึงความสำเร็จ/ความล้มเหลวของกองทุนต่างๆ อาทิ เทมาเส็ก คาชานา เฟลต้า ตะบุงฮัจยี	1 ปี	ประมาณ 4 ล้านบาท
- แนวทางการบริหารจัดการในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน	รายงานวิจัย 1-2 โครงการ	- ได้แนวทางการแก้ปัญหาและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย/กฎระเบียบ และการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติของสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย	1 ปี	ประมาณ 2 ล้านบาท
- แนวนโยบายและมาตรการแนวทางการบริหารจัดการในการรับมือของประเทศไทยด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อรองรับแรงงานต่างด้าว	รายงานวิจัย 1-2 โครงการ	- ได้แนวทางเชิงนโยบายและมาตรการต่างๆ ในการบริหารจัดการทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อรองรับปัญหาแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย	1 ปี	ประมาณ 3 ล้านบาท
- แนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นเพื่อแสวงหาโอกาสที่จะร่วมมือกัน	รายงานวิจัย 1-2 โครงการ	- ทราบถึงโอกาส/แนวทางการร่วมมือทางด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศอาเซียนอื่น ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา/ปรับปรุงระบบการศึกษาภายในประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์	1 ปี	ประมาณ 3 ล้านบาท

1.4.2 ผลลัพธ์ (Outcome) และตัวชี้วัด

ในการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560: กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน จะมีพิจารณาผลลัพธ์ (Outcome) และตัวชี้วัดผลลัพธ์ของโครงการ ดังนี้

ตาราง 1.2 ผลลัพธ์ (Outcome) และตัวชี้วัดผลลัพธ์ของโครงการ

ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด			
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เวลา	ต้นทุน
- ทราบถึง โอกาสทางการค้า/การลงทุนจากแนวทางการสร้างความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น - ทราบถึง โอกาสทางการค้า/การลงทุนจากการร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมฮาลาล และการเงินอิสลาม	รายงานวิจัย 1-3 โครงการ	-อุตสาหกรรมที่มีโอกาสทางการค้า/การลงทุนจากการร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น -แนวทางการร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นที่เหมาะสม -แนวทางการร่วมมือด้านการลงทุนในอุตสาหกรรมฮาลาล และการเงินอิสลามที่เหมาะสม	1 ปี	ประมาณ 4 ล้านบาท
- ทราบถึงรูปแบบการดำเนินงานของกองทุนต่างๆ ที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม	รายงานวิจัย 1-4 โครงการ	- แนวนโยบายเชิงรุกและเชิงรับจากการทบทวนบทเรียนของกองทุนต่างๆ ที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม	1 ปี	ประมาณ 4 ล้านบาท
- ทราบถึงแนวทางการบริหารจัดการในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน	รายงานวิจัย 1-2 โครงการ	- แนวทางการปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบ และการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย	1 ปี	ประมาณ 2 ล้านบาท
- ทราบถึงแนวนโยบายและมาตรการแนวทางการบริหารจัดการในการรับมือของประเทศไทยด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อรองรับแรงงานต่างด้าว	รายงานวิจัย 1-2 โครงการ	-แนวทางเชิงนโยบายและมาตรการต่างๆ ในการบริหารจัดการทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อรองรับปัญหาแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย	1 ปี	ประมาณ 3 ล้านบาท

ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด			
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เวลา	ต้นทุน
- ทราบถึงแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นเพื่อแสวงหาโอกาสที่จะร่วมมือกัน	รายงานวิจัย 1-2 โครงการ	- แนวทางความร่วมมือทางด้านการศึกษาาระหว่างประเทศไทยกับประเทศอาเซียนอื่น -แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงระบบการศึกษาภายในประเทศไทย เพื่อยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์	1 ปี	ประมาณ 3 ล้านบาท

1.5 ภารกิจหลักและภารกิจรองของโครงการ

ในการดำเนินการแผนกิจกรรมของชุดโครงการ จะมีภารกิจหลักและภารกิจรอง ตลอดจนถึงขั้นตอนการดำเนินการของโครงการ ดังนี้

ภารกิจหลัก

1. สร้างและสนับสนุนโครงการวิจัยที่จะเอื้อประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมตามเป้าหมายของ วช. และ สกสว.ประสานงานกับคณะกรรมการบอร์ด 1 และ บอร์ด 2 ในการจัดประชุมต่าง ๆ ให้เป็นไปได้โดยราบรื่น
2. ติดตามโครงการอย่างใกล้ชิด ให้คำปรึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัยตามความเหมาะสม
3. จัดการประชุมการเสนอความคิดเห็นหน้าของการดำเนินงานอย่างน้อยจำนวน 2 ครั้ง เพื่อให้ นักวิจัยได้มีโอกาสสรับฟังความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์จากผู้เชี่ยวชาญและนำข้อเสนอแนะไปพัฒนางานวิจัยให้เป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพ ให้ข้อคิดเห็น และให้ความเห็นชอบต่อรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินการโครงการ
4. ติดตามความก้าวหน้าของโครงการและประเมินโครงการ ตามระยะเวลาที่ระบุในสัญญา ตามเกณฑ์และแนวทางที่ สกสว. กำหนด
5. จัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานการเงิน นำเสนอให้ฝ่ายทราบ ทุก 6 (หก) เดือน
6. เข้าร่วมประชุมและติดตามความก้าวหน้าของวงการวิชาการและวงการอื่นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของชุดโครงการให้ความร่วมมือกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ สกสว. ในการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อการผลักดันสู่การใช้ประโยชน์
7. จัดการประชุมใหญ่นำเสนอรายงานฉบับสมบูรณ์

ภารกิจรอง

1. พัฒนาฐานข้อมูลและระบบฐานข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาในสำนักประสานงาน
2. ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐราชการ และสถาบันวิจัยของภาครัฐและเอกชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของชุดโครงการและฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.6 ระยะเวลา และแผนการดำเนินงานตลอดการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย

โครงการนี้มีระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ มิถุนายน 2560 – พฤศจิกายน 2561 โดยมีแผนการดำเนินงานกิจกรรมฯ ดังแสดง

ตาราง 1.3 แผนการดำเนินงานตลอดการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย

เดือน รายละเอียดกิจกรรม	เดือน																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1. รับข้อเสนอโครงการจาก วช.																		
2. ประชุมบอร์ด 1 เพื่อพิจารณาแผนงาน																		
3. ประชุมบอร์ด 2 ขอแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ																		
4. คัดเลือกข้อเสนอโครงการโดยบอร์ด 2 และพิจารณาการประกาศรับข้อเสนอรอบที่ 2 (ถ้ามี)																		
5. จัดให้มีการนำเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยเบื้องต้น																		
6. ปรับแก้ข้อเสนอโครงการวิจัย																		
7. ประชุมบอร์ด 1 เพื่อรายงานผลการจัดสรรทุน																		

รายละเอียดกิจกรรม	เดือน																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
8. จัดทำสัญญาให้ทุนสนับสนุนการวิจัย และการจัดปฐมนิเทศนักวิจัย																		
9. ติดตามและสนับสนุนการทำงานของโครงการวิจัยที่ได้รับทุน																		
10. รับรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1 และจัดเวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้า																		
11. รับรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 2 และจัดเวทีนำเสนอรายงานความก้าวหน้า																		
12. รับ (ร่าง) รายงานฉบับสมบูรณ์ จัดเวทีนำเสนอ และ/หรือ ส่งประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ																		
13. รับรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (ปรับแก้ไขแล้ว)																		
14. จัดเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัย																		
15. ส่งรายงานสรุปผลการทำกิจกรรมตามแผนส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย																		

1.7 กิจกรรมของโครงการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

ทางโครงการได้กำหนดการจัดกิจกรรมหลัก และช่วงระยะเวลาดำเนินกิจกรรม พร้อมผู้รับผิดชอบ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

ตาราง 1.4 กิจกรรมหลัก และช่วงระยะเวลาดำเนินกิจกรรม พร้อมผู้รับผิดชอบ

วัตถุประสงค์	กิจกรรมหลัก	ช่วงระยะเวลา ดำเนินการ	จำนวน วันที่ใช้	ผู้รับผิดชอบ
1. เพื่อให้ให้นักวิจัยนำเสนอแนวทางในการทำวิจัย กรอบแนวคิด และวิธีการศึกษา และรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ	ข้อเสนอโครงการวิจัย	ประมาณ มีนาคม 60	2	ผศ.ดร.ปัทมา ชัยวัฒน์ ผศ.ดร.สรวีย์ บุญยमानนท์
2. เพื่อให้ให้นักวิจัยนำเสนอผลในเบื้องต้น ทั้งข้อมูลเอกสาร และ ข้อมูลภาคสนาม เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาอันเกิดจากการเก็บข้อมูล	รายงานความก้าวหน้า ครั้งที่ 1 เพื่อให้นักวิจัยนำเสนอ รายงานความก้าวหน้าในการเก็บข้อมูล การสังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูล	ประมาณ สิงหาคม 60	2	ผศ.ดร.ปัทมา ชัยวัฒน์ ผศ.ดร.สรวีย์ บุญยमानนท์
3. เพื่อให้ให้นักวิจัยนำเสนอผลการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย	รายงานความก้าวหน้า ครั้งที่ 2 เพื่อให้นักวิจัยทดลองเสนอผลงานการวิจัย	ประมาณ ธันวาคม 60	2	ผศ.ดร.ปัทมา ชัยวัฒน์ ผศ.ดร.สรวีย์ บุญยमानนท์
4. เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้นำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม	ประชุมนักวิจัย เพื่อให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม ติดตามผลการนำไปใช้ ศึกษาปัญหาที่เกิดจากการนำผลการวิจัยไปใช้	ประมาณ มีนาคม- เมษายน 61	2	ผศ.ดร.ปัทมา ชัยวัฒน์ ผศ.ดร.สรวีย์ บุญยमानนท์

1.8 ผลงานที่ สกสว. คาดว่าจะได้รับในแต่ละช่วงระยะเวลา

ทางโครงการได้เชื่อมโยงกิจกรรม ตามระยะเวลา และผลงานที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ ดังนี้

ตาราง 1.5 กิจกรรม ตามระยะเวลา และผลงานที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

เดือนที่	กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)
6 เดือนที่ 1	1. รายงานความคืบหน้าการวิจัยตามกรอบวิจัยต่างๆ การเก็บข้อมูล และประเภทของข้อมูลที่จำเป็นต่อการวิจัย จากงานวิจัยของนักวิจัยที่มีประสบการณ์ 2. รายงานความคืบหน้าการวิจัยเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักวิจัยด้วยกันในเรื่องคุณภาพและความครบถ้วนของข้อมูล	1. นักวิจัยได้เลือกและเข้าใจแนวทางการเก็บข้อมูลที่จำเป็นต่องานวิจัยของตนเอง 2. นักวิจัยได้สำรวจกรอบคิดทางทฤษฎีเพื่อใช้ในการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล
6 เดือนที่ 2	1. รายงานความคืบหน้าการวิจัยเพื่อให้นักวิจัยทดลองนำเสนอผลงานวิจัย รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักวิจัยด้วยกันเองและกับนักวิจัยผู้มีประสบการณ์ 2. รายงานความคืบหน้าการวิจัย	1. ได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพในแง่ความหนักแน่นของข้อมูล และการวิเคราะห์ที่สมเหตุสมผล
6 เดือนที่ 3	การเขียนบทสังเคราะห์ในภาพรวมของผลการวิจัยของโครงการ	ได้บทสังเคราะห์ซึ่งเขียนจากผลการวิจัยของโครงการ ทั้งนี้ อาจจะนำเสนอในรูปแบบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการสร้างความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น เพื่อเพิ่มโอกาสทางการค้า/การลงทุนในภาคเศรษฐกิจต่างๆ รวมถึงการร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมฮาลาล และการเงินอิสลามได้ผลผลิตทางด้านทิศทางการพัฒนาสินค้าและบริการระดับ SMEs ของประเทศ เพื่อส่งเสริมศักยภาพการแข่งขันในภูมิภาคอาเซียน
2. ได้แนวทางการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา รูปแบบการดำเนินงาน รวมถึงความสำเร็จ/ความล้มเหลวของกองทุนต่างๆ ที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในประเทศต้นทางในอาเซียนและ

ประเทศปลายทาง ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในการกำหนดนโยบายเชิงรุกและเชิงรับได้
ทราบถึงปัญหาเชิงสังคม วัฒนธรรม และการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคอาเซียน

3. ได้แนวทางการแก้ปัญหาและปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย/กฎระเบียบ และการบริหารจัดการ
แรงงานข้ามชาติของสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย ที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย ในการนำเข้า
แรงงานต่างด้าว
4. ได้แนวทางเชิงนโยบายและมาตรการต่างๆ ในการบริหารจัดการทางการแพทย์และสาธารณสุข
เพื่อรองรับปัญหาแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย
5. เห็นโอกาส/แนวทางการร่วมมือทางด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศอาเซียนอื่น ที่จะ
เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา/ปรับปรุงระบบการศึกษาภายในประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การยกระดับ
คุณภาพทรัพยากรมนุษย์

ส่วนที่ 2

การดำเนินงานตามภารกิจหลัก และภารกิจรอง ของชุดโครงการ

สำหรับแผนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560: กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน ของคณะผู้ประสานงาน ได้ดำเนินงานตามภารกิจหลัก และภารกิจรองของแผนงานฯ จนได้ผลลัพธ์ในการปฏิบัติงานอย่างครบถ้วน ดังนี้

ตาราง 2.1 การดำเนินงานตามภารกิจ

ตามแผนงาน		ปฏิบัติจริง	สนับสนุน วัตถุประสงค์ ข้อที่	ร้อยละความพึง พอใจต่อ ผลสำเร็จ
กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้			
☐ รายงานความคืบหน้าการวิจัยตามกรอบวิจัยต่างๆ การเก็บข้อมูล และประเภทของข้อมูลที่เป็นต่อการวิจัย จากงานวิจัยของนักวิจัยที่มีประสบการณ์	☐ นักวิจัยได้เลือกและเข้าใจแนวทางการเก็บข้อมูลที่จำเป็นต่องานวิจัยของตนเอง	☐ ได้ โครงการวิจัยครบถ้วนทั้ง 5 กรอบ และได้แนวทางการเก็บข้อมูลที่จำเป็นต่องานวิจัย	1-5	100%
☐ รายงานความคืบหน้าการวิจัยเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักวิจัยด้วยกันในเรื่องคุณภาพและความครบถ้วนของข้อมูล	☐ นักวิจัยได้สำรวจกรอบคิดทางทฤษฎีเพื่อใช้ในการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล	☐ ได้ โครงการวิจัยครบถ้วนทั้ง 5 กรอบ และได้กรอบคิดทางทฤษฎีเพื่อใช้ในการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล	1-5	100%

ตามแผนงาน		ปฏิบัติจริง	สนับสนุน วัตถุประสงค์ ข้อที่	ร้อยละความพึง พอใจต่อ ผลสำเร็จ
กิจกรรม (activities)	ผลงานที่คาดว่าจะได้			
☐ รายงานความ คืบหน้าการวิจัยเพื่อให้ นักวิจัยทดลองนำเสนอ ผลงานวิจัย รับฟัง และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างนักวิจัยด้วย กันเองและกับนักวิจัยผู้มี ประสบการณ์ ☐ รายงานความ คืบหน้าการวิจัย	☐ ได้ผลงานวิจัย ที่มีคุณภาพในแง่ ความหนักแน่นของ ข้อมูล และการ วิเคราะห์ที่ สมเหตุสมผล	☐ ได้ โครงการวิจัยที่ มีคุณภาพ มี ความน่าเชื่อถือ ทางวิชาการ สามารถ นำไปใช้ ประโยชน์ในวง กว้างได้	1-5	100%
☐ การเขียนบท สังเคราะห์ในภาพรวม ของ ☐ ผลการวิจัยของ โครงการ	☐ ได้บท สังเคราะห์ซึ่งเขียน จากผลการวิจัยของ โครงการ นำเสนอใน รูปแบบข้อเสนอแนะ เชิงนโยบายได้	☐ ได้บท สังเคราะห์จาก งานวิจัยเพื่อ นำเสนอเป็น ข้อเสนอเชิง นโยบายได้	1-5	100%

ซึ่งสามารถสรุปการปฏิบัติงานตามกรอบภารกิจหลักและภารกิจรอง ดังรายละเอียด

2.1 ภารกิจหลัก

2.1.1 ภารกิจหลักที่ 1: สร้างและสนับสนุนโครงการวิจัยที่จะเอื้อประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมตามเป้าหมายของฝ่ายและโครงการ

ผลการปฏิบัติงาน

แผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ประจำปี 2560: กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน ได้มีโครงการวิจัยทั้งหมดในแผนงานฯ โดยแบ่งระยะเวลาการให้ทุนเป็น 4 ระยะ ได้แก่ รอบที่ 1/2560 2/2560 3/2560 และรอบที่ 4/2560 โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

รอบ 1/2560

แผนงานฯ ได้รับข้อเสนอโครงการฯ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559 และได้รับข้อเสนอโครงการ เพื่อพิจารณาการรับทุนจำนวน 10 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว และ 1 แผนงานโครงการ และได้นำข้อเสนอโครงการทั้งหมดเข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผล (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถพิจารณาข้อเสนอโครงการ ฯ ที่ผ่านความเห็นชอบให้ขึ้นสัญญา ได้จำนวน 4 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว เมื่อทำการขึ้นสัญญารับทุน พบโครงการวิจัยถอนตัวจากการรับทุน 1 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว โดยมีข้อเสนอโครงการ ยินดีขึ้นสัญญารับทุน รวมในรอบ 1/2560 จำนวน 3 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว ใช้งบประมาณไปทั้งสิ้น 2,944,388 บาท

ข้อเสนอโครงการ ฯ ที่ไม่ผ่านการพิจารณา จำนวน 6 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว และ 1 แผนงานโครงการ มีสาเหตุหลักมาจากการที่ข้อเสนอโครงการ ฯ ไม่สามารถแสดงถึงองค์ความรู้ทางวิชาการ กรอบการวิจัย/แนวคิดในการวิจัยไม่ชัดเจน ผู้วิจัยขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนั้นเพียงพอ งบประมาณที่เสนอขอสูงเกินความจำเป็น ทั้งมีการขอทุนในส่วนของผู้ช่วยวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลสูงเกินไป ตลอดจนข้อเสนอโครงการวิจัยไม่สอดคล้องกับกรอบการวิจัยที่ วช. ได้กำหนดไว้สำหรับการจัดสรรทุน

รอบ 2/2560

แผนงานฯ ได้รับข้อเสนอโครงการ ฯ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 และได้รับข้อเสนอโครงการ ฯ เพื่อพิจารณาการรับทุนจำนวน 28 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว และ 3 แผนงานโครงการ และได้นำข้อเสนอโครงการ ฯ ทั้งหมดเข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผล (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถพิจารณาข้อเสนอโครงการที่ผ่านความเห็นชอบให้ขึ้นสัญญา ได้จำนวน 5 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว โดยทุก

ข้อเสนอโครงการยินดีขึ้นสัญญาฯ รับทุน รวมในรอบ 2/2560 จำนวน 5 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว ใช้งบประมาณไปทั้งสิ้น 6,760,420 บาท

ข้อเสนอโครงการ ฯ ที่ไม่ผ่านการพิจารณา จำนวน 23 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว และ 3 แผนงานโครงการ มีสาเหตุหลักมาจากการที่ข้อเสนอโครงการไม่สามารถแสดงถึงองค์ความรู้ทางวิชาการ กรอบการวิจัย/แนวคิดในการวิจัยไม่ชัดเจน ผู้วิจัยขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยนั้นเพียงพอ งบประมาณที่เสนอขอสูงเกินความจำเป็น ทั้งมีการขอทุนในส่วนของผู้ช่วยวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลสูงเกินไป ตลอดจนข้อเสนอโครงการวิจัยไม่สอดคล้องกับกรอบการวิจัยที่ วช. ได้กำหนดไว้สำหรับการจัดสรรทุน

รอบ 3/2560

แผนงาน ฯ ได้รับข้อเสนอโครงการ ฯ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 ได้ทำการสรรหาข้อเสนอโครงการวิจัยแบบพิเศษ (Selected Topics) โดยได้รับข้อเสนอโครงการ เพื่อพิจารณาการรับทุนจำนวน 3 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว และได้นำข้อเสนอโครงการทั้งหมดเข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผล (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถพิจารณาข้อเสนอโครงการที่ผ่านความเห็นชอบให้ขึ้นสัญญาได้จำนวน 4 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว เมื่อทำการขึ้นสัญญาฯ รับทุน พบโครงการวิจัยถอนตัวจากการรับทุน 1 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว โดยมีข้อเสนอโครงการยินดีขึ้นสัญญาฯ รับทุน รวมในรอบ 3/2560 จำนวน 3 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว ใช้งบประมาณไปทั้งสิ้น 4,164,557 บาท

รอบ 4/2560

แผนงาน ฯ ได้รับข้อเสนอโครงการ ฯ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2561 ได้ทำการสรรหาข้อเสนอโครงการวิจัยแบบพิเศษ (Selected Topics) โดยได้รับข้อเสนอโครงการ เพื่อพิจารณาการรับทุนจำนวน 1 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว และได้นำข้อเสนอโครงการทั้งหมดเข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผล (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถพิจารณาข้อเสนอโครงการที่ผ่านความเห็นชอบให้ขึ้นสัญญาได้จำนวน 1 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว โดยโครงการวิจัยยินดีขึ้นสัญญาฯ รับทุน รวมในรอบ 4/2560 จำนวน 1 ข้อเสนอโครงการเดี่ยว ใช้งบประมาณไปทั้งสิ้น 1,040,490 บาท

โดยสรุป แผนงาน ฯ มีจำนวนสัญญาสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยจำนวน 12 ภายใต้กรอบวิจัยที่ 1 2 3 และ 4 ดังแสดงรายละเอียดโครงการวิจัย แยกพิจารณาตามกรอบวิจัย ดังนี้

กรอบวิจัยที่ 1 เศรษฐกิจการค้าการลงทุน

- การศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนและอาเซียนบวกหนึ่ง
- การศึกษาผลกระทบจากการพัฒนากฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าผ่านแดน

ลำดับที่	ชื่อแผนงาน/โครงการ	ชื่อหัวหน้าโครงการ	ชื่อหน่วยงาน
1/2560			
1.	โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน: บทวิเคราะห์ข้อตกลงเปิดเสรีเกี่ยวกับการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA)	หัวหน้าโครงการ ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล	มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
2.	โครงการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก	หัวหน้าโครงการ ผศ.ดร.ธเนศ วัฒนกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3/2560			
3.	โครงการวิจัยเรื่องผลกระทบจากการปรับปรุงพัฒนากฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าผ่านแดนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศ CLMVT	หัวหน้าโครงการ ดร.ชาติชาย เขียวงามดี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กรอบวิจัยที่ 2 กฎหมายและการบริหาร

- แนวทางการบริหารจัดการในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะ สิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย
- แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม
- แนวทางการแก้ปัญหาหนี้ในระบบของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน

ลำดับที่	ชื่อแผนงาน/โครงการ	ชื่อหัวหน้าโครงการ	ชื่อหน่วยงาน
1/2560			
4.	โครงการวิจัยเรื่องนโยบายการย้ายถิ่นเข้าแรงงานข้ามชาติระดับทักษะของประเทศสมาชิกอาเซียน: กรณีศึกษา สิงคโปร์และบรูไน	หัวหน้าโครงการ ดร.สุทธิพร บุญมาก	มหาวิทยาลัยทักษิณ

ลำดับที่	ชื่อแผนงาน/โครงการ	ชื่อหัวหน้าโครงการ	ชื่อหน่วยงาน
2/2560			
5.	โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการและการจัดระบบบริการสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติของประเทศไทย	หัวหน้าโครงการ ดร.อุษาวดี สุตะภักดิ์	มหาวิทยาลัยพายัพ
6.	โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการแก้ปัญหาหนี้นอกระบบของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน	หัวหน้าโครงการ ผศ.ดร.เศรษฐบุตร อิทธิธรรมวินิจ	มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
7.	โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม	หัวหน้าโครงการ ผศ.พ.ต.ท.ดร.กฤษณพงศ์ พุทธระกูล	มหาวิทยาลัยรังสิต

กรอบวิจัยที่ 3 สังคมวิทยา

- การศึกษาเชิงนโยบายและมาตรการการแนวทางการบริหารจัดการในการรับมือของประเทศไทยด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อรองรับแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเข้าสู่ประเทศ
- การศึกษาบทบาทของผู้นำในสังคมพหุวัฒนธรรม ตลอดจนแนวนโยบายด้านประชากรที่มีความสำคัญในภูมิภาคอาเซียนอันนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณภาพ

ลำดับที่	ชื่อแผนงาน/โครงการ	ชื่อหัวหน้าโครงการ	ชื่อหน่วยงาน
2/2560			
8.	โครงการวิจัยเรื่องการจัดการผังชุมชนส่งเสริมบริการสาธารณสุขสำหรับแรงงานต่างด้าวในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล	หัวหน้าโครงการ ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร	ส.เทคโนโลยีพระจอม เกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
9.	โครงการวิจัยเรื่องโครงสร้างและนโยบายประชากรของประเทศสิงคโปร์ในมุมมองของการพัฒนาประเทศไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	หัวหน้าโครงการ ผศ.ดร.จงจิตต์ ฤทธิรงค์	มหาวิทยาลัยมหิดล
3/2560			
10.	โครงการวิจัยเรื่องบทบาททฤษฎีโซฟ อีสทากในสังคมพหุวัฒนธรรมของสิงคโปร์	หัวหน้าโครงการ นายณัฏฐิย์ หมดหมา	มหาวิทยาลัยสงขลานคร ินทร์ (ปัตตานี)

4/2560			
11.	โครงการประชากรเด็กข้ามชาติ: บริบทการเลี้ยงดู การเข้าถึงบริการสุขภาพและการศึกษา ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก	หัวหน้าโครงการ ผศ.ดร.เฉลิมพล แจ่มจันทร์	มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบวิจัยที่ 4 การศึกษา

- ศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนของระบบการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น เพื่อแสวงหาโอกาสที่จะร่วมมือกัน

ลำดับที่	ชื่อแผนงาน/โครงการ	ชื่อหัวหน้าโครงการ	ชื่อหน่วยงาน
2/2560			
12.	โครงการวิจัยเรื่องแนวทางการศึกษานอกระบบภายใต้นโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรณีศึกษาประเทศกลุ่มรายได้ปานกลางในประชาคมอาเซียน	หัวหน้าโครงการ ดร.ภรณ์นิ สุนนะเศรษฐกุล	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จากสัญญาสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยทั้ง 12 สัญญา โดยวันเริ่มต้นของสัญญาและงบประมาณ ดังนี้

ตารางที่ 2.2 รายละเอียดสัญญาสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย

ลำดับ	กรอบวิจัย	รอบ	ชื่อโครงการ	วันขึ้นสัญญา	หมายเหตุ
1.	1	1/2560	โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน: บทวิเคราะห์ข้อตกลงเปิดเสรีเกี่ยวกับการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA) โดย ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ งบประมาณ 1,300,508 บาท	5 มิถุนายน 2560	ยุติสัญญา การรับทุนสนับสนุน งานวิจัย
2.	1	1/2560	โครงการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก โดย ผศ.ดร.ธเนศ วัฒนกุล มหาวิทยาลัยขอนแก่น งบประมาณ 793,880 บาท	5 มิถุนายน 2560	

ลำดับ	กรอบวิจัย	รอบ	ชื่อโครงการ	วันขึ้นสัญญา	หมายเหตุ
3.	1	3/2560	โครงการวิจัยเรื่องผลกระทบจากการปรับปรุงพัฒนากฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าผ่านแดนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศ CLMVT โดย ดร.ชาติชาย เขียวงามดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ งบประมาณ 1,015,507 บาท	25 เมษายน 2561	
4.	2	1/2560	โครงการวิจัยเรื่องนโยบายการย้ายถิ่นเข้าแรงงานข้ามชาติระดับทักษะของประเทศสมาชิกอาเซียน: กรณีศึกษาสิงคโปร์และบรูไน โดย ดร.สุทธิพร บุญมาก มหาวิทยาลัยทักษิณ งบประมาณ 850,000 บาท	25 พฤษภาคม 2560	
5.	2	2/2560	โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการและการจัดระบบบริการสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติของประเทศไทย โดย ดร.อุษาวดี สุตะภักดิ์ มหาวิทยาลัยพายัพ งบประมาณ 657,000 บาท	3 มกราคม 2561	
6.	2	2/2560	โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการแก้ปัญหาหนี้ของระบบของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน โดย ผศ.ดร.เศรษฐบุต อธิธรรมวินิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ งบประมาณ 589,600 บาท	3 มกราคม 2561	
7.	2	2/2560	โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม โดย ผศ.พ.ต.ท.ดร.กฤษณพงศ์ พุตระกูล มหาวิทยาลัยรังสิต งบประมาณ 1,577,050 บาท	15 มกราคม 2561	
8.	3	2/2560	โครงการวิจัยเรื่องการจัดการผังชุมชนส่งเสริมบริการสาธารณสุขสำหรับแรงงานต่างด้าวในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล โดย ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร ส.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง งบประมาณ 2,120,910 บาท	25 ธันวาคม 2560	นักวิจัยขอ ยุติสัญญา การรับทุน สนับสนุน งานวิจัย
9.	3	2/2560	โครงการวิจัยเรื่องโครงสร้างและนโยบายประชากรของประเทศสิงคโปร์ในมุมมองของการพัฒนาประเทศไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดย ผศ.ดร.จงจิตต์ ฤทธิรงค์ มหาวิทยาลัยมหิดล	30 มกราคม 2561	

ลำดับ	กรอบวิจัย	รอบ	ชื่อโครงการ	วันขึ้นสัญญา	หมายเหตุ
			งบประมาณ 1,815,860 บาท		
10.	3	3/2560	โครงการวิจัยเรื่องบทบาทยูโซฟ อีสฮากในสังคมพหุวัฒนธรรมของสิงคโปร์ โดย นายน์จมีย์ หมัดหมาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ปัตตานี) งบประมาณ 1,199,050 บาท	25 เมษายน 2561	
11.	3	4/2560	โครงการประชากรเด็กข้ามชาติ: บริบทการเลี้ยงดู การเข้าถึงบริการสุขภาพและการศึกษา ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดย ผศ.ดร.เฉลิมพล แจ่มจันทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล งบประมาณ 1,040,490บาท	25 กันยายน 2561	
12.	4	3/2560	โครงการวิจัยเรื่องแนวทางการศึกษานอกระบบภายใต้นโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรณีศึกษาประเทศกลุ่มรายได้ปานกลางในประชาคมอาเซียน โดย ดร.ภณณิน สุমনะเศรษฐกุล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ งบประมาณ 1,950,000บาท	25 เมษายน 2561	นักวิจัยขอ ยุติสัญญา การรับทุน สนับสนุน งานวิจัย

รวมทั้ง 12 โครงการวิจัยจะมีการใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัยรวมทั้งสิ้น 14,909,855 บาท (สิบสี่ล้านเก้าแสนเก้าพันแปดร้อยห้าสิบบาทถ้วน) แบ่งตามกรอบวิจัยได้ดังนี้

กรอบวิจัยที่ 1 ใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัยรวมทั้งสิ้น 3,109,895 บาท

กรอบวิจัยที่ 2 ใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัยรวมทั้งสิ้น 3,673,650 บาท

กรอบวิจัยที่ 3 ใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัยรวมทั้งสิ้น 6,176,310 บาท

กรอบวิจัยที่ 4 ใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัยรวมทั้งสิ้น 1,950,000 บาท

แต่หากพิจารณาการสนับสนุนงบประมาณวิจัยแบบเป็นรอบ จะได้ดังนี้

รอบที่ 1/2560 ใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัยรวมทั้งสิ้น 2,944,388 บาท

รอบที่ 2/2560 ใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัยรวมทั้งสิ้น 6,760,420 บาท

รอบที่ 3/2560 ใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัยรวมทั้งสิ้น 4,164,557 บาท

รอบที่ 4/2560 ใช้งบประมาณในการดำเนินการวิจัยรวมทั้งสิ้น 1,040,490 บาท

ทางแผนงาน ฯ ได้มีการดำเนินการติดตามและประเมินผลของโครงการวิจัยทั้งหมดทั้ง 12 เล่ม อย่างเคร่งครัด

อนึ่ง ในระหว่างการทำเนิงานของทางแผนงาน ฯ พบปัญหาการทำเนิงานวิจัย 1 โครงการวิจัย ได้แก่ โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน: บทวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นเสร็จเกี่ยวกับการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA) โดย ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเกิดปัญหาในร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ ตรวจพบว่าคุณภาพงานวิจัยไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัย นักวิจัยไม่จัดส่งร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ตามกำหนด และและงานวิจัยบางส่วนยังคงมีการคัดลอกผลงานโดยมิได้ทำการเรียบเรียงใหม่ จากการตรวจพบปัญหาข้างต้นคณะกรรมการพิจารณา ติดตามและประเมินผลทุนวิจัยที่ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มีมติยุติสัญญาการสนับสนุนทุนวิจัยของโครงการ ณ วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2562 โดยกำลังดำเนินการประสานงานเพื่อดำเนินการต่อไป

อีกทั้ง ในการดำเนินงานของแผนงาน ฯ ที่ผ่านมา มีนักวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัย ขอยุติสัญญาการรับทุนสนับสนุนงานวิจัย จำนวน 2 โครงการ ได้แก่

- โครงการวิจัยเรื่องการจัดการฝังชุมชนส่งเสริมบริการสาธารณสุขสำหรับแรงงานต่างด้าวในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล โดย ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง
- โครงการวิจัยเรื่องแนวทางการศึกษานอกระบบภายใต้นโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรณีศึกษาประเทศกลุ่มรายได้ปานกลางในประชาคมอาเซียน โดย ดร.ภิญฉิน สุমনะเศรษฐกุล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เนื่องด้วย ผลการทำเนิงานวิจัยไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้ และข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิจัยในภาพรวม ซึ่งทางคณะกรรมการพิจารณา ติดตามและประเมินผลทุนวิจัยที่ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) เห็นควรดำเนินการยุติสัญญาการรับทุนสนับสนุนงานวิจัยตามความประสงค์ของผู้รับทุน

สำหรับรายละเอียดการยุติสัญญาสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยของทั้งสามโครงการวิจัย พร้อมเหตุผลสามารถแสดงได้ดังตาราง

ตารางที่ 2.3 รายละเอียดการขอยุติสัญญาสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย	รายละเอียด	เหตุผล
โครงการวิจัยเรื่องการจัดการจัดการผังชุมชนส่งเสริมบริการสาธารณสุขสำหรับแรงงานต่างด้าวในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล โดย ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง	นักวิจัยขอยุติสัญญาการรับทุนสนับสนุนงานวิจัยเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2561	การดำเนินงานวิจัยไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้ และข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิจัยในภาพรวม
โครงการวิจัยเรื่องแนวทางการศึกษานอกระบบภายใต้นโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิตกรณีศึกษาประเทศกลุ่มรายได้ปานกลางในประชาคมอาเซียน โดย ดร.ภรณ์ฉนิ น สุนนะเศรษฐกุล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	นักวิจัยขอยุติสัญญาการรับทุนสนับสนุนงานวิจัยเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562	การดำเนินงานวิจัยไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้ และข้อจำกัดด้านระยะเวลาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิจัยในภาพรวม
โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน: บทวิเคราะห์ข้อตกลงเปิดเสรีเกี่ยวกับการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA) โดย ดร.ประพิร์ อภิชาติสกุล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	คณะกรรมการพิจารณาติดตามและประเมินผลทุนวิจัยที่ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มีมติยุติสัญญาการสนับสนุนทุนวิจัยเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2562	คุณภาพงานวิจัยไม่เป็นไปตามสัญญาการรับทุนสนับสนุนงานวิจัย การดำเนินงานวิจัยมีระยะเวลายาวนาน และงานวิจัยบางส่วนยังคงมีการคัดลอกผลงานโดยมิได้ทำการเรียบเรียงใหม่

โดยสรุป โครงการวิจัยภายใต้แผนงาน ฯ ที่สามารถดำเนินการจนบรรลุผลผลิตและผลลัพธ์ของแผนงาน ฯ มีจำนวน 9 โครงการวิจัย โดยได้มีการนำเสนอรายงานความก้าวหน้า และรายงานฉบับสมบูรณ์ให้แผนงาน ฯ เพื่อพิจารณาผลผลิตและผลลัพธ์ในการดำเนินงานวิจัยต่อไป

2.1.2 ภารกิจหลักที่ 2: ประสานงานภายในและภายนอกแผนงาน ฯ และสนับสนุนให้เกิดโครงการวิจัย ชนิดบูรณาการ

ผลการปฏิบัติงาน

ในการดำเนินแผนกิจกรรมทางทีมงานได้จัดการประชุมผู้เกี่ยวข้องต่างๆ และได้เข้าร่วมประชุมชี้แจงผลการดำเนินการตามแผนกิจกรรมเป็นระยะ เพื่อสร้างการดำเนินการร่วมกันอย่างเหมาะสม แผนงานฯ ได้สรุปการประชุมต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินการตามแผนกิจกรรม ดังนี้

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อพิจารณาข้อเสนอโครงการที่ส่งเข้ามาในรอบที่ 1/2560 และการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาข้อเสนอโครงการ และแจ้งผลการดำเนินกิจกรรม

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 4 เมษายน พ.ศ.2560 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการนำเสนอข้อเสนอโครงการนักวิจัย รอบ 1/2560 แจ้งผลการพิจารณาข้อเสนอโครงการที่ผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดการขึ้นสัญญาฯ การประกาศรับข้อเสนอโครงการในรอบที่ 2 และแจ้งผลการดำเนินกิจกรรม

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 1) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน ภายใต้หัวข้อการประชุมการรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ.2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ.2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อแจ้งผลการประกาศรับข้อเสนอโครงการในรอบที่ 2/2560 การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาข้อเสนอโครงการ และแจ้งผลการดำเนินกิจกรรม

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อแจ้งผลการพิจารณาข้อเสนอโครงการที่ผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการนำเสนอข้อเสนอโครงการนักวิจัย รอบ 2/2560 แจ้งผลการพิจารณาข้อเสนอโครงการที่ผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดการขึ้นสัญญารับทุนฯ และแจ้งผลการดำเนินกิจกรรม

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 1) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน ภายใต้หัวข้อการประชุมการรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การประชุมภายในของทีมงานดำเนินการเพื่อวางแผนการดำเนินงาน และปรับปรุงการทำงานให้ตรงความต้องการคณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 1) วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการนำเสนอข้อเสนอโครงการของนักวิจัย 2/2560

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2561 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการรายงานความก้าวหน้าของนักวิจัย 1/2560

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2561

ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการ
รายงานความก้าวหน้าของนักวิจัย 1/2560 ครั้งที่ 2

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความ
ต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2561
ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟัง
ความคืบหน้าในการดำเนินงานแผนงาน ฯ

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความ
ต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 16 สิงหาคม
พ.ศ. 2561 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์
เพื่อรับฟังการร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ของนักวิจัย 1/2560 และรายงานความก้าวหน้ารอบ 2/2560

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนา
ประเทศ (คณะที่ 1) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน ภายใต้หัวข้อการประชุมการรายงานความก้าวหน้าในการ
ดำเนินงาน วันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความ
ต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 15 พฤศจิกายน
พ.ศ. 2561 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อ
รับฟังการรายงานความก้าวหน้าของนักวิจัย 2/2560 ครั้งที่ 2 นักวิจัย 3/2560 และติดตามปัญหานักวิจัย
1/2560

การประชุมภายในของทีมนำดำเนินการเพื่อวางแผนการดำเนินงาน วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2562
ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความ
ต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 15 มกราคม
พ.ศ. 2562 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อ
รับฟังการรายงานความก้าวหน้าของนักวิจัย 3/2560 นักวิจัย 4/2560 และติดตามปัญหานักวิจัย 1/2560

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2562 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อติดตามปัญหานักวิจัย 1/2560

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 1) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน ภายใต้หัวข้อการประชุมการพิจารณาร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ.2562 ณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

แผนงานฯ ได้มีแนวทางการจัดประชุมพร้อมสรุปผลการดำเนินงานเป็นระยะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานมีความเหมาะสม และรอบคอบต่อไป

2.1.3 ภารกิจหลักที่ 3: ติดตามความก้าวหน้าโครงการและประเมินโครงการ ตามระยะเวลาที่ระบุในสัญญา ตามเกณฑ์และแนวทางที่ สกสว. กำหนด

ผลการปฏิบัติงาน

ทางโครงการได้ทำการติดตามความก้าวหน้า รวบรวมผลการประเมินร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ และรายงานความก้าวหน้าให้กับทาง สกสว. รับทราบ อีกทั้งได้จัดเวทีรายงานร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ของกลุ่มนักวิจัย ในระยะเวลาการรายงานผล ดังนี้

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อพิจารณาข้อเสนอโครงการที่ส่งเข้ามาในรอบที่ 1/2560 และการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาข้อเสนอโครงการ และแจ้งผลการดำเนินกิจกรรม

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการนำเสนอข้อเสนอโครงการนักวิจัย รอบ 1/2560 แจ้งผลการพิจารณาข้อเสนอโครงการที่ผ่านการประเมินของ

ผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดการขึ้นสัญญาฯ การประกาศรับข้อเสนอโครงการในรอบที่ 2 และแจ้งผลการดำเนินงาน

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อแจ้งผลการประกาศรับข้อเสนอโครงการในรอบที่ 2/2560 การแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาข้อเสนอโครงการ และแจ้งผลการดำเนินงาน

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อแจ้งผลการพิจารณาข้อเสนอโครงการที่ผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 28-กันยายน พ.ศ. 2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการนำเสนอข้อเสนอโครงการนักวิจัย รอบ 2/2560 แจ้งผลการพิจารณาข้อเสนอโครงการที่ผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดการขึ้นสัญญาฯ และแจ้งผลการดำเนินงาน

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการนำเสนอข้อเสนอโครงการของนักวิจัย 2/2560

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2561 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการรายงานความก้าวหน้าของนักวิจัย 1/2560

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2561 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการรายงานความก้าวหน้าของนักวิจัย 1/2560 ครั้งที่ 2

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2562 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการรายงานความก้าวหน้าของนักวิจัย 3/2560 นักวิจัย 4/2560 และติดตามปัญหานักวิจัย 1/2560

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อติดตามปัญหานักวิจัย 1/2560

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2562 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ของนักวิจัย 3/2560 นักวิจัย 4/2560

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ของนักวิจัย 3/2560 นักวิจัย 4/2560 เพิ่มเติม

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 2) และผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน วันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2562 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ เพื่อรับฟังการร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ของนักวิจัย 3/2560 เพิ่มเติม

2.1.4 ภารกิจหลักที่ 4: จัดทำรายงานความก้าวหน้าและรายงานการเงิน นำเสนอให้ทุกฝ่ายทราบ

ผลการปฏิบัติงาน

โครงการได้จัดทำรายงานความก้าวหน้า และรายงานทางการเงิน เพื่อเสนอต่อทาง สกสว. เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นภาพการดำเนินการของแผนกิจกรรม ตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด โดยได้นำส่งรายงานความก้าวหน้า เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวในการดูแลและดำเนินการติดตามการทำงานวิจัยของนักวิจัยภายใต้แผนงาน ฯ รวมทั้งดำเนินการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ในการดำเนินงานของแผนงาน ฯ รวมทั้งความคุ้มค่าที่ได้รับจากแผนงาน ฯ

2.1.5 ภารกิจหลักที่ 5: เข้าร่วมประชุมและติดตามความก้าวหน้าของวงการศึกษาการและวงการอื่นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของแผนงาน ฯ

ผลการปฏิบัติงาน

ในช่วงการดำเนินการของแผนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560: กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน โครงการได้เข้าร่วมการประชุมต่างๆ ดังนี้

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 1) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน ภายใต้หัวข้อการประชุมการรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 1) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน ภายใต้หัวข้อการประชุมการรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การประชุมภายในของทีมดำเนินการเพื่อวางแผนการดำเนินงาน และปรับปรุงการทำงานให้ตรงความต้องการของ คณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 1) วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประชุมภายในของทีมนำเนินการเพื่อวางแผนการดำเนินงาน และปรับปรุงการทำงานให้ตรงความต้องการคณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 1) วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 1) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน ภายใต้หัวข้อการประชุมการรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน วันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

การประชุมภายในของทีมนำเนินการเพื่อวางแผนการดำเนินงาน วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2562 ณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมอาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์

การประชุมร่วมกับคณะกรรมการกำกับแผนงานวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (คณะที่ 1) กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน ภายใต้หัวข้อการประชุมการพิจารณาร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2562 ณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

2.1.6 ภารกิจหลักที่ 6: ให้ความร่วมมือกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ สกสว. ในการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อการผลักดันสู่การใช้ประโยชน์

ผลการปฏิบัติงาน

โครงการได้มีแผนในการร่วมมือกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ สกสว. ในการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อการผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ โดยจะมีการจัดการเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงการดำเนินการของโครงการ และสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการร่วมกันของนักวิจัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1.7 ภารกิจหลักที่ 7: เข้าร่วมประชุมในกิจกรรมที่ สกสว. จัดขึ้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ สกสว. มอบหมายเป็นครั้งคราว

ผลการปฏิบัติงาน

โครงการได้มีการเข้าร่วมในกิจกรรมที่ สกสว. จัดขึ้น ตามวาระ และพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับแผนงาน ฯ โดยรายละเอียดการเข้าร่วมประชุมได้แสดงรายละเอียดข้างต้น

2.2 ภารกิจรอง

2.2.1 ภารกิจรองที่ 1: พัฒนาระบบข้อมูลและระบบฐานข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาในสำนักประสานงาน

ผลการปฏิบัติงาน

โครงการได้เริ่มจัดทำข้อมูลนักวิจัย และระบบฐานข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาในสำนักประสานงาน โดยเริ่มเก็บข้อมูลในระบบ Microsoft excel และเริ่มใช้ในการทำสรุปรายงาน ตามความจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับแผนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560: กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน

เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานแผนกิจกรรม ทางผู้ประสานงานได้รวบรวมรายงานฉบับสมบูรณ์ดังกล่าว ส่งต่อให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อนำไปเป็นฐานข้อมูลวิจัย สำหรับการเผยแพร่ในลำดับถัดไป รวมทั้งการจัดทำบทสรุปผู้บริหารอย่างย่อ (ตามภาคผนวก) เพื่อให้สำหรับการพัฒนาเผยแพร่ต่อไป

2.2.2 ภารกิจรองที่ 2: ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐราชการ และสถาบันวิจัยของภาครัฐและเอกชน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของแผนงาน ฯและฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ผลการปฏิบัติงาน

โครงการมีแผนงานเมื่องานวิจัยได้ทำงานประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐราชการ และสถาบันวิจัยของภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อติดต่อประสานงานเรื่องการรับทุนวิจัย และหากมีการนำเสนอกรอบวิจัยเพิ่มเติม จะทำการติดต่อหน่วยงานต่างๆ เพื่อสนับสนุนการทำงานวิจัยที่ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียนต่อไป

จากผลการดำเนินภารกิจหลัก และภารกิจรองข้างต้น โครงการได้ดำเนินการตามแผนกิจกรรม เพื่อสนับสนุน และประสานงานให้เกิดการทำวิจัยที่เหมาะสม ตรงตามกรอบวิจัย และมีเป้าหมายเพื่อพัฒนา งานวิจัยที่สร้างความบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างเหมาะสม

ส่วนที่ 3

ผลการดำเนินงานของแผนงาน ฯ

แผนงาน ฯ เพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560: กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน ได้ดำเนินการทำตามแผนกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตและผลลัพธ์ตามกรอบวิจัย ซึ่งจากกรอบวิจัยทั้ง 4 กรอบ ได้แก่

กรอบวิจัยที่ 1 เศรษฐกิจการค้าการลงทุน

- การศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนและอาเซียนบวกหนึ่ง
- การศึกษาผลกระทบจากการพัฒนากฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าผ่านแดน

กรอบวิจัยที่ 2 กฎหมายและการบริหาร

- แนวทางการบริหารจัดการในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะ สิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย
- แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม
- แนวทางการแก้ปัญหาหนี้ในระบบของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน

กรอบวิจัยที่ 3 สังคมวิทยา

- การศึกษาเชิงนโยบายและหามาตรการแนวทางการบริหารจัดการในการรับมือของประเทศไทยด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อรองรับแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเข้าสู่ประเทศ
- การศึกษาบทบาทของผู้นำในสังคมพหุวัฒนธรรม ตลอดจนแนวนโยบายด้านประชากรที่มีความสำคัญในภูมิภาคอาเซียนอันนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณภาพ

กรอบวิจัยที่ 4 การศึกษา

- ศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนของระบบการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นเพื่อแสวงหาโอกาสที่จะร่วมมือกัน

จากการดำเนินกิจกรรมสามารถ สรุปโครงการวิจัยปี 2560 ทั้งรอบ 1/2560 2/2560 3/2560 และรอบ 4/2560 ในแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ กลุ่มเรื่อง “ประชาคมอาเซียน” สามารถดำเนินการได้เสร็จสิ้น ทั้งหมด 9 เรื่อง ดำเนินการยกเลิกสัญญา 3 เรื่อง เนื่องจากสามารถเหตุการณ์ไม่สามารถดำเนินการวิจัยต่อได้ และความไม่โปร่งใสในการดำเนินการวิจัย จากกรอบวิจัยทั้ง 4 ด้าน แผนงาน ฯ ได้กำหนดผลผลิตและผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดในแผนการดำเนินกิจกรรมดังแสดง

ตารางที่ 3.1 ผลผลิตของแผนงานฯ (Output) และตัวชี้วัด

ผลผลิต	ตัวชี้วัด			
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เวลา	ต้นทุน
- แนวทางการสร้างความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น	รายงานวิจัย 2 โครงการ ยุติสัญญา การรับทุน 1 โครงการ	- ได้รูปแบบที่เป็นไปได้ของการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีน ในอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก - ได้แนวทางการปรับปรุงกฎหมายและข้อตกลงในการขนส่งสินค้าผ่านแดนที่สำคัญของภูมิภาค	1 - 2 ปี	3,109,895 บาท
- รูปแบบการดำเนินงานของกองทุนต่าง ๆ ที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม	ไม่มีข้อเสนอโครงการที่นำส่งมาในหัวข้อนี้			
- แนวทางการบริหารจัดการในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน	รายงานวิจัย 2 โครงการ	- ได้นโยบายการย้ายถิ่นเข้าแรงงานข้ามชาติระดับทักษะของประเทศสมาชิกอาเซียนของประเทศสิงคโปร์และบรูไน	1 - 2 ปี	2,427,050 บาท

ผลผลิต	ตัวชี้วัด			
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เวลา	ต้นทุน
		- ได้ แนวทาง ในการ พัฒนา ประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์ และกระบวนการยุติธรรมของภูมิภาค		
- แผนนโยบายและมาตรการแนวทางการบริหารจัดการในการรับมือของประเทศไทยด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อรองรับแรงงานต่างด้าว	รายงานวิจัย 2 โครงการ ยุติสัญญา การรับทุน 1 โครงการ	- ได้แนวทางการบริหารจัดการและการจัดระบบบริการสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติของประเทศไทย - ได้ทราบปัญหาและแนวทางในการจัดการประชากรเด็กข้ามชาติในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก	1 - 2 ปี	3,818,400 บาท
- แนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นเพื่อแสวงหาโอกาสที่จะร่วมมือกัน	ยุติสัญญา การรับทุน 1 โครงการ	- ไม่มี เนื่องด้วยนักวิจัยขอยุติสัญญา รับทุน ฯ -	1 - 2 ปี	1,950,000 บาท
- แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ภายใต้บริบทอาเซียน	รายงานวิจัย 3 โครงการ	- ได้ทบทวนแนวทางการแก้ปัญหาหนี้นอกระบบของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน - ได้ทบทวนบทเรียนของประเทศสิงคโปร์ในนโยบายด้านประชากรต่อพัฒนาประเทศไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน - ได้ทราบแนวคิดของบุคคลที่มีอิทธิพลในสังคมพหุวัฒนธรรมของสิงคโปร์ ยู	1 - 2 ปี	3,604,510 บาท

ผลผลิต	ตัวชี้วัด			
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เวลา	ต้นทุน
		โซฟ อีสฮาก เพื่อการพัฒนาประเทศ ไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน		

ตารางที่ 3.2 ผลลัพธ์ของแผนงานฯ (Outcome) และตัวชี้วัด

ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด			
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เวลา	ต้นทุน
<p>ทราบถึง -โอกาสทางการค้า/ การลงทุนจากแนวทางการ สร้างความร่วมมือด้านการ ลงทุนระหว่างประเทศไทยกับ ประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น</p> <p>ทราบถึง โอกาสทางการค้า/ การลงทุนจากการร่วมลงทุนใน อุตสาหกรรมฮาลาล และ การเงินอิสลาม</p>	<p>รายงานวิจัย 2 โครงการ</p> <p>ยุติสัญญาการ รับทุน</p> <p>1 โครงการ</p>	<p>- อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการ ส่งออกมีโอกาสในการร่วมลงทุน ระหว่างประเทศไทย ลาว และจีน</p> <p>-การแก้ไขปัญหาาร่วมกันในสินค้าผ่าน แดนของเมียนมาร์ ไทย ลาว และ เวียดนาม จะช่วยให้ปัญหาและอุปสรรค ทางการค้าลดลงได้</p>	1-2 ปี	3,109,895 บาท
- ทราบถึงรูปแบบการ ดำเนินงานของกองทุนต่าง ๆ ที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจ และสังคม	ไม่มีข้อเสนอโครงการที่นำเสนอในหัวข้อนี้			
- ทราบถึงแนวทางการบริหาร จัดการในการนำเข้าแรงงาน ข้ามชาติของประเทศสมาชิก อาเซียน	<p>รายงานวิจัย 2 โครงการ</p>	<p>-การพัฒนาาระบบและกลไกการนำเข้า และว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติระดับ ทักษะอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการ นโยบายการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ แบบถาวร สำหรับแรงงานชาวต่างชาติ ระดับทักษะ โดยไม่จำกัดระยะเวลา</p>	1-2 ปี	2,427,050 บาท

ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด			
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เวลา	ต้นทุน
		<p>จะจูงใจแรงงานข้ามชาติที่มีฝีมือเข้ามาทำงานในไทยได้มากขึ้น</p> <p>- การส่งเสริมการจัดการทั่วไปในเรือนจำ การบำบัดฟื้นฟู และการบริหารจัดการเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ที่มีความเป็นสากลมากขึ้น</p>		
- ทราบถึงแนวนโยบายและมาตรการแนวทางการบริหารจัดการในการรับมือของประเทศไทยด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อรองรับแรงงานต่างด้าว	<p>รายงานวิจัย</p> <p>2 โครงการ</p> <p>ยุติสัญญาการรับทุน</p> <p>1 โครงการ</p>	<p>- การสนับสนุนทางนโยบายให้นายจ้างซื้อประกันสุขภาพเอกชนแก่ลูกจ้าง เพื่อได้สิทธิประโยชน์อุบัติเหตุและความเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงาน จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานอย่างเหมาะสมมากขึ้น</p> <p>- แนวทางการจัดการหลักประกันและบริการสุขภาพสำหรับเด็กและประชากรข้ามชาติในพื้นที่บริบทเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อลดปัญหาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจในพื้นที่</p>	1-2 ปี	3,818,400 บาท
ทราบถึงแนวทางการพัฒนา - ระบบการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นเพื่อแสวงหาโอกาสที่จะร่วมมือกัน	<p>นักวิจัยขอยุติ</p> <p>ทุนสนับสนุนงานวิจัย</p>	- ไม่มี เนื่องด้วยนักวิจัยขอยุติสัญญารับทุน ฯ -	1-2 ปี	1,950,000 บาท

ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด			
	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เวลา	ต้นทุน
- แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ภายใต้บริบทอาเซียน	รายงานวิจัย 3 โครงการ	- การใช้ทั้งมาตรการด้านกฎหมายและมาตรการที่ไม่ใช่กฎหมาย จะช่วยแก้ปัญหาหนี้ในระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น - การประเมินข้อมูลด้านประชากรเป็นประจำ จะช่วยคัดเลือกแรงงานที่ขาดแคลนและจำกัดจำนวนให้พอเหมาะกับพื้นที่และทรัพยากรที่มีในประเทศ รวมทั้งเพิ่มอายุเกษียณและออมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ จะช่วยให้การดำเนินนโยบายด้านประชากรมีความยั่งยืน	1-2 ปี	3,604,510 บาท

ตารางที่ 3.3 ผลสำเร็จของแผนงานฯ

รายละเอียดผลสำเร็จ	ประเภทผลสำเร็จ
ได้แนวทางการสร้างความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น เพื่อเพิ่มโอกาสทางการค้า/การลงทุนในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ รวมถึงการร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมฮาลาล และการเงินอิสลาม	P
ได้แนวทางการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา รูปแบบการดำเนินงาน รวมถึงความสำเร็จ/ความล้มเหลวของกองทุนต่าง ๆ ที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในประเทศต้นทางในอาเซียนและประเทศปลายทาง ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในการกำหนดนโยบายเชิงรุกและเชิงรับ	-
ได้แนวทางการแก้ปัญหาและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกฎหมาย/กฎระเบียบ และการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติของสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย ที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย ในการนำเข้าแรงงานต่างด้าว	I

รายละเอียดผลสำเร็จ	ประเภทผลสำเร็จ
ได้แนวทางเชิงนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อรองรับปัญหาแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย	P
เห็นโอกาส/แนวทางความร่วมมือทางด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศอาเซียนอื่น ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา/ปรับปรุงระบบการศึกษาภายในประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์	-
ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศไทยภายใต้บริบทอาเซียน	I

หมายเหตุ ผลสำเร็จของงานวิจัยให้ระบุเป็นอักษรย่อ ซึ่งจำแนกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) ระบุ P หมายถึง ผลสำเร็จเบื้องต้น (Preliminary results) ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

- ผลสำเร็จที่เป็นองค์ความรู้ หรือรูปแบบ หรือวิธีการที่จะนำไปสู่การวิจัยในระยะต่อไป
- ผลสำเร็จที่เป็นของใหม่และมีความแตกต่างจากที่เคยมีมาแล้ว
- ผลสำเร็จที่อาจจะถูกนำไปต่อยอดการวิจัยได้

2) ระบุ I หมายถึง ผลสำเร็จกึ่งกลาง (Intermediate results) ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

- ผลสำเร็จที่ต่อยอดมาจากผลสำเร็จเบื้องต้นในระยะต่อมา
- เป็นผลสำเร็จที่มีความเชื่อมโยงอย่างใดอย่างหนึ่งกับผลสำเร็จเบื้องต้น
- เป็นผลสำเร็จที่จะก้าวไปสู่ผลสำเร็จระยะสุดท้ายของงานวิจัย

3) ระบุ G หมายถึง ผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ (Goal results) ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

- เป็นผลสำเร็จที่ต่อยอดมาจากผลสำเร็จกึ่งกลางในระยะต่อมา
- ผลสำเร็จตามเป้าประสงค์นี้จะต้องแสดงศักยภาพที่จะก่อให้เกิดผลกระทบ
- ผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่มีศักยภาพ และมีแนวทางในการทำให้เกิดผลกระทบสูง ย่อมมี
น้ำหนักการพิจารณาแผนงานวิจัยสูง

จากผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการวิจัยในแผนงานฯ สามารถสรุปเป็นแผนภาพผลลัพธ์ตามกรอบงานวิจัยได้ดังนี้

กรอบวิจัยที่ 1 เศรษฐกิจการค้าการลงทุน: การศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนและอาเซียนบวกหนึ่ง หรือการศึกษาผลกระทบจากการพัฒนากฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าผ่านแดน

จากงานวิจัยจำนวน 2 เรื่อง ภายใต้กรอบวิจัยที่ 1 สามารถสรุปสาระสำคัญของงานวิจัย ได้ดังนี้

- **โครงการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก โดย ผศ.ดร.ธเนศ วัฒนกุล มหาวิทยาลัยขอนแก่น** ได้ผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้

การศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทย ลาว และจีน ซึ่งมุ่งเน้นในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันนั้น เนื่องด้วยเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการสนับสนุนของภาครัฐ ที่ต้องการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นที่เหมาะสมในการเพาะปลูก ทั้งในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขง ที่มีความชื้นและปริมาณน้ำที่เหมาะสม อีกทั้งพันธุ์ปาล์มที่ใช้ปลูกในภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็แตกต่างกัน อีกทั้งปริมาณผลผลิตปาล์มสดและผลผลิตต่อไร่มีปริมาณสูง แต่ราคาผลปาล์มดิบมีความผันผวน อีกทั้งประเทศไทยมีผู้ประกอบการโรงกลั่นน้ำมันและผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้น้ำมันปาล์มหลายชนิด โดยผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นน้ำมันปาล์มที่สำคัญ คือ น้ำมันพืชที่ใช้ในการปรุงอาหาร ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมผูกขาดน้อยราย (Oligopoly Industry) ทำให้การกำหนดราคาซื้อขายน้ำมันดิบจากผู้ประกอบการโรงกลั่นมีอำนาจเหนือตลาด และมีอำนาจต่อรองมาก สามารถที่จะกำหนดราคาซื้อขายเองและแตกต่างกันได้ นอกจากนี้ผู้ประกอบการโรงกลั่นน้ำมันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังประสบปัญหาต้นทุนการขนส่ง (Transportation Cost) เพราะโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น จังหวัดชลบุรี รวมทั้งกรุงเทพมหานคร รวมทั้งยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับปริมาณการขนส่งน้ำมันดิบ การขอใบอนุญาตขนส่งน้ำมันดิบ และการขนส่งน้ำมันดิบไปจังหวัดชายแดน

การลงทุนในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในประเทศจีนนั้นยังมีโอกาส เนื่องจากอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในจีนยังมีน้อยมากและปัจจุบันนักลงทุนจากประเทศไทยที่เข้าไปลงทุนในจีน ยังมีน้อยมาก มีเฉพาะรายใหญ่เท่านั้น เช่น CP ที่ทำธุรกิจทั้ง Supply Chain (อภิพงษ์ คุณากรบดีรินทร์, 2561) นอกจากนี้ ระบบเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เปิดโอกาสให้นักลงทุนสามารถเข้าไปลงทุนในต่างประเทศได้ เนื่องจากการนำผลผลิตที่ผลิตได้ มีการยกเว้นภาษีอากร (พิชญวัตร สันติคุณกุล, 2561) อย่างไรก็ตาม จีนต้องการนักลงทุนต่างชาติ (ไทย) ที่มีความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการผลิตในอุตสาหกรรมที่เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากจีนมีความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของเงินทุนและเทคโนโลยีอยู่แล้ว แต่

นักลงทุนไทยไปลงทุนในจีนเพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดได้แต่ไม่สามารถเข้าไปลงทุนเพื่อเป็นฐานการผลิต อีกทั้งระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในจีนก็มีความยุ่งยากซับซ้อน และข้อจำกัดมาก (อภิพงษ์ คุณากรบดินทร์, 2561)

การลงทุนใน สปป.ลาว นั้น รัฐบาลกำลังเน้นคือเรื่องของการลงทุน ต้องการให้การเข้ามาลงทุนภายในประเทศเพื่อเพิ่มรายได้ของประชากรให้สูงขึ้น การลงทุนส่วนใหญ่มาจากประเทศจีน ไทย และเวียดนามตามลำดับ ไทยกับจีนค่อนข้างมีความต่างกันมากทั้งขนาดการลงทุนและปริมาณการผลิตก็แตกต่างกัน เพราะจีนเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และอสังหาริมทรัพย์ทำให้ขนาดการลงทุนค่อนข้างสูง (ยานี ศรีมีชัย, 2561) นโยบายของลาวในปัจจุบันมีการเปิดมากขึ้น มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพ นโยบายส่งเสริมการลงทุนก็มีการปรับระเบียบ และก็มีกรยกเลิกข้อจำกัด เช่นให้ชาวต่างชาติเข้ามาถือหุ้นในบางกิจการแม้ว่าจะไม่ใช่ทั้งหมด นอกจากนี้ สปป.ลาว ยังมีความได้เปรียบในด้านภูมิประเทศที่ติดกับประเทศจีนที่เป็นประเทศที่มีการปริมาณความต้องการในการบริโภคสูง เนื่องจากจำนวนประชากรมาก ต้นทุนด้านโลจิสติกส์จะต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ และการคมนาคมอย่างรถไฟความเร็วสูง ทำให้สามารถขนส่งสินค้าได้รวดเร็วกว่าประเทศอื่น ๆ อาทิ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย รวมทั้งสิทธิพิเศษทางภาษีในการนำเข้าและส่งออกที่ สปป.ลาวได้จากประเทศจีนด้วย (Oudom KEOTHAVONG, 2561)

การวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ของทั้ง 3 ประเทศ ประกอบด้วยประเทศไทย ประเทศสปป.ลาว และประเทศจีน จะวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจมหภาค ข้อมูลอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน การวิเคราะห์ผลตอบแทนโดยใช้เครื่องมือทางการเงิน และการวิเคราะห์ ถานการณ์จำลอง และใช้แนวคิด ทฤษฎี ความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง (Location Advantage) ความได้เปรียบด้านความเป็นเจ้าของ (Ownership Advantage) และความได้เปรียบด้านการทำให้เป็นภายใน (Internalization Advantage) ของ Dunning พบว่า ทั้ง 3 ประเทศมีความได้เปรียบในแต่ละด้าน ที่แตกต่างกัน ทำให้สามารถกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการลงทุน (Player) ได้ว่า ประเทศไทยควรเป็นผู้เพาะปลูก ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ส่งออก ประเทศสปป.ลาวควรเป็นผู้เพาะปลูก ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ส่งออก ประเทศจีนควรเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ส่งออก

ประเทศไทย จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอธิบายได้ว่ามีความได้เปรียบด้าน

- 1) ด้านพื้นที่เพาะปลูกและกำลังการผลิต
- 2) ด้านส่วนแบ่งการตลาด
- 3) ด้านผลผลิตต่อไร่

4) มาตรการจูงใจการลงทุนนโยบายสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอธิบายได้ว่ามีความได้เปรียบด้าน

- 1) ด้านพื้นที่เพาะปลูก
- 2) ด้านนโยบายสนับสนุนการลงทุน
- 3) ด้านต้นทุนแรงงาน

ประเทศจีน จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถอธิบายได้ว่ามีความได้เปรียบด้าน

- 1) ด้านเงินลงทุน
- 2) ด้านเทคโนโลยี
- 3) ด้านความต้องการบริโภคภายในประเทศ
- 4) มาตรการและนโยบายสนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศ

จากการวิเคราะห์ความได้เปรียบดังกล่าว สามารถอธิบายได้ว่ามีโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศ 3 ประเทศในอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม และเสนอแนวทางการร่วมลงทุนได้ ดังนี้

แนวทางที่ 1 ประเทศไทยร่วมลงทุนกับประเทศจีนโดยการร่วมลงทุนของทั้งสองประเทศโดยสัดส่วนการลงทุนจะต้องเป็นไปตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนของทั้ง 2 ประเทศ และเพาะปลูก ผลิตในประเทศไทย แล้วส่งออกไปประเทศจีน และผลิตเพื่อบริโภคในประเทศไทยด้วย

แนวทางที่ 2 ประเทศไทยร่วมทุนกับประเทศจีน เพาะปลูกและผลิตใน สปป.ลาว เพื่อส่งออกไปประเทศไทยและจีน

แนวทางที่ 3 ประเทศไทย สปป.ลาว และจีนร่วมลงทุนด้านเพาะปลูก จะเพาะปลูกในประเทศไทย และ สปป.ลาว และผลิตในประเทศไทย และส่งออกไป สปป.ลาว กับจีน

ทั้ง 3 แนวทางมีโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน โดยแนวทางที่ 2 ต้องใช้เงินลงทุนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับแนวทางอื่น ๆ เนื่องจาก สปป.ลาว มีผู้ประกอบการอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มน้อย รวมทั้งมีจำนวนโรงงานหีบ โรงงานสกัด และผู้ประกอบการ ไม่มีเทคโนโลยีขั้นสูงที่พัฒนาโรงงานหีบเป็นโรงงานกลั่นได้

สำหรับประเทศไทย จากทั้ง 3 แนวทางสามารถเป็นได้ทั้งประเทศผู้เพาะปลูก ผู้ผลิต และผู้ส่งออก และประเทศจีนเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบทั้งด้านเงินทุนและผู้ประกอบการที่มีความรู้ความสามารถในการผลิต อีกทั้งรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศ ประกอบกับความต้องการบริโภค หรืออุปสงค์ภายในประเทศ

ในแต่ละทางเลือกแนวทางการลงทุน ผู้ลงทุนจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในแต่ละประเทศ เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและได้รับสิทธิพิเศษจูงใจการลงทุนที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าของการลงทุนและสามารถขยายกิจการได้ รูปแบบการลงทุนในแต่ละแนวทาง ผู้ลงทุนสามารถใช้การร่วมลงทุน (Joint Venture) การจัดตั้งบริษัทจดทะเบียน การลงทุนในกิจการของทั้งหมด หรือการได้รับสัมปทาน โดยทั้ง 3 ประเทศ สามารถใช้นโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ได้ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่

1) Vertical FDI คือ ลงทุนด้านเพาะปลูกในประเทศไทย ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือทั้ง 2 ประเทศ และผลิตน้ำมันดิบในประเทศไทย และบริโภคในประเทศไทย

2) Horizontal FDI คือ ลงทุนด้านเพาะปลูกในประเทศไทย ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือทั้ง 2 ประเทศ และผลิตน้ำมันดิบในทั้ง 2 ประเทศ และส่งออกไปประเทศจีน

การที่ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความเหมาะสมในการเพาะปลูก เนื่องจากมีจุดเด่น คือ ปัจจัยด้านพื้นที่เหมาะสม ปริมาณผลผลิต และต้นทุนค่าจ้าง ส่วนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความเหมาะสมด้านการผลิตด้วย เนื่องจากมีจุดเด่น คือ ต้นทุนค่าจ้างที่ต่ำกว่าประเทศไทย

สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการค้าภายใน กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กรมศุลกากร ผู้ประกอบการโรงหีบน้ำมัน ผู้ประกอบการโรงสกัดน้ำมัน เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ดังนี้

1. ควรมีการทบทวนและปรับปรุงกฎหมายด้านการลงทุน กฎหมายศุลกากรที่เกี่ยวข้อง ของทั้ง 3 ประเทศ ให้มีความสอดคล้องกัน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนของทั้ง 3 ประเทศ ควรมีการแลกเปลี่ยน และทบทวน เพื่อปรับปรุงแนวทาง มาตรการและสิทธิประโยชน์ สำหรับส่งเสริมการลงทุนทั้ง Inflow investment และ Outflow Investment

3. กรมศุลกากรควรมีการทบทวนและปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับการห้ามนำเข้าและส่งออกผลปาล์มสด เนื่องจากถ้าผู้ลงทุนมีการร่วมลงทุนกับนักลงทุนประเทศ สปป.ลาว ในการเพาะปลูก จะได้สามารถส่งออกผลปาล์มสดและน้ำมันดิบมาสกัดที่โรงงานผลิตในประเทศไทยได้

4. ควรมีการใช้นโยบายการกำหนดและแบ่งเขตพื้นที่การเพาะปลูกปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งมีการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ และการเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่เพาะปลูกให้กับเกษตรกร

5. เกษตรกรผู้เพาะปลูกและผู้ประกอบการโรงหีบขนาดเล็ก โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะต้องมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อสร้างเครือข่าย และเผยแพร่ความรู้ ที่ต้องได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

6. หน่วยงานที่ดูแลและดำเนินการกำหนดราคาซื้อขายผลปาล์มสด ควรพัฒนาช่องทางการกระจายข้อมูล และพัฒนาวิธีการตรวจวัดระดับน้ำมันในผลปาล์มสด ให้มีมาตรฐานและให้ผู้ประกอบการโรงหีบมีความเข้าใจ เนื่องจากผู้ประกอบการโรงหีบบางส่วน ยังคงใช้วิธีการประมาณปริมาณน้ำมันในผลปาล์มด้วยสายตาและการคาดคะเน

7. ทั้ง 3 ประเทศมีการกำหนดและจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้นนักลงทุนสามารถเลือกสถานที่ตั้งโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ (By Products) ได้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งได้เปรียบด้านต้นทุนการขนส่ง

8. รูปแบบธุรกิจและการลงทุน สามารถเป็นได้ทั้งการเพิ่มทุน การควบรวมกิจการ (Merger and Acquisition) และการร่วมลงทุน (Joint Venture) โดยการเพิ่มทุนและการร่วมลงทุนจะเป็นรูปแบบการลงทุนที่มีความเป็นไปได้และโอกาสมากที่สุด

โครงการวิจัยเรื่องผลกระทบจากการปรับปรุงพัฒนากฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าผ่านแดนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศ CLMVT โดย ดร.ชาติชาย เขียวงามดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้

การศึกษาผลกระทบของการปรับปรุงกฎหมายและการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าและการขนส่งสินค้าผ่านแดนที่มีต่อการค้าและการลงทุนของประเทศไทย โดยรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ร่วมกับการสัมภาษณ์และสอบถามข้อมูลเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าผ่านแดน โดยการใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง ได้แก่ กรมศุลกากร กระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ หอการค้าจังหวัด และผู้ประกอบการโลจิสติกส์ ซึ่งประเด็นการศึกษาประกอบด้วย (1) ข้อมูลสภาพทั่วไปทางการค้าของสินค้าผ่านแดนประเทศไทยระหว่างประเทศในกลุ่ม ASEAN ซึ่งประกอบด้วยประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม มาเลเซีย และสิงคโปร์ รวมถึงขั้นตอนได้ เกี่ยวกับมูลค่าการส่งออกและการนำเข้าสินค้า และประเภทสินค้าที่ส่งออกและนำเข้า (2) เส้นทางขนส่งสินค้าระหว่างประเทศในกลุ่ม CLMVT และ (3) ปัญหาและอุปสรรคด้านข้อตกลงและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าของ

การขนส่งสินค้าผ่านแดน รวมถึงสินค้าที่ผ่านแดนอย่างผิดกฎหมาย นำมาทำการวิเคราะห์พยากรณ์แนวโน้ม (Scenario analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และวิเคราะห์ผลกระทบจากปรับปรุงกฎหมายและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าฯ ที่มีต่อการค้าและการลงทุน จากนั้นทำการสรุปผล และเสนอแนะเชิงนโยบายในแนวทางการสนับสนุนการขนส่งสินค้าข้ามแดนให้เกิดประสิทธิภาพสำหรับประเทศไทย

โดยจากผลการศึกษาพบว่า อุปสรรคที่สำคัญสำหรับสินค้าผ่านแดนด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ได้แก่ (1) กฎระเบียบมีเป็นจำนวนมากและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (2) การบัญญัติให้สินค้าผ่านแดนที่อยู่ในประเทศไทยเกิน 30 วันเป็นสินค้าตกค้าง (3) การกำหนดวงเงินประกันสินค้าผ่านแดนไม่สอดคล้องกับมูลค่าของสินค้า (4) ความไม่สอดคล้องกันเรื่องแบบฟอร์มเอกสาร และ (4) การบังคับใช้ความตกลงระดับภูมิภาคได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้อุปสรรคด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญ ได้แก่ (1) เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก (2) ความแออัดที่ด่านชายแดน (3) จุดพักรถไม่เพียงพอ (4) ไทยไม่มีทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (5) การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสินค้าผ่านแดนของสปป.ลาว และ (6) รถบรรทุกสินค้าไทยไม่สามารถเข้ามาเลเซียและเมียนมาได้ ซึ่งหากมีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จะส่งผลให้การขนส่งสินค้าผ่านแดนมีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เกิดการเชื่อมโยงเส้นทางการขนส่งในกลุ่มประเทศ CLMVT ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนและระยะเวลาในการขนส่งที่ต่ำลง ส่งผลให้ศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการสูงขึ้น ประเทศมีผลผลิตมวลรวมประชาชาติเพิ่มขึ้นผ่านการลงทุนในสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าจากทั้งภาครัฐและเอกชน ในการสร้างจุดพักรถและทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง การค้าชายแดนมีปริมาณสูงขึ้น การจ้างงานในภาคการผลิตและภาคบริการสูงขึ้น ทำให้ประชากรมีรายได้สำหรับการบริโภคเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ยังช่วยลดปัญหาในเรื่องการหลีกเลี่ยงภาษีนำเข้าซึ่งเป็นความกังวลสำหรับประเทศผ่านแดนโดยทั่วไป และปริมาณการขนส่งผ่านแดนไทยที่เพิ่มขึ้นยังช่วยสร้างรายได้ให้กับประเทศจากการเก็บค่าธรรมเนียมฯ การขนส่งสินค้าผ่านแดนได้มากขึ้นอีกด้วย

กรอบวิจัยที่ 2 กฎหมายและการบริหาร: แนวทางการบริหารจัดการในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะ สิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย หรือแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม หรือแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ของระบบของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน

จากงานวิจัยจำนวน 4 เรื่อง ภายใต้กรอบวิจัยที่ 2 สามารถสรุปสาระสำคัญของงานวิจัย ได้ดังนี้

- โครงการวิจัยเรื่องนโยบายการย้ายถิ่นเข้าแรงงานข้ามชาติระดับทักษะของประเทศสมาชิกอาเซียน:** กรณีศึกษาสิงคโปร์และบรูไน โดย ดร.สุทธิพร บุญมาก มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้ผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้

แรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะเป็นส่วนหนึ่งของกระแสการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้วอาศัยนโยบายเปิดรับแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ เพื่อดึงดูดแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศปลายทาง ในการศึกษาครั้งนี้ ต้องการเรียนรู้และทำความเข้าใจต่อแนวโน้มนโยบายการบริหารจัดการแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะของประเทศสิงคโปร์ และบรูไน เนื่องจาก ประเทศสิงคโปร์และบรูไนเป็นประเทศปลายทางที่มีสัดส่วนแรงงานชาวต่างชาติต่อประชากรท้องถิ่นที่เข้ามาทำงานในประเทศค่อนข้างสูง การเรียนรู้และทำความเข้าใจต่อยุทธศาสตร์ของประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักในการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาบริบทและความเป็นมาของการเปิดรับแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะในประเทศปลายทาง 2) เพื่อศึกษานโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะว่าด้วยการเข้าเมืองและการว่าจ้างงานในประเทศปลายทาง และ3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะว่าด้วยการเข้าเมืองและการว่าจ้างงานที่มีต่อรัฐบาลไทย ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยอาศัยกรอบแนวคิดการย้ายถิ่นระหว่างประเทศในระดับมหภาค เพื่อให้เข้าใจถึงนโยบายการเปิดรับแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะที่มีความเป็นพลวัตของรัฐบาลประเทศปลายทาง ทั้งประเทศสิงคโปร์ บรูไน และเพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายการเปิดรับแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะที่มีต่อรัฐบาลไทย ผลการศึกษาครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

ประการแรก คือ ความต้องการใช้แรงงานระดับทักษะในตลาดแรงงานของประเทศปลายทางจะเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ รัฐบาลประเทศปลายทางในแต่ละประเทศกำหนดนิยามและตัวชี้วัดของคำว่า “แรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ” แตกต่างกันไป เพื่อจำแนกประเภทระดับทักษะของแรงงานชาวต่างชาติ คำว่า “ทักษะ” เป็นการให้ความสำคัญต่อทักษะที่มีคุณค่า

(Valuable Skills) หรือทักษะที่เป็นประโยชน์ (Profitable Skills) ในแต่ละประเทศปลายทางตามความต้องการแรงงานของตลาดแรงงานในประเทศปลายทาง หรืออุปสงค์ (Demand) ที่เป็นผู้กำหนด โดยทั่วไปประเทศปลายทางอาศัยพื้นฐานของแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ อย่างน้อย 3 ตัวบ่งชี้ คือ ตำแหน่งงานในอาชีพ ระดับการศึกษา และระดับรายได้

ประการที่สอง คือ รูปแบบที่แตกต่างกันระหว่างการเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติแบบชั่วคราวกับการย้ายถิ่นระหว่างประเทศแบบถาวร รวมถึงการย้ายถิ่นเพื่อการรวมตัวของครอบครัวแรงงานชาวต่างชาติ คือ

1) การเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะแบบชั่วคราว เป็นการให้สิทธิแก่แรงงานชาวต่างชาติเข้ามาทำงานและพำนักอาศัยอยู่ในประเทศปลายทาง โดยจำกัดระยะเวลา เฉพาะบุคคลที่ตลาดแรงงานระดับทักษะในประเทศปลายทางมีความต้องการเท่านั้น ซึ่งมีได้ให้สิทธิแก่แรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะอย่างถาวรหรือไม่จำกัดระยะเวลา รัฐบาลประเทศอาศัยระบบอุปสงค์ (Demand-driven System) ในการเปิดรับแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ รวมถึง สิทธิประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลายที่เป็นการสนับสนุนและดึงดูดการเคลื่อนย้ายแรงงานระดับทักษะให้เข้ามาเป็นทุนมนุษย์ในการสร้างความรู้และนวัตกรรมให้แก่ประเทศปลายทาง เช่น การให้สิทธิแก่สมาชิกครอบครัวเป็นผู้ติดตามในประเทศปลายทาง การให้สิทธิแก่ผู้ติดตามสามารถทำงานในประเทศปลายทาง โดยไม่ต้องยื่นขอรับใบอนุญาตทำงาน และการให้สิทธิแก่แรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะยื่นเรื่องขอรับสิทธิเป็นประชากรของประเทศปลายทาง เพื่อเป็นผู้มีถิ่นพำนักอาศัยถาวร (Permanent Residents) และพลเมืองของประเทศปลายทาง (Citizens) ซึ่งเปลี่ยนสถานภาพเป็นการย้ายถิ่นระหว่างประเทศแบบถาวร (Permanent International Migration) เป็นต้น

2) การย้ายถิ่นระหว่างประเทศแบบถาวร เป็นการย้ายถิ่นระหว่างประเทศเพื่อพำนักอาศัยและทำงานในประเทศปลายทางแบบถาวร โดยไม่จำกัดระยะเวลา แรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะสามารถขอรับสิทธิเป็นผู้มีถิ่นพำนักอาศัยถาวร (Permanent Residents) และ/หรือ ขอรับสิทธิเป็นพลเมือง (Citizens) ของประเทศปลายทาง มีผลทำให้แรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะสามารถดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและพำนักอาศัยอยู่ในประเทศแบบถาวรโดยไม่มีระยะเวลาจำกัด และไม่ต้องขอสิทธิทำงานและสิทธิการเข้าเมือง ซึ่งเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการการย้ายถิ่นระหว่างประเทศด้วยระบบอุปทาน (Supply-driven System) โดยรัฐบาลประเทศปลายทางเป็นผู้คัดสรรแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะตามความต้องการ ซึ่งความสำคัญต่อทุนมนุษย์ที่มีความรู้และความสามารถตามความต้องการของตลาดแรงงานและนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความรู้ เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ

3) การย้ายถิ่นเพื่อการรวมตัวของครอบครัว (Migration for Family Reunification) เป็นการย้ายถิ่นหรือการเคลื่อนย้ายของผู้ติดตามที่เป็นสมาชิกครอบครัวของผู้ย้ายถิ่นหรือแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ รัฐบาลประเทศปลายทางให้สิทธิเข้ามาพำนักอาศัยอยู่ในประเทศแก่สมาชิกครอบครัว ทั้งคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เพื่อเป็นผู้ติดตามแบบชั่วคราว และ/หรือผู้ย้ายถิ่นระหว่างประเทศแบบถาวร ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐบาลปลายทางกำหนด ซึ่งไม่เฉพาะสิทธิเข้าเมือง และสิทธิพำนักอาศัยอยู่ในประเทศ อาจรวมถึงสิทธิทำงานในประเทศด้วย

ประการที่สาม คือ รูปแบบนโยบายเปิดรับการเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ เพื่อเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในตลาดแรงงานระดับทักษะของประเทศปลายทางนั้น มีอย่างน้อย 2 ประเภท คือ

1) ระบบอุปทาน (Supply-driven System) เป็นรูปแบบที่ผู้ย้ายถิ่นหรือแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะที่รัฐบาลประเทศปลายทางเป็นผู้คัดเลือกผู้สมัครที่ยื่นเรื่องขอรับสิทธิย้ายถิ่นเข้าโดยตรงด้วยการประเมินคุณสมบัติทั้งวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงานของผู้สมัครตามความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศปลายทางหรือตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์ของประเทศในระดับมหภาคเป็นสำคัญในการตัดสินใจ รัฐบาลประเทศปลายทางเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะนั้น ผู้สมัครที่ได้รับสิทธิการคัดเลือกสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานท้องถิ่นของประเทศปลายทางอย่างอิสระเสรี

2) ระบบอุปสงค์ (Demand-driven System) เป็นรูปแบบนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะที่ให้นายจ้างเป็นผู้ตัดสินใจคัดเลือกในการนำเข้าและว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติเพื่อผลประโยชน์ของกิจการนายจ้างเป็นสำคัญ นายจ้างจึงเป็นผู้เสนอและร้องขอรับสิทธิเข้าเมืองและว่าจ้างงานต่อรัฐบาลประเทศปลายทาง ในขณะที่ รัฐบาลประเทศปลายทางอาศัยเครื่องมือบางประการเพื่อควบคุมความต้องการของนายจ้างภายใต้ผลประโยชน์ระดับมหภาคของประเทศปลายทางมากกว่าผลประโยชน์ระดับจุลภาคของนายจ้างเพื่อไม่ให้เกิดการนำเข้าและว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติเกินความจำเป็น

ผลการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะที่สำคัญต่อรัฐบาลไทย ดังนี้

ประการแรก คือ รัฐบาลไทยควรอาศัยหลักเกณฑ์และโครงสร้างตามการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพสากลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ISCO) จำแนกประเภทระดับทักษะของแรงงานชาวต่างชาติ เพื่อ

ตอบสนองนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ และเพื่อควบคุมการนำเข้าและว่าจ้างงาน โดยขั้นพื้นฐาน ได้แก่

- 1) ระดับทักษะที่ 1-2 เป็นแรงงานชาวต่างชาติระดับล่างที่ไร้ทักษะที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในตลาดแรงงานของประเทศภายใต้ตำแหน่งงานอาชีพในหมวดอาชีพ 4 ถึง 9 ตามการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพสากลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นตำแหน่งงานอาชีพในระดับล่างที่ไม่ได้ใช้ทักษะที่ซับซ้อนในการปฏิบัติงาน เช่น อาชีพขั้นพื้นฐาน เสมียน ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือ และผู้ปฏิบัติงานในโรงงาน
- 2) ระดับทักษะที่ 3 เป็นแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะที่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในตลาดแรงงานของประเทศภายใต้ตำแหน่งงานอาชีพในหมวดอาชีพ 3 ผู้ประกอบวิชาชีพช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ ซึ่งเป็นตำแหน่งงานที่จัดอยู่ระหว่างกลางของระดับทักษะกับระดับล่าง โดยเป็นตำแหน่งงานอาชีพที่ต้องอาศัยทักษะทางเทคนิควิชาชีพในการปฏิบัติงาน
- 3) ระดับทักษะที่ 4 เป็นแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะที่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในตลาดแรงงานระดับทักษะของประเทศภายใต้ตำแหน่งงานอาชีพในหมวดอาชีพ 1 และ 2 เท่านั้น ซึ่งเป็นตำแหน่งงานอาชีพในวิชาชีพหรือทักษะชำนาญการสูงในการปฏิบัติงาน เช่น ผู้จัดการ และผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ

ประการที่สอง คือ รัฐบาลไทยควรพัฒนาระบบทดสอบตลาดแรงงานระดับทักษะในประเทศ เนื่องจากการเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติด้วยระบบอุปสงค์ (Demand-driven System) มีความจำเป็นต้องอาศัยระบบการทดสอบตลาดแรงงาน (Economic Need Test) ในรายบุคคลต่อตำแหน่งงานอาชีพ โดยกำหนดให้ตำแหน่งงานอาชีพที่ต้องการนำเข้าและว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติจะต้องผ่านระบบทดสอบตลาดแรงงานท้องถิ่นระดับทักษะในประเทศไทย แบบใบรับรอง เมื่อนายจ้างไม่สามารถสรรหาแรงงานไทยระดับทักษะที่เหมาะสมกับตำแหน่งงานอาชีพแล้ว โดยเฉพาะ การเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะในรูปแบบการว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ (Hiring Skilled Foreign Workers) แต่ไม่ควร รวมถึงรูปแบบตามโครงการ และรูปแบบการถ่ายโอนแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะทำงานข้ามชาติ (Transferring Skilled Employees across Nations)

ประการที่สาม คือ รัฐบาลไทยควรพิจารณาปรับปรุงบัญชีอาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ โดยควรอาศัยการจัดประเภทมาตรฐานอาชีพสากลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ISCO) เป็นหลักในการพิจารณากำหนดตำแหน่งงานอาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ และควรจัดจำแนกระดับทักษะแต่ละตำแหน่งงานอาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ ซึ่งควรจัดจำแนกเป็นประเภท กลุ่ม หมู่อาชีพของแต่ละตำแหน่งงานอาชีพอย่างชัดเจน รวมถึงควรยกเลิก

ตำแหน่งงานอาชีพในบัญชีอาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำที่จัดอยู่ในระดับทักษะที่ 4 ได้แก่ วิชาชีพวิศวกรรม ตำแหน่งงานวิศวกรรมโยธาและงานทางเทคนิควิศวกรรม สาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรม ตำแหน่งงานสถาปนิก และงานช่างเขียนแบบ งานบัญชี งานควบคุมตรวจสอบหรือให้บริการทางบัญชี ผู้จัดการฝ่ายการเงินและการบัญชี นักบัญชี เจ้าหน้าที่บัญชี และเจ้าหน้าที่บัญชี งานตำแหน่งมัคคุเทศก์หรืองานจัดนำเที่ยวในสาขาวิชาชีพการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นตำแหน่งงานอาชีพในระดับทักษะวิชาชีพหรือทักษะชำนาญการในการทำงาน มีกฎหมายพิเศษว่าด้วยการประกอบวิชาชีพในแต่ละสาขาวิชาชีพแล้ว อันมีผลให้กฎหมายว่าด้วยวิชาชีพที่อยู่ในบัญชีอาชีพห้ามคนต่างด้าวทำ มุ่งห้ามคนต่างด้าวทำงานในประเทศไทย โดยกำหนดบทบัญญัติในคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะทำงานด้วยวิชาชีพว่า “ต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทย” หรือ “มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด” ทำให้แรงงานวิชาชีพในประชาคมอาเซียนขาดคุณสมบัติในการขอยื่นเรื่องรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพนั้น ๆ

ประการที่สี่ คือ รัฐบาลไทยควรเปิดรับแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะว่าด้วยเข้าเมืองและว่าจ้างงาน ให้อยู่ภายใต้ระบบขอรับสิทธิเดียวกัน ได้แก่ สิทธิเข้าเมือง สิทธิทำงาน และพำนักอาศัยอยู่ต่อในประเทศ แบบชั่วคราวในระยะยาว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ เช่นเดียวกับการตรวจลงตราประเภท SMART ที่รัฐบาลไทยได้ริเริ่มดำเนินการใช้แล้ว สำหรับผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

ประการที่ห้า คือ แนวทางดึงดูดการเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะภายใต้อุตสาหกรรมเป้าหมาย รัฐบาลไทยควรพิจารณาปรับปรุงนโยบายการเปิดรับแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะประเภท SMART ในประเด็นต่อไปนี้

1) ระดับเงินเดือน กลุ่มผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทักษะสูง (Talents/ Highly Skilled Experts) ประเภท SMART รหัส T รัฐบาลไทยมีเงื่อนไขระดับรายได้ของแรงงานชาวต่างชาติ ไม่น้อยกว่า 200,000 บาทต่อเดือน (ประมาณ 8,428 เหรียญสิงคโปร์) ซึ่งรัฐบาลไทยกำหนดเงื่อนไขรายได้ มากกว่ารัฐบาลสิงคโปร์เป็น 2 เท่า อาจทำให้ประเทศสิงคโปร์มีความสามารถดึงดูดแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะดีกว่าประเทศไทย

2) ผู้ติดตามของผู้ได้รับสิทธิประเภท SMART รัฐบาลไทยควรจำแนกประเภทของผู้รับสิทธิหลัก ออกอย่างน้อย 2 ประเภท ภายใต้เงื่อนไขระดับรายได้ขั้นต่ำที่แตกต่างกันระหว่างได้รับสิทธิหลักที่ไม่ขอรับสิทธิมีผู้ติดตาม และได้รับสิทธิหลักที่ต้องการขอรับสิทธิผู้ติดตาม รวมถึงควรกำหนดเงื่อนไขเรื่องรายได้ขั้นต่ำของผู้รับสิทธิหลัก ตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย และฐานเงินเดือนของแรงงานไทยระดับทักษะ

3) นโยบายการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ แบบถาวร (Permanent Migration) รัฐบาลไทยควรพิจารณาสิทธิประโยชน์การย้ายถิ่นระหว่างประเทศแบบถาวร โดยไม่จำกัดระยะเวลาพำนักอาศัยอยู่ในประเทศ เพื่อดึงดูดแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะที่รัฐบาลต้องการให้เข้ามาสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งผู้ขอรับสิทธิหลักและผู้ติดตาม ภายหลังการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศแบบชั่วคราวแล้ว เช่นเดียวกับรัฐบาลสิงคโปร์ที่มีนโยบายการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ แบบถาวร (Permanent Migration) สำหรับแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ และมีนโยบายการย้ายถิ่นเพื่อการรวมตัวแบบถาวรสำหรับสมาชิกครอบครัว เพื่อดึงดูดแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะให้เป็นทุนมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความรู้ของประเทศ

โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการและการจัดระบบบริการสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติของประเทศไทย โดย ดร.อุษาวดี สุตะภักดิ์ มหาวิทยาลัยพายัพ ได้ผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้

การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการและการจัดระบบบริการสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบมาตรการและแนวทางการจัดระบบบริการสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติของไทย และประเทศสิงคโปร์ มาเลเซียและบรูไน และเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดระบบบริหารจัดการและการจัดระบบบริการสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติในประเทศไทย วิธีการวิจัยคือ 1) ศึกษานโยบายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง 2) สัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน แรงงานข้ามชาติ และผู้ให้บริการด้านสุขภาพ จำนวน 25 ท่าน เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคในระบบการให้บริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติ และข้อเสนอแนะในการป้องกันปัญหา 3) เปรียบเทียบระบบบริการด้านสุขภาพแรงงานข้ามชาติของไทยกับประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และบรูไน และ 4) ทำการวิจัยอนาคตโดยใช้เทคนิคเดลฟายด์ประยุกต์ (EDFR) เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบบริการด้านสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย โดยคณะผู้วิจัยทำการพัฒนาข้อเสนอแนะจากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและสอบถามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 ท่านในประเด็นความเป็นไปได้และความเหมาะสมของข้อเสนอแนะ ทำการศึกษาวิจัยระหว่าง มกราคม 2561 ถึง มีนาคม 2562

ผลการวิจัยพบว่า แรงงานข้ามชาติในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นแรงงานประเภทไร้ฝีมือ ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซียสนับสนุนแรงงานข้ามชาติตั้งแต่ประเภทกึ่งฝีมือและประเภทมีทักษะขึ้นไป ความแตกต่างของนโยบายการเปิดรับแรงงานข้ามชาติของแต่ละประเทศทำให้แรงงานข้ามชาติได้รับสวัสดิการด้านสุขภาพที่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบแนวทางการจัดระบบบริการด้านสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติของ

ไทยกับสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซียพบว่า การจัดบริการด้านสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติของไทยนั้น ครอบคลุมการรักษาอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยทั้งที่เนื่องมาจากการทำงานและไม่เกี่ยวข้องกับการทำงานผ่านระบบประกันสังคมและการซื้อบัตรประกันสุขภาพ ในขณะที่สิงคโปร์ มาเลเซีย และบรูไน เน้นหนักสิทธิประโยชน์อุบัติเหตุและความเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงานผ่านการซื้อประกันสุขภาพเอกชนโดยนายจ้าง อย่างไรก็ตาม ปัญหาหลักของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยคือการไม่มีหลักประกันด้านสุขภาพ เนื่องจากมีสถานะเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย ในขณะที่ผู้ที่ได้รับอนุญาตทำงานก็พบปัญหานายจ้างไม่นำลูกจ้างเข้าสู่ระบบประกันสังคม ความไม่สนใจที่จะมีหลักประกันด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติเอง รวมถึงการปฏิเสธการขายบัตรประกันสุขภาพของสถานพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบปัญหาความไม่ชัดเจนของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการมีหลักประกันสุขภาพ การทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ไม่สอดคล้องกัน ส่งผลเสียต่อสภาวะสุขภาพของแรงงานข้ามชาติที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของคนไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้เชี่ยวชาญด้านแรงงานและด้านสุขภาพ เห็นพ้องในข้อเสนอที่จะให้มีการพัฒนาระบบบริการสุขภาพแรงงานข้ามชาติในหลายประเด็นสำคัญ เช่น การกำหนดเป้าหมายให้แรงงานข้ามชาติทุกคนต้องมีหลักประกันด้านสุขภาพโดยไม่คำนึงสถานะทางกฎหมาย การหามาตรการให้นายจ้างรับผิดชอบต่อการสร้างหลักประกันด้านสุขภาพให้แก่แรงงานของตน การสนับสนุนการจัดทำทะเบียนประวัติของแรงงานข้ามชาติ การสนับสนุนให้มีการบริการขั้นพื้นฐานให้แก่คนต่างด้าวที่มาอาศัยในประเทศไทยโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น การฉีดวัคซีน การรักษาโรคโควิด-19 เป็นต้น การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาแรงงานผิดกฎหมายและมีส่วนร่วมสนับสนุนให้เกิดการดูแลสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติในชุมชน เป็นต้น

□ **โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการแก้ปัญหาหนี้นอกระบบของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน โดย ผศ.ดร.เศรษฐบุตร อธิธิธรรมวินิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้**

หนี้นอกระบบเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมเงินระหว่างเอกชนด้วยตัวเองซึ่งไม่ใช่เป็นการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินและมีการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ปัญหาหนี้นอกระบบไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแต่ในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นในประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย ประเทศลาว ประเทศเวียดนาม เป็นต้น ประเทศสมาชิกอาเซียนหลายประเทศก็มีมาตรการทางกฎหมายและมาตรการที่ไม่ใช่กฎหมายในการแก้ปัญหาหนี้นอกระบบ เช่น ประเทศสิงคโปร์ได้มีการตรากฎหมายที่เรียกว่า

Moneylender Act 2008 เพื่อเป็นคุ้มครองผู้กู้ยืมเงินซึ่งถือว่าเป็นผู้บริโภค ประเทศมาเลเซียก็มีการตรากฎหมายที่เรียกว่า Moneylender Act 1951 เพื่อใช้บังคับกับการกู้ยืมเงินนอกระบบเช่นกัน

ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกู้ยืมเงินนอกระบบ โดยที่มาตรา 654 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละ 15 ต่อปี หากการกู้ยืมเงินโดยคิดอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ 15 ต่อปี ข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยไม่ชอบด้วยกฎหมายและดอกเบี้ยจะตกเป็นโมฆะทั้งหมด อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินสามารถให้กู้ยืมเงินโดยคิดอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าร้อยละ 15 ต่อปีได้ซึ่งมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 ได้ให้อำนาจไว้ นอกจากนี้ ก่อนวันที่ 16 มกราคม 2560 พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 ได้ใช้บังคับโดยกำหนดโทษจำคุกและโทษปรับสำหรับการให้กู้ยืมเงินโดยอัตราดอกเบี้ยสูงเกินควร ต่อมา สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ตราพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม 2560 และให้ยกเลิกพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 เนื่องจากพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ประกอบกับการให้กู้ยืมเงินที่มีการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราหรือการเรียกเอาประโยชน์อื่นนอกจากดอกเบี้ยยังเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

อย่างไรก็ตาม ปัญหาหนี้นอกระบบก็ยังคงมีอยู่แม้ประเทศไทยจะมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับกรณีของการกู้ยืมเงินนอกระบบ งานวิจัยภายใต้โครงการศึกษาพัฒนานโยบายยุติธรรมเพื่อแก้ปัญหานี้นอกระบบ โดย รศ.วันชัย มีชาติ และคณะ ซึ่งเสนอต่อสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมเมื่อเดือนมิถุนายน 2556 ได้ผลการวิจัยว่า แม้ในบางกรณี บทบัญญัติของกฎหมายจะครอบคลุมเพียงพอในการแก้ไขปัญหาได้บ้าง แต่ก็มีปัญหาข้อจำกัดทางกฎหมายอีกหลายส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหานี้นอกระบบ เช่น ประชาชนขาดความรู้และความเข้าใจในกฎหมายเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินและสิทธิของตน เป็นต้น คณะผู้วิจัยดังกล่าวเห็นว่ากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับปัญหานี้นอกระบบในประเทศไทยนั้นยังขาดประสิทธิภาพ ทั้งในด้านของความล่าช้าของตัวบทกฎหมาย อัตราโทษที่ไม่เป็นที่เกรงกลัวของผู้กระทำความผิด และในด้านของการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่ยังไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม

รัฐบาลไทยก็ยังยอมรับว่าประเทศไทยยังมีปัญหานี้นอกระบบซึ่ง โดยนักวิชาการหลากหลายท่านได้กล่าวอ้างถึงสาเหตุปัญหานี้นอกระบบส่วนใหญ่เกิดจากประชาชนฐานรากไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุน ขาดความรู้ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ประชาชนไม่เข้าใจกฎหมาย ไม่เข้าใจเรื่องการทำสัญญาหนี้ยืมสิน เมื่อถูกฟ้องร้องก็ไม่มีความรู้ รวมทั้งไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ จนนำไปสู่การถูกบังคับคดี ถูกยึดที่ดิน ยึดที่อยู่อาศัย

ประกอบกับการมียังคงมีปัญหาในการบังคับใช้และมีปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งควรให้มีบทบาทมากกว่านี้

สำหรับข้อมูลสถิติเกี่ยวกับหนี้นอกระบบนั้น ก็ได้มีการสำรวจภาวะหนี้สินโดยมีรายงานผลการศึกษา ภาวะหนี้สินของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2560 ซึ่งจัดทำขึ้นโดยศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจ และเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน ผลการศึกษาของรายงานนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยยังมีการกู้เงินจากบุคคลอื่นภายนอกครัวเรือนซึ่งคาดว่าเป็นแหล่งเงินกู้นอกระบบร้อยละ 7.12 และการใช้บริการแหล่งเงินกู้นอกระบบมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เปิดเผยผลสำรวจสถานการณ์ภาคครัวเรือนในปี พ.ศ. 2559 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 85.7 มีหนี้สินครัวเรือน ซึ่งคิดเป็นมูลหนี้ 298,005.81 บาทต่อครัวเรือน ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.2 สูงสุดในรอบ 9 ปี ตั้งแต่มีการสำรวจมา โดยร้อยละ 62.3 เป็นหนี้ในระบบ และเป็นหนี้นอกระบบ ร้อยละ 37.7

อีกทั้ง งานวิจัยหลากหลายงานได้มีการวิเคราะห์พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญที่ใช้บังคับกับการกู้ยืมเงินนอกระบบ แต่กฎหมายฉบับดังกล่าวได้ถูกยกเลิกและให้นำพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 มาใช้บังคับแทนกฎหมายฉบับเดิม ทั้งนี้ ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 นอกจากนี้ การสำรวจข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ใช้บริการเงินกู้นอกระบบ” เป็นการสำรวจข้อมูลในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 ยังไม่ถูกยกเลิก

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบที่สำคัญ จึงควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และควรให้ออกมาตรการที่ไม่ใช้กฎหมายและนำมาใช้ควบคู่กับมาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

□ **โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม โดย ผศ.พ.ต.ท.ดร.กฤษณพงศ์ พุตระกูล มหาวิทยาลัยรังสิต** ได้ผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้

การศึกษาการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์ไทยเปรียบเทียบกับประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคของระบบงานราชทัณฑ์ไทยเปรียบเทียบกับประเทศมาเลเซีย ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพ และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ ได้ผลการศึกษาวิจัยที่น่าสนใจดังนี้

- 1) การบริหารจัดการเรือนจำ เรือนจำบางแห่งในไทยยังไม่มีแยกผู้ต้องขังที่ติดเชื้อเอชไอวี และเพศที่สาม จากการมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่และจำนวนผู้ต้องขังที่มาก ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการแพร่เชื้อเอชไอวี แต่ในขณะที่มาเลเซียจะมีการแยกตัวผู้ป่วยไปรักษาพยาบาลอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่อาจแพร่เชื้อ
- 2) การจัดบริการสุขภาพและทางการแพทย์ ทุกเรือนจำเป้าหมายของไทยมีการจัดบริการสุขภาพและการแพทย์ให้กับผู้ต้องขังตามข้อจำกัดของแต่ละเรือนจำ รวมทั้งดูแลผู้ต้องขังที่มีความบกพร่องทางจิตใจ แต่เรือนจำขนาดเล็กยังขาดศักยภาพในการให้บริการการแพทย์ ในขณะที่เรือนจำมาเลเซียมีความพร้อมด้านสถานพยาบาลมากกว่าไทย
- 3) การจัดการด้านสาธารณสุขและความสะอาด ยังคงพบปัญหาความไม่พร้อมในสาธารณูปโภคของเรือนจำบางแห่งในประเทศไทย ปัญหาการจัดการด้านน้ำ และห้องสุขา ซึ่งภาครัฐควรให้ความสนใจในการกำหนดให้มีการดูแลรักษาความสะอาดอย่างเหมาะสม
- 4) การจัดการเรือนนอนให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ยังคงพบปัญหาในการจัดการการนอนให้กับผู้ต้องขัง โดยเฉพาะการแยกเตียงให้เป็นเอกเทศ รวมไปถึง การดูแลให้มีระบบอากาศหายใจเพียงพอ มีขนาดของพื้นที่ห้องตามกำหนด มีแสงสว่าง ความอบอุ่น และการระบายอากาศ ในขณะที่เรือนจำในมาเลเซียจะจัดให้ผู้ต้องขังทุกคนได้รับที่นอน มีการจัดสรรขนาดห้อง ไม่ต้องมีการมีการนอนรวมกันอย่างแออัดกันเหมือนในเรือนจำไทย
- 5) การจัดการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำ ยังคงพบปัญหาการจัดสรรพื้นที่ออกกำลังกายที่ไม่พอเพียงต่อการจัดกิจกรรมในการออกกำลังกาย ผู้ต้องขังสามารถทำได้เพียงการออกกำลังกายด้วยตนเอง ในขณะที่เรือนจำในมาเลเซียมีพื้นที่เพียงพอในการจัดแข่งกีฬาและออกกำลังกายตามความเหมาะสม
- 6) การจัดการแยกผู้ต้องขังให้เป็นไปตามหลักมาตรฐานสากล เรือนจำในไทยยังไม่มีแยกผู้ต้องขังชายและหญิงอย่างชัดเจน ในขณะที่เรือนจำกัวจั๋งในมาเลเซียได้แยกผู้ต้องขังหญิงโดยมีเรือนจำเฉพาะ และไม่มีกิจกรรมร่วมกันในระหว่างกัน
- 7) มาตรการลงโทษทางวินัย เรือนจำบางแห่งในไทยยังมีการลงโทษผู้ต้องขังที่กระทำความผิดระเบียบด้วยการไม่ให้เยี่ยมญาติ ซึ่งเป็นมาตรการลงโทษทางวินัยอย่างหนึ่งใน พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ แต่ขัดต่อหลักมาตรฐานสากล การจำกัดช่องทางในการติดต่อกับครอบครัวอาจกระทำได้เฉพาะในช่วงเวลาที่จำกัด และเฉพาะเท่าที่จำเป็น
- 8) ห้องน้ำในเรือนนอน เรือนจำเป้าหมายในไทยทุกเรือนจำมีห้องน้ำห้องส้วมที่มีลักษณะเปิดเผย แต่ยังคงพบความขาดแคลนโถส้วมที่เป็นชักโครกซึ่งจำเป็นสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ/ผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับหัวเข่า สำหรับ

ห้องน้ำห้องส้วมในเรือนจำกาจังของมาเลเซียจะมีลักษณะเปิดเผยเช่นกัน แต่จะมีจำนวนมากและการกระจายอยู่ตามห้องนอนหรือเซลล์ และมีความเป็นส่วนตัวมากกว่าห้องน้ำห้องส้วมในเรือนจำของไทย

9) การร้องเรียน ทุกเรือนจำในไทยจะมีตู้แดงสำหรับการร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแส แต่จะมีกล่องวงจรปิดอยู่หน้าตู้ ทำให้การแจ้งเรื่องร้องเรียนไม่เป็นความลับ ผู้ต้องขังไม่กล้าที่จะส่งเรื่องร้องเรียน ในขณะที่ระบบการร้องเรียนของมาเลเซียจะไม่เน้นการติดตั้งตู้แดงหรือตู้รับความคิดเห็น แต่จะเน้นการร้องเรียนผ่านทางญาติ พี่น้อง/ทนายความ หากเป็นชาวต่างชาติสามารถร้องเรียนผ่านเจ้าหน้าที่สถานกงสุล/สถานทูตได้

10) การตรวจสอบภายในและภายนอก การดำเนินการตรวจสอบภายในของเรือนจำไทยนั้นจะเป็นหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ การตรวจสอบภายนอก เช่น การตรวจสอบคุณภาพอาหารและความสะอาดภายในเรือนจำจะดำเนินการหน่วยงานสาธารณสุข ในขณะที่เรือนจำกาจังของมาเลเซียยังไม่ระบบการตรวจสอบที่ชัดเจนทั้งการตรวจสอบภายในและภายนอก มีเพียงการตรวจเยี่ยมจากหน่วยงานต่างๆ เช่น กาชาดสากล Amnesty International สถานทูตต่างๆ

11) การอ่านหนังสือในห้องนอน เรือนจำเป้าหมายในไทยทุกแห่งผู้ต้องขังไม่สามารถนำหนังสือทุกประเภทเข้าไปอ่านในโรงนอนได้ ในขณะที่เรือนจำกาจังในมาเลเซียผู้ต้องขังสามารถนำหนังสือที่ผ่านการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่เข้าไปอ่านในห้องนอนได้ แต่มีการจำกัดจำนวน และการส่งต่อหนังสือไปยังห้องสมุดต่อไป

12) กิจวัตรประจำวัน เรือนจำในไทยจะมีตารางกิจวัตรประจำวันที่เหมือนกัน แต่ยังคงพบผู้ต้องขังจะมีปัญหาเกี่ยวกับความหิวในช่วงกลางคืนเนื่องจากการรับประทานอาหารเย็นเร็ว และต้องกลับขึ้นโรงนอนทันที ทำให้ไม่สามารถทานอะไรได้หลังจากเวลาดังกล่าว โดยจะมีเพียงการต้มน้ำประพังกความหิวในระหว่างอยู่ในโรงนอน

13) การบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพผู้ต้องขัง การพัฒนาจิตใจและพฤติกรรมในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังที่เน้นส่งเสริมด้านจริยธรรม อาทิ การนั่งสมาธิ โดยสามารถนำไปใช้ในการขอลดวันลงโทษได้ รวมทั้งการให้ผู้ต้องขังให้คำสัตย์ปฏิญาณหรือสาบานว่าจะไม่กลับไปกระทำความผิดอีกครั้งหลังพ้นโทษ แต่การจัดกิจกรรมดังกล่าวกลับไม่ได้รับการเชื่อถือจากผู้ต้องขังเท่าที่ควร สำหรับเรือนจำมาเลเซีย จะเน้นการดำเนินการโดยนำผู้นำทางศาสนาทุกศาสนา การจัดทำโปรแกรมการบำบัดฟื้นฟู เพื่อสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและภูมิใจในตัวเอง แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สร้างความกล้าแสดงออกและการสื่อสารกับคนอื่น สอนวิธีการรับมือความกดดันจากสังคม

- 14) ด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทุกเรือนจำมีการจัดโปรแกรมและกิจกรรมหลายอย่างในการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แต่ไม่ได้ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการศึกษาเสพติด ซึ่งอาจเกิดจากการขาดนักจิตวิทยาที่จะเข้ามาช่วยดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง สำหรับเรือนจำกาจังมาเลเซียมีโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดโดยเฉพาะกลุ่มผู้ติดเฮโรอีน
- 15) ด้านการส่งเสริมการศึกษาให้ผู้ต้องขัง ทุกเรือนจำในประเทศไทยได้ดำเนินการให้มีการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังที่ยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับให้ได้เรียนฟรี มีการจัดการศึกษาระยะ แต่ยังคงพบปัญหาในด้านความไม่สนใจเรียน ข้อจำกัดในการจัดสรรพื้นที่สำหรับการศึกษา ซึ่งเป็นลักษณะปัญหาที่ใกล้เคียงกับเรือนจำกาจังในมาเลเซีย
- 16) ด้านการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีทักษะทางวิชาชีพ ทุกเรือนจำเป้าหมายของไทยมีการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพและการทำงานสำหรับผู้ต้องขังที่หลากหลายและแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการขอลดวันต้องโทษได้ แต่ยังคงพบข้อจำกัดในด้านงบประมาณ วิทยากร และอุปกรณ์ในการเรียนการสอน แม้จะมีความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นแต่ยังคงพบข้อจำกัดในการปฏิบัติ และค่าตอบแทนที่ให้กับผู้ต้องขังยังไม่เหมาะสม
- 17) ด้านการสนับสนุนให้ผู้ต้องขังคืนสู่สังคม แม้เรือนจำในประเทศไทยจะมีโปรแกรมเตรียมความพร้อมแต่ยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้ต้องขังแต่ละคน เนื่องด้วยเนื้อหาถูกกำหนดจากผู้บริหารส่วนบน การยอมรับทางสังคม และข้อจำกัดของอาชีพที่กระทำได้ ในขณะที่เรือนจำกาจังในมาเลเซียได้เน้นโปรแกรมฟื้นฟูโดยชุมชนและระบบคุมประพฤติดำเนินการนอกเรือนจำแบบมีเงื่อนไข เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม
- 18) ด้านการติดตาม ช่วยเหลือ และประเมินผลผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ สำหรับประเทศไทยและมาเลเซียนั้นยังคงขาดระบบการช่วยเหลือ และติดตามผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้ว ทำให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษออกอยู่ในสังคมแล้วขาดที่พึ่งขาดคนให้คำปรึกษาที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิตในสังคม ทำให้ต้องกลับไปอยู่ในสถานะเดิมและกระทำความผิดอีกครั้ง
- 19) ด้านจำนวนของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พบความไม่เพียงพอในจำนวนเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ไทย ทั้งนี้เนื่องจากมีจำนวนผู้ต้องขังจำนวนมากเข้าสู่เรือนจำ ส่งผลกระทบต่อ การดูแลผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพ ตรงข้ามกับมาเลเซียที่ยังอยู่ในสถานะที่สามารถบริหารจัดการได้
- 20) ด้านการขาดเจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติครอบคลุมหน้าที่ที่จำเป็นในเรือนจำ จากการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหาร จากการเน้นการควบคุมการลงโทษ มาเป็นการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง ทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีอยู่อาจไม่

สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในขณะที่มาเลเซียจะเป็นการเปลี่ยนไปเป็นนโยบายการนำผู้ต้องขังออกจากเรือนจำไปสู่ชุมชน ซึ่งเป็นภาระที่เพิ่มขึ้นจากงานเดิม เพื่อลดปัญหาดังกล่าวลง

21) ด้านการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ปัญหาในด้านการไม่ได้กำหนดคุณสมบัติที่ชัดเจนส่งผลกระทบต่อการคัดสรรเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ การไม่ได้รับการอบรมที่เพียงพอ ทำให้เกิดการปฏิบัติตามแนวทางมาตรฐานการบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังให้ประสบความสำเร็จได้ยาก สำหรับเรือนจำกาจังในมาเลเซียให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ทุกระยะ และมีการฝึกอบรมเฉพาะทางก่อนเข้ารับตำแหน่งใหม่ทุกครั้ง มีการบังคับฝึกอบรมอย่างน้อย 7 วันต่อปี

22) ด้านสวัสดิการเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในไทยมีความเครียดในการทำงานที่ค่อนข้างสูงไม่มีเจ้าหน้าที่ด้านจิตเวชให้คำปรึกษา รวมทั้งการจัดสวัสดิการอื่นๆ ค่อนข้างน้อย ในขณะที่มาเลเซียได้มีการจัดสวัสดิการให้กับเจ้าหน้าที่ เช่น การมีนักจิตวิทยาให้คำปรึกษา มีการจัดการแข่งขันกีฬา เป็นต้น

สำหรับแนวทางการพัฒนางานราชทัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพ เป็นดังนี้

การบริหารจัดการเรือนจำ สามารถดำเนินการได้โดย

- 1) การให้ความสำคัญกับการจัดการกับกลุ่มผู้ต้องขังในเรือนจำที่ติดเชื้อเอชไอวี
- 2) การให้ความสำคัญในการดูแลด้านสุขภาพจิตให้กับผู้ต้องขัง
- 3) การเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการทางด้านสุขภาพ
- 4) การจัดหาให้มีปริมาณเพียงพอในการใช้ในห้องน้ำและใช้ในการอาบน้ำ
- 5) การแยกผู้ต้องขังที่รอการพิจารณาต้องแยกจากผู้ต้องขังที่ต้องคำพิพากษาแล้วให้ชัดเจน
- 6) การพัฒนาปรับปรุงการนอนพักผ่อนของผู้ต้องขังให้มีความเหมาะสมมากขึ้น
- 7) เรือนจำควรให้ความสำคัญกับการออกกำลังกายของผู้ต้องขัง
- 8) ควรปรับเปลี่ยนไม่ให้มีการลงโทษทางวินัยทางวินัยด้วยการตัดการเยี่ยมญาติ
- 9) ควรพัฒนาปรับปรุงห้องน้ำบนเรือนนอนที่เป็นแบบเปิดเผยครึ่งตัวไม่มีประตูปิดเปิด
- 10) การพัฒนาระบบการรักษาความลับของผู้ร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสภายในเรือนจำ รวมทั้งระบบการเข้าถึงข้อมูลการร้องเรียนของผู้ต้องขังให้มีเฉพาะผู้บัญชาการเรือนจำที่สามารถเข้าถึงได้คนเดียว
- 11) การพัฒนาการตรวจสอบภายนอกให้ครอบคลุมมาตรฐานการปฏิบัติโดยเฉพาะในด้านหลักสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขัง

การบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพผู้ต้องขัง สามารถดำเนินการได้โดย

- 1) การพัฒนาระบบวิธีการสอนจริยธรรมธรรมะหรือหลักศาสนา/ตามความสมัครใจ
- 2) การส่งเสริมให้มีโปรแกรมด้านการดูแลสุขภาพจิตให้กับผู้ต้องขัง
- 3) การให้ความสำคัญกับโปรแกรมด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด
- 4) การส่งเสริมผู้ต้องขังด้านการศึกษา โดยการส่งเสริมการศึกษาพื้นฐาน (ระดับประถมถึงมัธยมปลาย การศึกษาในระดับสูง(ระดับมหาวิทยาลัย(ควรมีแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังเข้ารับการศึกษานทุกระดับ โดยเฉพาะผู้ต้องขังที่ยังไม่จบการศึกษาคะบังคับ
- 5) การส่งเสริมผู้ต้องขังด้านทักษะทางวิชาชีพและประสบการณ์ทำงาน ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง เฉพาะที่ถูกตัดสินลงโทษแล้ว (ไม่รวมผู้ที่รอการพิพากษาของศาล(ได้ทำงานในส่วนที่ตัวเองสนใจและ ลักษณะงานที่ใกล้เคียงกับสังคมด้านนอกเรือนจำ รวมทั้งควรได้รับค่าจ้างในการทำงานในเรือนจำตาม ความเหมาะสม
- 6) การจัดหาหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพที่เหมาะสมให้กับผู้ต้องขัง ซึ่งควรมีระยะเวลาที่สามารถเรียนรู้ทักษะที่ จำเป็นในการประกอบอาชีพนั้นได้จริง อันเป็นคุณสมบัติที่สามารถให้ใบประกาศนียบัตรรับรองได้
- 7) การจัดการฝึกอบรมวิชาชีพควรแสวงหาความร่วมมือจากภาคสังคมภาคประชาชน เพื่อเข้ามาช่วยใน การจัดการฝึกอบรมอาชีพ
- 8) การพัฒนาแนวทางในการเตรียมความพร้อมก่อนการปล่อยตัวผู้ต้องขัง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องขังออกไปใช้ ชีวิตในสังคมหลังพ้นโทษได้อย่างปกติไม่ต้องกลับไปกระทำความผิดซ้ำ
- 9) การสร้างรายได้และเงินออมให้กับผู้ต้องขังในขณะต้องโทษในเรือนจำ
- 10) การส่งเสริมแนวทางการสร้างชุมชนจำลอง สำหรับผู้ต้องขังที่จะถูกปล่อยตัวออกไปโดยเฉพาะเพื่อ เรียนรู้ในการอยู่ด้วยตัวเอง (Halfway house) เป็น
- 11) การพัฒนาระบบการติดตามช่วยเหลือผู้ต้องขังทุกคนเมื่อพ้นโทษอย่างจริงจัง โดยอาจจะมีการส่งเสริม ความร่วมมือกับหน่วยงานทางสังคมที่จะมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือให้ผู้ต้องขังสามารถดำเนิน ชีวิตอยู่ในสังคม ควรมีการสร้างระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (peer-to-peer) สำหรับผู้ต้องขังที่พ้นโทษไปแล้ว
- 12) ควรมีการปรับแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคสำหรับการทำงานของผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้ว โดยเฉพาะ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดห้ามรับคนที่มีประวัติต้องโทษทางอาญาเข้าทำงาน โดยไม่ คำนึงถึงความสามารถในการทำงาน

การบริหารจัดการเจ้าหน้าที่/บุคลากร สามารถดำเนินการได้โดย

- 1) การให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์
- 2) การจัดสรรเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เพียงพอให้ครอบคลุมหน้าที่ที่สำคัญในเรือนจำ
- 3) ควรพัฒนาสวัสดิการสำหรับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ให้ดีขึ้น โดยการจัดให้มีการบริการด้านสุขภาพจิตให้กับเจ้าหน้าที่ที่มีมักจะมีความเครียดจากการทำงาน
- 4) การจ้างหน่วยงานภายนอก (Outsource) ทำหน้าที่ในการดูแลควบคุมผู้ต้องขังที่ป่วยและต้องรักษาตัวในโรงพยาบาล

กรอบวิจัยที่ 3 สังคมวิทยา: การศึกษาเชิงนโยบายและหามาตรการแนวทางการบริหารจัดการในการรับมือของประเทศไทยด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อรองรับแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเข้าสู่ประเทศ หรือการศึกษาบทบาทของผู้นำในสังคมพหุวัฒนธรรม ตลอดจนแนวนโยบายด้านประชากรที่มีความสำคัญในภูมิภาคอาเซียนอันนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณภาพ

จากงานวิจัยจำนวน 3 เรื่อง ภายใต้กรอบวิจัยที่ 3 สามารถสรุปสาระสำคัญของงานวิจัย ได้ดังนี้

- โครงการวิจัยเรื่องโครงสร้างและนโยบายประชากรของประเทศสิงคโปร์ในมุมมองของการพัฒนาประเทศไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดย ผศ.ดร.จงจิตต์ ฤทธิรงค์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้**

งานวิจัยเรื่อง โครงสร้างและนโยบายประชากรของประเทศสิงคโปร์ในมุมมองของการพัฒนาประเทศไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาโครงสร้างประชากรของสิงคโปร์ระหว่าง พ.ศ. 2503-2559 (ค.ศ.1960-2016) และแนวโน้มโครงสร้างประชากรในอนาคต 2) ศึกษาความสำเร็จ/ล้มเหลวของนโยบายประชากรของประเทศสิงคโปร์ ระหว่าง พ.ศ. 2503-2559 (ค.ศ. 1960-2016) การศึกษานี้ได้ทบทวนวรรณกรรมโครงสร้างและนโยบายประชากรของสิงคโปร์ เพื่อวิเคราะห์การพัฒนานโยบายและการบริหารจัดการ และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์ประชากรสิงคโปร์ทั้งชายและหญิง และนักวิชาการที่ทำงานในสิงคโปร์มานาน รวมทั้งทั้งหมด 23 คน โดยกำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมายตามอายุที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากนโยบายได้แก่ การเจริญพันธุ์ การย้ายถิ่น และผู้สูงอายุ

ในปี 2016 สิงคโปร์มีประชากรประมาณ 5.61 ล้านคน ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 18 ซึ่งเป็นอัตราส่วนสูงที่สุดในกลุ่มประเทศที่เป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)

และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จำนวนเด็กเกิดน้อย (อัตราเจริญพันธุ์รวม หรือจำนวนบุตรที่ผู้หญิงคนหนึ่งจะมีตลอดช่วงเวลาเจริญพันธุ์ (15-49 ปี) คือ 1.2 คน) และประชากรอายุยืนยาวขึ้น (อายุคาดเฉลี่ยของประชากรสิงคโปร์เท่ากับ 80.6 ปี สำหรับผู้ชาย และ 85.1 ปีสำหรับผู้หญิง) ทำให้สิงคโปร์เป็นสังคมสูงวัย

จากการศึกษาพบว่านโยบายด้านภาวะเจริญพันธุ์ของสิงคโปร์แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ นโยบายควบคุมการเกิดโดยยกเลิกสิทธิต่างๆ แก่บุตรและพ่อแม่ เมื่ออัตราเจริญพันธุ์ลดลงต่ำกว่าระดับทดแทนอย่างต่อเนื่องทำให้มีนโยบายส่งเสริมการเกิดโดยมาตรการทางภาษีและเงินอุดหนุนหรือสมทบ นโยบายควบคุมและส่งเสริมการเกิดพิจารณาตามลำดับที่บุตร รัฐบาลตระหนักถึงสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจมีบุตรและการดูแลบุตร จึงสนับสนุนโครงการสมดุลชีวิตกับงาน (work-life balance) การเพิ่มจำนวนและคุณภาพของสถานเลี้ยงเด็ก อย่างไรก็ตาม นโยบายเหล่านี้ไม่ได้ช่วยให้ประชากรสิงคโปร์มีบุตรเพิ่มขึ้น อัตราเจริญพันธุ์รวมมีแนวโน้มที่จะลดลงไปอีก ทั้งนี้เป็นเพราะความกดดันทางเศรษฐกิจ ภาวะความเครียด วิถีชีวิตที่เร่งรีบ การเสียโอกาสการทำงานของแม่ และที่สำคัญคือค่าครองชีพที่สูงขึ้นทำให้ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรสูงมากจนความช่วยเหลือที่รัฐบาลสนับสนุนไม่เพียงพอ ประชากรสิงคโปร์รุ่นใหม่รู้สึกว่าการประชาสัมพันธ์ที่โจ่งแจ้งเกินไปเป็นเรื่องไม่เหมาะสม เพราะการตัดสินใจมีบุตรเป็นเรื่องส่วนบุคคลที่รัฐบาลไม่ควรก้าวล่วง

นโยบายด้านการย้ายถิ่นได้รับผลกระทบจากภาวะเจริญพันธุ์ต่ำที่เกิดขึ้นต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนาน จำนวนเด็กเกิดน้อยส่งผลให้ขาดแคลนประชากรวัยแรงงาน สิงคโปร์จึงมีนโยบายนำเข้าแรงงานจากต่างประเทศและส่งกลับเมื่อหมดสัญญา รัฐบาลพิจารณานโยบายด้านการย้ายถิ่นให้สอดคล้องกับจำนวนและคุณสมบัติของแรงงานที่ขาดแคลนและจำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศทุกปี โดยให้สิทธิพลเมืองและผู้อ่านักถาวรให้สมัครงานก่อนจึงจะอนุญาตให้ผู้ประกอบการรับแรงงานต่างชาติเข้าทำงานได้ สิงคโปร์ลงทุนเพื่อการศึกษาและการฝึกอบรมทักษะของประชากรเพื่อยกระดับคุณภาพให้เป็นแรงงานทักษะสูง สิงคโปร์จึงต้องการแรงงานทักษะต่ำเพื่อทำงานในอุตสาหกรรมที่ประชากรสิงคโปร์ไม่ต้องการทำ แรงงานทักษะสูงมีสิทธิได้รับพิจารณาเป็นผู้พำนักถาวร (permanent resident) รัฐบาลปรับสิทธิผู้อ่านักถาวรให้ต่ำกว่าพลเมือง เพื่อจูงใจให้สมัครเป็นพลเมืองสิงคโปร์ เพื่อรักษาจำนวนพลเมืองสิงคโปร์ให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ผู้อ่านักถาวรเพศชายมักไม่ต้องการเป็นพลเมืองเพราะต้องเกณฑ์ทหารและปฏิบัติงานในกองทัพเป็นระยะเวลา 2 ปี

นโยบายเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่รัฐบาลให้ความสำคัญตั้งแต่เริ่มก่อตั้งประเทศ เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งรุนแรงระหว่างชาติพันธุ์ดังที่เกิดขึ้นแล้ว การจัดโควตาเชื้อชาติเพื่อการอยู่อาศัยในชุมชนและอาคารที่พักอาศัย โดยผสมผสานชาติพันธุ์จีน มาเลย์ และอินเดียให้อยู่ร่วมกัน ไม่นอญูต

ให้ชาติพันธุ์ใดชาติพันธุ์หนึ่งอาศัยอยู่ร่วมกันในที่พักอาศัยที่จัดสรรโดยรัฐบาล (HDB public housing) มากเกินไป โรงเรียนในชั้นนโยบายเดียวกันนี้เพื่อให้มีเชื้อชาติต่างๆ อยู่ในชั้นเรียนเดียวกัน นอกจากนี้การจัดสรรที่อยู่อาศัยของรัฐพิจารณาโควตาผู้มีถิ่นพำนักถาวร (permanent resident) ให้ผสมผสานไปกับพลเมืองของสิงคโปร์ด้วย แม้จะมีนโยบายเพื่อการอยู่อาศัยอย่างผสมผสานแต่รัฐบาลสนับสนุนเอกลักษณ์วัฒนธรรมและศาสนาของชาติพันธุ์ให้คงอยู่ และจัดให้มีวันสำคัญทางศาสนาหรือชาติพันธุ์เป็นวันหยุดประจำชาติ ไม่กำหนดวันหยุดตามประชากรส่วนใหญ่เท่านั้น

นโยบายเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้สูงอายุในสิงคโปร์สนับสนุนผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Central Provident Fund-CPF) ซึ่งกำหนดให้ประชาชนออมเงินตามอัตราที่กำหนดเพื่อเป็นเงินออม และค่ารักษาพยาบาลหลังเกษียณอายุซึ่งรัฐสมทบให้ประมาณร้อยละ 90 สิงคโปร์ปรับเพิ่มอายุเกษียณให้เพิ่มขึ้นจากเดิม 55 ปี จนเป็น 62 ปีในปี 2012 และได้บัญญัติกฎหมายการจ้างงานหลังอายุเกษียณ (Re-Employment Act) ให้สถานประกอบการต้องเสนองานให้แก่ผู้สูงอายุเกษียณจนกว่าจะอายุครบ 67 ปีในปี 2017 ผู้สูงอายุสามารถตัดสินใจทำงานต่อหรือหยุดทำงานหรือรับการฝึกอบรมเพื่อหางานอื่นที่เหมาะสม และเลือกทำงานเต็มเวลาหรือบางช่วงเวลาได้ รัฐบาลสมทบเงินค่าตอบแทนแก่ผู้สูงอายุและลดหย่อนภาษีแก่ผู้ประกอบการ

รัฐบาลสนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชนดูแลผู้สูงอายุ โดยให้เงินอุดหนุนและจัดลำดับความสำคัญแก่บุตรเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยด้วยกันหรืออยู่ใกล้พ่อแม่สูงอายุ รวมทั้งการอบรมให้ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแลพิเศษ ผู้สูงอายุติดเตียงหรือมีภาวะสมองเสื่อม เป็นต้น การซื้อที่พักอาศัยถือเป็นการลงทุนเพื่อวัยเกษียณ เพราะสามารถให้เช่าหรือขายและไปซื้อที่พักอาศัยขนาดเล็กลง เพื่อให้ได้เงินเป็นค่าใช้จ่าย มีระบบช่วยเหลือผู้สูงอายุในชุมชนโดยจัดทีมอาสาสมัครให้ความช่วยเหลือประจำอาคารและชั้นที่พักอาศัย ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวสามารถกดปุ่มฉุกเฉินขอความช่วยเหลือได้ สิ่งแวดล้อมรอบอาคารที่พักอาศัยเอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุให้สามารถเดินหรือใช้รถเข็นเพื่อไปสถานที่ใกล้เคียงได้ด้วยตนเอง จุดบริการเบ็ดเสร็จ (one stop service) ตั้งอยู่ในศูนย์บริการชุมชน (community hub) ของรัฐ รวมทั้งสถานที่เพื่อนันทนาการสำหรับคนทุกวัยที่เข้าถึงได้สะดวก

□ **โครงการวิจัยเรื่องบทบาทยูโซฟ อีสฮากในสังคมพหุวัฒนธรรมของสิงคโปร์ โดย นายณัจฉิมีย์ หมดหมาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ปัตตานี) ได้ผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้**

ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้ก็ขึ้นอยู่กับผู้นำและประชาชน สาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นหนึ่งในประเทศประชาคมอาเซียน ที่มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยะประเทศ ซึ่งจากเดิมเป็นเพียงรัฐที่เป็นเกาะเกิดใหม่ อันประกอบไปด้วยประชาชนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ มีทรัพยากรน้อยนิด แต่พวกเขาสามารถนำพาประเทศจนประสบความสำเร็จได้ดังปรากฏในปัจจุบัน การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับสิงคโปร์ จึงมีความสำคัญยิ่งทั้งในแง่บทเรียนและองค์ความรู้ ประธานาธิบดีคนแรกของสิงคโปร์ ยูโซฟ อีสฮาก เป็นผู้นำที่เข้ารับตำแหน่งสูงสุดในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อและนำพาประเทศเล็กๆ ที่มีความเปราะบางในหลายๆด้านแห่งนี้ผ่านช่วงวิกฤติ จนพัฒนาประเทศมาได้จนถึงปัจจุบัน แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าปัจจุบันยังไม่มียานวิจัยหรือหนังสือที่เกี่ยวกับยูโซฟ อีสฮาก ที่เป็นภาษาไทยให้เราได้เรียนรู้และศึกษาประวัติศาสตร์บทเรียนอันมีค่าของเพื่อนบ้าน งานวิจัยจึงเป็นตัวตอบโจทย์ดังกล่าวได้ดี

งานวิจัยได้สร้างองค์ความรู้ ในเรื่องของชีวประวัติ เรื่องราว บทบาทและผลงานของอดีตประธานาธิบดีคนแรกของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ทำให้เราได้มีองค์ความรู้ ความเข้าใจ และได้เรียนรู้ ศึกษาประวัติความเป็นมา และผลงานของท่านรวมถึงนโยบายพหุเชื้อชาตินิยมที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างชาติ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะทำให้เราได้ศึกษาเรื่องราว ประสบการณ์ และองค์ความรู้ของประเทศเพื่อนบ้านต่อไปในอนาคต

□ **โครงการประชากรเด็กข้ามชาติ: บริบทการเลี้ยงดู การเข้าถึงบริการสุขภาพและการศึกษา ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดย ผศ.ดร.เฉลิมพล แจ่มจันทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ผลการวิจัยที่สำคัญดังนี้**

โครงการประชากรเด็กข้ามชาติ: บริบทการเลี้ยงดู การเข้าถึงบริการสุขภาพและการศึกษา ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเลี้ยงดู การเข้าถึงบริการสุขภาพและการศึกษาของประชากรเด็กข้ามชาติ อายุ 0-14 ปี ในครอบครัวแรงงานข้ามชาติ พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อคาดการณ์แนวโน้มผลกระทบจากการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่มีต่อสถานการณ์เด็กข้ามชาติ โดยประเมินจากการรับรู้และมุมมองของประชากรข้ามชาติ รวมถึง ผู้แทนหน่วยงานภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และเพื่อให้ข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและจัดการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่คำนึงถึงการพัฒนาระบบสุขภาพปฐมภูมิประชากรเด็กข้ามชาติอย่างเหมาะสม วิธีการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ การทบทวนและการวิจัยเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

และการศึกษาในพื้นที่ (fieldworks) ซึ่งประกอบด้วย 2 วิธีการศึกษาย่อย ได้แก่ การศึกษาเชิงปริมาณ โดยการสำรวจเก็บข้อมูลครอบครัวแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ ด้วยแบบสอบถามอย่างมีโครงสร้างจำนวน 400 ครอบครัว และการศึกษาเชิงคุณภาพ กับตัวแทนกลุ่มหน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำชุมชน และกลุ่มพ่อแม่ข้ามชาติจำนวน 65 ราย

ผลการศึกษาที่สำคัญ พบว่า เด็กข้ามชาติในครอบครัวข้ามชาติตัวอย่าง 400 ครอบครัว มีจำนวน 803 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 6-11 ปี ถึงประมาณ 3 ใน 4 เป็นเด็กที่เกิดในประเทศไทยซึ่งในจำนวนนี้ ร้อยละ 81 ได้ดำเนินการจดทะเบียนการเกิด ในด้านการศึกษา ประมาณร้อยละ 30 ไม่ได้เรียนหนังสือ (ส่วนหนึ่งมาจากอายุยังไม่ถึงวัยเข้าเรียนที่อายุ 6 ปี) ประมาณร้อยละ 30 กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนไทย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา และอีกเกือบร้อยละ 40 กำลังศึกษาหรือได้รับการพัฒนาเด็กอยู่ในศูนย์การเรียนรู้ที่ดำเนินการโดยองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ เด็กข้ามชาติประมาณ 4 ใน 5 ไม่มีหลักประกันทางสุขภาพเกี่ยวกับการเลี้ยงดู มากกว่าร้อยละ 75 ของพ่อแม่ข้ามชาติ มีแผนเลี้ยงดูบุตรที่เป็นเด็กข้ามชาติในประเทศไทยจนถึงอายุ 15 ปี ด้วยเหตุผลหลักที่ต้องการเป็นผู้ดูแลเลี้ยงดูเด็กด้วยตนเองทั้งพ่อและแม่ เด็กข้ามชาติรุ่นที่เกิดใหม่ อายุ 0-5 ปี มีแนวโน้มเข้าเรียนในโรงเรียนไทยเพิ่มขึ้น (โดยที่บางส่วน พ่อแม่มีแผนส่งกลับไปเข้าเรียนหนังสือในประเทศเมียนมา) ในขณะที่กลุ่มเด็กอายุ 6-11 ปีและ 12-14 ปีมีแนวโน้มเรียนในศูนย์การเรียนรู้ขององค์กรพัฒนาเอกชนในสัดส่วนที่มากกว่า ประมาณ 3 ใน 4 ของพ่อแม่ต่างชาติไม่มีแผนในการซื้อบัตรประกันสุขภาพให้เด็กข้ามชาติในช่วงอายุ 0-14 ปี

เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของอำเภอแม่สอด ปัจจุบัน ยังเป็นไปค่อนข้างล่าช้า และยังคงมีความไม่ชัดเจนบางส่วนเกี่ยวกับทิศทางในการพัฒนา อย่างไรก็ตาม หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่คาดการณ์ว่าในอนาคตจะทำให้เกิดความต้องการแรงงานในพื้นที่ที่สูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นแรงงานมีฝีมือ ในปัจจุบัน การจ้างแรงงานข้ามชาติในพื้นที่เป็นลักษณะตามมาตรา 64 แห่งพ.ร.ก. การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2560 และเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 เพิ่มขึ้น แต่ประชากรข้ามชาติในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงไม่ทราบหรือมีความรู้ความเข้าใจมากนัก เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประชากรข้ามชาติปัจจุบันที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแรงงานไม่มีฝีมือ จำนวนมากเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางจากปัญหาในเรื่องสถานภาพและการมีเอกสารอาศัยอยู่ในประเทศไทย ในกลุ่มนี้แม้ไม่ใช่กลุ่มแรงงานหลักที่เป็นที่ต้องการในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือมีแนวโน้มจะได้รับผลกระทบทางตรงจากการพัฒนาพื้นที่ แต่ผลจากการพัฒนาพื้นที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อประชากรข้ามชาติกลุ่มนี้พอสมควร การส่งเสริมให้บุตรหลานของแรงงานและประชากรข้ามชาติปัจจุบันที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ได้สามารถ

เข้าถึงการจดทะเบียนการเกิด เพื่อป้องกันปัญหาการมีสภาพเป็นคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ในอนาคต ให้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม ทั้งการศึกษาในระบบการเรียนของไทย หรือศูนย์การเรียนรู้โดยองค์การพัฒนาเอกชนตามระบบการศึกษาของประเทศเมียนมา ซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุมมาตรฐานและสนับสนุนคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็นและมีหลักประกันทางสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย เป็นเรื่องในพื้นที่ควรพิจารณาและให้ความสำคัญ เนื่องจากประชากรเด็กข้ามชาติกลุ่มนี้ หากสามารถเติบโตขึ้นมาอย่างมีคุณภาพ มีการศึกษาและมีสุขภาพที่ดี จะสามารถเป็นกำลังแรงงานที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ในอนาคตได้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ 4

สรุปผลการดำเนินงาน

ในการดำเนินแผนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560: กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน ในครั้งนี้สามารถสรุปผลการดำเนินกิจกรรมของแผน ฯ ทั้งหมด ได้โดยมีงานวิจัยที่สามารถส่งรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์พร้อมปิดโครงการได้ 9 งานวิจัย ใช้งบประมาณการสนับสนุนทั้งหมด 14,909,855 บาท บาท และได้ร่วมกับทางสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จัดดำเนินการเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ทางออนไลน์ต่อไป

4.1 ผลความสำเร็จในการดำเนินโครงการ

โครงการได้ดำเนินกิจกรรมเป็นที่เรียบร้อย ดังแสดงในตาราง

ตาราง 4.1 ผลของความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ

ตามแผนงาน		ปฏิบัติจริง	สนับสนุน วัตถุประสงค์ข้อที่	ร้อยละ ความพึง พอใจต่อ ผลสำเร็จ
กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลที่ได้จริง		
การประสานงาน ผู้ทรงคุณวุฒิในการ ประเมินข้อเสนอ โครงการของนักวิจัย	เพื่อให้แก่นักวิจัยนำเสนอแนวทางใน การทำวิจัย กรอบแนวคิด และ วิธีการศึกษา และรับฟังความ คิดเห็นจากเพื่อนนักวิจัย และ ผู้เชี่ยวชาญ	ได้โครงการวิจัย ทั้งหมด 1ถ เรื่อง ภายใต้กรอบวิจัยที่ 1 2 และ 3	2,3	100%
การจัดประชุมนักวิจัย เพื่อนำเสนอข้อเสนอ โครงการ	เพื่อให้แก่นักวิจัยนำเสนอแนวทางใน การทำวิจัย กรอบแนวคิด และ วิธีการศึกษา และรับฟังความ คิดเห็นจากเพื่อนนักวิจัย และ ผู้เชี่ยวชาญ	ได้กำหนดการจัด ประชุมครบถ้วนใน ทุกงานวิจัย	1, 3	100%

ตามแผนงาน		ปฏิบัติจริง	สนับสนุน วัตถุประสงค์ข้อที่	ร้อยละ ความพึง พอใจต่อ ผลสำเร็จ
กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลที่ได้จริง		
การจัดประชุมนักวิจัย เพื่อนำเสนอผลการวิจัย	เพื่อให้ให้นักวิจัยนำเสนอผลการ สังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย	ได้กำหนดการจัด ประชุมฉบับสมบูรณ์ เสร็จสิ้น จำนวน 9 โครงการ	1,2,3	100%
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 เพื่อให้เกิดการ นำผลการวิจัยไปใช้ เป็นรูปธรรม ติดตามผล การนำไปใช้ ศึกษา ปัญหาที่เกิดจากการนำ ผลการวิจัยไปใช้เพื่อ เสนอประเด็นปัญหาที่ ควรมีการศึกษาวิจัย ต่อไป	เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้นำผลจาก การวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่าง เป็นรูปธรรม	ได้มีการจัดประชุม เผยแพร่งานวิจัยสู่ สาธารณะทาง ออนไลน์ตั้งแต่ต้นปี 2562 เป็นต้นมา	1,2,3	100%

4.2 ผลสำเร็จและความคุ้มค่า

ในการพิจารณาผลสำเร็จของการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย ของแผนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยแผนงานการวิจัยที่มุ่งเป้าตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ ประจำปี 2560: กลุ่มเรื่องประชาคมอาเซียน จะทำการพิจารณา ผลสำเร็จจากการดำเนินงานของแผนงานฯ จากหลักการประเมินในประเด็นความเกี่ยวข้อง (relevance) ความมีประสิทธิภาพ (effectiveness) ความมีประสิทธิภาพ (efficiency) ความเข้มแข็ง (strength) และความยั่งยืน (sustainability) ได้แก่

1) ความเกี่ยวข้อง เป็นการพิจารณาว่าโครงการวิจัยในแต่ละกรอบ มีความเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือไม่ ผลผลิต/ผลลัพธ์จากงานวิจัยมีความสัมพันธ์กับกรอบการวิจัยหลัก เพื่อการพัฒนาประเทศในกลุ่มมุ่งเป้าอาเซียน หรือไม่ อย่างไร

2) ความมีประสิทธิภาพ เป็นการพิจารณาว่าโครงการวิจัยในแต่ละกรอบการวิจัย สามารถบรรลุตัวชี้วัดระดับผลผลิตและระดับผลลัพธ์ได้หรือไม่ ซึ่งเป็นการประเมินทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

3) ความมีประสิทธิภาพ เป็นการพิจารณาว่า การกระจายของงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยนี้ ไปยังหน่วยงานต่างๆ และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้ง เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริม/เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการของผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือไม่ อย่างไร

4) ความยั่งยืน เป็นการพิจารณาว่า ผลลัพธ์ของโครงการวิจัยยังคงสร้างประโยชน์อย่างต่อเนื่องได้หรือไม่ อย่างไร

แผนงานฯ ได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย จำนวน 12 โครงการวิจัย แต่มีเพียง 9 โครงการ ที่สามารถดำเนินงานวิจัยจนบรรลุผลผลิตและผลลัพธ์ของแผนงาน ฯ เมื่อพิจารณาภายใต้กรอบวิจัยที่สามารถบรรลุได้ 3 กรอบวิจัย (กรอบวิจัยที่ 1 2 และ 3) ดังนั้นพิจารณาจากหลักความเกี่ยวข้อง เพื่อประเมินผลสำเร็จของแผนงานฯ พบว่า ในกรอบวิจัยที่ 1 เศรษฐกิจการค้าการลงทุน: การศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนและอาเซียนบวกหนึ่ง หรือการศึกษาผลกระทบจากการพัฒนากฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าผ่านแดน ซึ่งมีงานวิจัยที่สามารถบรรลุผลลัพธ์ของแผนงานได้ จำนวน 2 งานวิจัย ล้วนแต่มีความเชื่อมโยงในการร่วมลงทุนและการแก้ปัญหา ร่วมกันในบริบทอาเซียน เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนรวมทั้งผลผลิต/ผลลัพธ์ของงานวิจัยนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

สำหรับกรอบวิจัยที่ 2 กฎหมายและการบริหาร: แนวทางการบริหารจัดการในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย หรือแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม หรือแนวทางการแก้ปัญหาหนี้นอกระบบของประเทศไทย และประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งมีงานวิจัยที่สามารถบรรลุผลลัพธ์ของแผนงานได้จำนวน 4 งานวิจัย เมื่อพิจารณาตามหลักความเกี่ยวข้องนั้น แม้งานวิจัยส่วนมากจะมีโจทย์ที่หลากหลาย แต่เน้นการจัดการเกี่ยวกับประชากรข้ามชาติหรือแรงงานข้ามชาติเป็นสำคัญ แต่เมื่อพิจารณาผลผลิต/ผลลัพธ์ กลับพบมิติทางด้านจัดการ

ภาครัฐ และการแก้ไขปัญหา อุปสรรค ต่อการจัดการแรงงานข้ามชาติที่สำคัญ โดยงานวิจัยยังสามารถแสดงให้เห็นการตอบโต้ของกรอบวิจัยได้

ในกรอบวิจัยที่ 3 สังคมวิทยา: การศึกษาเชิงนโยบายและหามาตรการแนวทางการบริหารจัดการในการรับมือของประเทศไทยด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อรองรับแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเข้าสู่ประเทศ หรือการศึกษาบทบาทของผู้นำในสังคมพหุวัฒนธรรม ตลอดจนแนวนโยบายด้านประชากรที่มีความสำคัญในภูมิภาคอาเซียนอันนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณภาพ มีงานวิจัยที่สามารถบรรลุผลลัพธ์ของแผนงานได้จำนวน 3 งานวิจัย แต่ก็สามารถแสดงให้เห็นนัยในการศึกษาการจัดการด้านสาธารณสุข สุขภาพ และแนวคิดสำคัญในการอยู่ร่วมกันของประชากรข้ามชาติ รวมทั้งแรงงานข้ามชาติ เป็นงานวิจัยที่สามารถแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบศักยภาพในการบริหารจัดการ ตลอดจนแนวคิดของประชากรข้ามชาติได้เป็นอย่างดี

สำหรับความคุ้มค่าในการดำเนินงาน จากงานวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์ทั้ง 9 ชิ้น พบว่า มีการจัดทำสัมมนา กลุ่มนักวิชาการ ผู้วางนโยบาย และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ มีการระดมสมอง และสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาแนวนโยบายที่เหมาะสม ยังประโยชน์ในการพัฒนาประเทศต่อไป

ในด้านความมีประสิทธิภาพ แผนงานฯ สามารถจัดสรรทุนวิจัยที่สามารถบรรลุผลลัพธ์ได้เพียง 3 กรอบวิจัย ยังคงไม่สามารถบรรลุตัวชี้วัดเชิงผลิต/ผลลัพธ์ในกรอบวิจัยที่ 4 การศึกษา: ศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนของระบบการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นเพื่อแสวงหาโอกาสที่จะร่วมมือกัน เนื่องด้วยนักวิจัยของยุติการดำเนินโครงการวิจัย สืบเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านระยะเวลา และแนวทางการวิจัยที่มีแนวโน้มไม่สามารถบรรลุเป้าหมายของงานวิจัย อันเป็นผลิต/ผลลัพธ์ของแผนงานฯ ดังนั้น แผนงานฯ จึงไม่สามารถได้รับผลลัพธ์ของงานวิจัยจากการจัดสรรทุนวิจัยในกรอบนี้ได้

ทั้งนี้ แผนงานฯ มีโครงการวิจัยที่สามารถบรรลุผลิต/ผลลัพธ์ของแผนงานฯได้ใน 9 กรอบวิจัย โดยกรอบวิจัยที่ 1 มีโครงการวิจัยจำนวน 2 งานวิจัย ในกรอบวิจัยที่ 2 มีโครงการวิจัยจำนวน 4 งานวิจัย และกรอบวิจัยที่ 3 มีโครงการวิจัยจำนวน 3 งานวิจัย โครงการวิจัยทั้ง 9 โครงการ สามารถบรรลุตัวชี้วัดในเชิงผลิต/ผลลัพธ์ได้ ดังแสดงในรายงานข้างต้น

เมื่อพิจารณา ความมีประสิทธิภาพ แผนงานฯ ได้มีการจัดสรรทุนวิจัยจำนวน 15,000,000 บาท ไปยังโครงการวิจัยทั้งหมด 12 โครงการวิจัย รวมทุนวิจัยเป็นจำนวน 14,909,855.00 บาท โดยทุนวิจัยของแต่ละโครงการวิจัย จะจัดสรรตามวิธีการวิจัยในแต่ละโครงการ อันประกอบด้วย หมวดค่าตอบแทน หมวดค่าจ้าง

หมดค่าใช้จ่าย หมดวัสดุ และหมดพิเศษสำหรับการเดินทางเก็บข้อมูลต่างประเทศ โดยทางแผนงานฯ มีการติดตามและตรวจสอบการใช้ทุนวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามผลลัพธ์ของงานวิจัย

ความยั่งยืน ผลลัพธ์ของงานวิจัยในแต่ละกรอบวิจัย ซึ่งส่วนมากเป็นแนวทางในการปฏิบัติ/ดำเนินการ นโยบาย การแก้ไขปัญหา รวมทั้งเป็นองค์ความรู้ที่มีศักยภาพในการต่อยอดได้ จึงแสดงให้เห็นการใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง แต่อาจต้องเสริมการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก เพื่อประยุกต์ใช้ผลการวิจัยที่เฉพาะกลุ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลผลิต/ผลลัพธ์จากงานวิจัยในแผนงานฯ สามารถนำไปเผยแพร่ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้สนใจนำไปใช้ประโยชน์ได้

สำหรับความคุ้มค่าในการดำเนินงาน จากงานวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์ทั้ง 9 ชิ้น พบว่า มีการจัดทำสัมมนาเผยแพร่ การให้ความรู้ การแจกเอกสารทางวิชาการ การเผยแพร่ในที่ประชุมระดับชาติและระดับนานาชาติ ล้วนเป็นความคุ้มค่าที่สามารถทำให้เกิดการนำไปพัฒนาบริหารการดำเนินการของประเทศไทยต่อประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

- กระทรวงการคลัง. 2557. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557. [ออนไลน์]. อ้างอิงจาก www.mof.go.th/home/Press_release/News2014/history_61.pdf. 21 ธันวาคม 2561.
- กองบริหารแผนและงบประมาณการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2557. **กรอบการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2560**. [ออนไลน์]. อ้างอิงจาก <http://nrpm.nrct.go.th/PublicNRPMBackOffice/Download.aspx?FileID=348>. 19 ธันวาคม 2560.
- กองอาเซียน สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2554. **ASEAN Highlights 2011**. [ออนไลน์]. อ้างอิงจาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/asean/files/AEC_Connectivity_ASCC.pdf. 19 ธันวาคม 2557.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2556. **การประชุมประจำปี 2556 ของ สศช. เรื่อง เส้นทางประเทศไทย..สู่ประชาคมอาเซียน**. [ออนไลน์]. อ้างอิงจาก http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/annual_meet/56/m/book02.pdf. 19 ธันวาคม 2557.
- Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) 2015. **ASEAN ECONOMIC COMMUNITY BLUEPRINT 2025**. [ออนไลน์]. อ้างอิงจาก <http://www.asean.org/wp-content/uploads/images/2015/November/aec-page/AEC-Blueprint-2025-FINAL.pdf>. 9 มกราคม 2559.
- Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) 2015. **ASEAN COMMUNITY VISION 2025**. [ออนไลน์]. อ้างอิงจาก <http://www.asean.org/wp-content/uploads/images/2015/November/aec-page/ASEAN-Community-Vision-2025.pdf>. 9 มกราคม 2559.

ภาคผนวก

บทสรุปผู้บริหารอย่างย่อของโครงการวิจัย

ปี 2560

กรอบวิจัยที่ 1 เศรษฐกิจการค้าการลงทุน: การศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนและอาเซียนบวกหนึ่ง หรือการศึกษาผลกระทบจากการพัฒนากฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าผ่านแดน

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก

โดย ผศ.ดร.ธเนศ วัฒนกุล มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐาน และอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของ 3 ประเทศ ประกอบด้วย ประเทศไทย ประเทศสปป.ลาว และประเทศจีน วิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนของทั้ง 3 ประเทศ สำหรับอุตสาหกรรมผลิตสินค้าเพื่อส่งออก กรณีศึกษาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มการร่วมลงทุน โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) จากรายงานต่างๆ และการวิเคราะห์โครงการ โดยใช้เครื่องมือทางการเงิน รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สำนักงานส่งเสริมการค้าต่างประเทศ ณ นครหลวงเวียงจันทน์ ผู้ช่วยทูตพาณิชย์ ด้านศุลกากรหนองคาย ผู้ประกอบการกิจการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย (LAW FIRM) ผู้ประกอบการโรงหีบน้ำมัน เกษตรกรผู้เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน และผู้ประกอบการโรงกลั่นน้ำมันในเวียงจันทน์

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทย ประเทศสปป.ลาว และประเทศจีน มีความได้เปรียบด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน ประกอบด้วยด้านทำเลที่ตั้ง ด้านความเป็นเจ้าของและด้านการทำให้เป็นภายใน ดังนั้นแต่ละประเทศสามารถมีบทบาทในการเป็นผู้เพาะปลูก ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ส่งออกได้ สำหรับรูปแบบธุรกิจและการร่วมลงทุนที่เป็นไปได้มากที่สุด คือ การเพิ่มทุนและการร่วมลงทุน โดยจะต้องพิจารณากฎหมาย ข้อกำหนดเกี่ยวกับสัดส่วนการลงทุน และภาษี โดยการลงทุนในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษในทั้ง 3 ประเทศ จะได้รับสิทธิประโยชน์ทั้งด้านภาษี และไม่ใช้ภาษี นอกจากนี้ผลการศึกษาโดยใช้การจำลองสถานการณ์การลงทุน และเครื่องมือทางการเงิน ยังแสดงให้เห็นว่ามีโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนค่อนข้างสูง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือการทบทวนและปรับปรุงกฎหมายการลงทุน สิทธิประโยชน์ด้านภาษีและไม่ใช้ภาษี รวมทั้งกฎหมายศุลกากร โดยเฉพาะการห้ามนำเข้าและส่งออกผลปาล์มดิบ การออกใบอนุญาตขนส่งน้ำมันดิบ การกำหนดราคาซื้อขายผลปาล์ม การวัดปริมาณน้ำมัน การเข้าถึงและสนับสนุนเงินทุนให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการโรงหีบ ผู้ประกอบการโรงกลั่นในประเทศไทยและสปป.ลาว

มีโอกาสที่จะร่วมลงทุน เนื่องจากมีผู้ประกอบการที่มีความชำนาญและมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย นอกจากนี้ ประเทศสปป.ลาว ยังมีปริมาณการเพาะปลูกมาก สามารถเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบ ส่วนประเทศจีนเป็นได้ทั้ง ประเทศผู้ร่วมลงทุนและประเทศผู้บริโภค อย่างไรก็ตามปัญหาที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน ไม่ว่าจะผลิตที่ประเทศใดก็ตาม คือต้องลดต้นทุนการผลิตที่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง คือประเทศมาเลเซีย และประเทศ อินโดนีเซียให้ได้

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องผลกระทบจากการปรับปรุงพัฒนากฎหมายและข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าผ่านแดนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศ CLMVT

โดย ดร.ชาติชาย เขียวงามดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

โครงการนี้เป็นการศึกษาผลกระทบของการปรับปรุงกฎหมายและการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าและการขนส่งสินค้าผ่านแดนที่มีต่อการค้าและการลงทุนของประเทศไทย โดยรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ร่วมกับการสัมภาษณ์และสอบถามข้อมูลเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าผ่านแดน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง ได้แก่ กรมศุลกากร กระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ หอการค้าจังหวัด และผู้ประกอบการโลจิสติกส์ ซึ่งประเด็นการศึกษาประกอบด้วย (1) ข้อมูลสภาพทั่วไปทางการค้าของสินค้าผ่านแดนประเทศไทยระหว่างประเทศในกลุ่ม ASEAN ซึ่งประกอบด้วยประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม มาเลเซีย และสิงคโปร์ รวมถึงขั้นตอนได้เกี่ยวกับมูลค่าการส่งออกและการนำเข้าสินค้า และประเภทสินค้าที่ส่งออกและนำเข้า (2) เส้นทางทางการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศในกลุ่ม CLMVT และ (3) ปัญหาและอุปสรรคด้านข้อตกลงและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าของการขนส่งสินค้าผ่านแดน รวมถึงสินค้าที่ผ่านแดนอย่างผิดกฎหมาย นำมาทำการวิเคราะห์พยากรณ์แนวโน้ม (Scenario analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และวิเคราะห์ผลกระทบจากการปรับปรุงกฎหมายและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าฯ ที่มีต่อการค้าและการลงทุน จากนั้นทำการสรุปผลและเสนอแนะเชิงนโยบายในแนวทางการสนับสนุนการขนส่งสินค้าข้ามแดนให้เกิดประสิทธิภาพสำหรับประเทศไทย

โดยจากผลการศึกษาพบว่าอุปสรรคที่สำคัญสำหรับสินค้าผ่านแดนด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ได้แก่ (1) กฎระเบียบมีเป็นจำนวนมากและมีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (2) การบัญญัติให้สินค้าผ่านแดนที่อยู่ในประเทศไทยเกิน 30 วันเป็นสินค้าตกค้าง (3) การกำหนดวงเงินประกันสินค้าผ่านแดนไม่สอดคล้องกับมูลค่าของสินค้า (4) ความไม่สอดคล้องกันเรื่องแบบฟอร์มเอกสาร และ (4) การบังคับใช้ความตกลงระดับภูมิภาคได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้อุปสรรคด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญ ได้แก่ (1) เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก (2) ความแออัดที่ด่านชายแดน (3) จุดพักรถไม่เพียงพอ (4) ไทยไม่มีทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (5) การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสินค้าผ่านแดนของสปป.ลาว และ (6) รถบรรทุกสินค้าไทยไม่สามารถเข้ามาเลเซียและเมียนมาได้ ซึ่งหากมีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จะส่งผลให้การขนส่งสินค้าผ่านแดนมีความสะดวก รวดเร็ว

และมีประสิทธิภาพมากขึ้น เกิดการเชื่อมโยงเส้นทางการขนส่งในกลุ่มประเทศ CLMVT ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนและระยะเวลาในการขนส่งที่ต่ำลง ส่งผลให้ศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการสูงขึ้น ประเทศมีผลผลิตมวลรวมประชาชาติเพิ่มขึ้นผ่านการลงทุนในสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าจากทั้งภาครัฐและเอกชน ในการสร้างจุดพักรถและทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง การค้าชายแดนมีปริมาณสูงขึ้น การจ้างงานในภาคการผลิตและภาคบริการสูงขึ้น ทำให้ประชากรมีรายได้สำหรับการบริโภคเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ยังช่วยลดปัญหาในเรื่องการหลีกเลี่ยงภาษีนำเข้าซึ่งเป็นความกังวลสำหรับประเทศผ่านแดนโดยทั่วไป และปริมาณการขนส่งผ่านแดนไทยที่เพิ่มขึ้นยังช่วยสร้างรายได้ให้กับประเทศจากการเก็บค่าธรรมเนียมฯ การขนส่งสินค้าผ่านแดนได้มากขึ้นอีกด้วย

กรอบวิจัยที่ 2 กฎหมายและการบริหาร: แนวทางการบริหารจัดการในการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะ สิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย หรือแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม หรือแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ในระบบของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องนโยบายการย้ายถิ่นเข้าแรงงานข้ามชาติระดับทักษะของประเทศสมาชิกอาเซียน:

กรณีศึกษาสิงคโปร์และบรูไน

โดย ดร.สุทธิพร บุญมาก มหาวิทยาลัยทักษิณ

แรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ Skilled foreign workers เป็นส่วนหนึ่งของกระแสการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ (international migration flow) ในการศึกษาครั้งนี้ นักวิจัยต้องการเรียนรู้และทำความเข้าใจต่อนโยบายการเปิดรับแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะของประเทศสิงคโปร์และบรูไน การเรียนรู้และทำความเข้าใจต่อนโยบายของประเทศปลายทางทั้งสองสามารถเป็นแนวนโยบายเปิดรับแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะของรัฐบาลไทย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักในการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาบริบทและความเป็นมาของนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะของประเทศปลายทาง 2) เพื่อศึกษานโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะของประเทศปลายทาง และ 3) เพื่อเสนอแนะนโยบายการเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ประเทศปลายทางในแต่ละประเทศกำหนดนิยามและตัวชี้วัด “แรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ” แตกต่างกัน ตามความต้องการใช้แรงงานระดับทักษะในตลาดแรงงานของแต่ละประเทศปลายทาง เพื่อจำแนกประเภทตามระดับทักษะของแรงงานชาวต่างชาติ นิยามและตัวชี้วัดของแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะจึงไม่มีมาตรฐานเดียวกัน ประเทศปลายทางอาศัยเครื่องมือควบคุมเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะด้วยระบบอุปสงค์ (demand-driven system) ซึ่งนายจ้างเป็นผู้ร้องขอรับสิทธินำเข้าและว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติต่อรัฐบาล ภายใต้เงื่อนไขผลประโยชน์ของชาติในระดับมหภาค นอกจากการเคลื่อนย้ายแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ (skilled foreign labour mobility) แล้ว ประเทศสิงคโปร์ยังอาศัยการย้ายถิ่นระหว่างประเทศแบบถาวร (permanent international migration) เพื่อดึงดูดแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะให้เข้ามาทำงานในตลาดแรงงานของประเทศ รวมถึงมีนโยบายการย้ายถิ่นเพื่อการรวมตัวของครอบครัว (migration for family reunification) ที่มีให้เฉพาะแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ ในขณะที่ ประเทศบรูไนและไทยไม่มีนโยบายการย้ายถิ่นระหว่างประเทศแบบถาวร สำหรับแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะ โดยไม่จำกัดระยะเวลา ทั้งนี้ รัฐบาลไทยควรพัฒนาระบบและกลไกการนำเข้าและว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะอย่างเป็นระบบ เพื่อดึงดูดแรงงานชาวต่างชาติระดับทักษะให้เป็นทุนมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้ของประเทศ

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการและการจัดระบบบริการสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติของประเทศไทย

โดย ดร.อุษาวดี สุตะภักดิ์ มหาวิทยาลัยพายัพ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบมาตรการและแนวทางการจัดระบบบริการสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติของไทย และประเทศสิงคโปร์ มาเลเซียและบรูไน และเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดระบบบริหารจัดการและการจัดระบบบริการสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติในประเทศไทย วิธีการวิจัยคือ 1) ศึกษานโยบายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง 2) สัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน แรงงานข้ามชาติ และผู้ให้บริการด้านสุขภาพ จำนวน 25 ท่าน เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคในระบบการให้บริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติ และข้อเสนอแนะในการป้องกันปัญหา 3) เปรียบเทียบระบบบริการด้านสุขภาพแรงงานข้ามชาติของไทยกับประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และบรูไน และ 4) ทำการวิจัยอนาคตโดยใช้เทคนิคเดลฟายด์ประยุกต์ (EDFR) เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบบริการด้านสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย โดยคณะผู้วิจัยทำการพัฒนาข้อเสนอแนะจากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและสอบถามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 ท่านในประเด็นความเป็นไปได้และความเหมาะสมของข้อเสนอแนะ ทำการศึกษาระหว่าง มกราคม 2561 ถึง มีนาคม 2562

ผลการวิจัยพบว่า แรงงานข้ามชาติในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นแรงงานประเภทไร้ฝีมือ ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซียสนับสนุนแรงงานข้ามชาติตั้งแต่ประเภทกึ่งฝีมือและประเภทมีทักษะขึ้นไป ความแตกต่างของนโยบายการเปิดรับแรงงานข้ามชาติของแต่ละประเทศทำให้แรงงานข้ามชาติได้รับสวัสดิการด้านสุขภาพที่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบแนวทางการจัดระบบบริการด้านสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติของไทยกับสิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซียพบว่า การจัดบริการด้านสุขภาพให้แก่แรงงานข้ามชาติของไทยนั้นครอบคลุมการรักษาอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยทั้งที่เนื่องมาจากการทำงานและไม่เกี่ยวข้องกับการทำงานผ่านระบบประกันสังคมและการซื้อบัตรประกันสุขภาพ ในขณะที่สิงคโปร์ มาเลเซีย และบรูไน เน้นหนักสิทธิประโยชน์อุบัติเหตุและความเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงานผ่านการซื้อประกันสุขภาพเอกชนโดยนายจ้าง อย่างไรก็ตาม ปัญหาหลักของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยคือการไม่มีหลักประกันด้านสุขภาพ เนื่องจากมีสถานะเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย ในขณะที่ผู้ที่ได้รับอนุญาตทำงานก็พบปัญหานายจ้างไม่นำลูกจ้างเข้าสู่ระบบประกันสังคม ความไม่สนใจที่จะมีหลักประกันด้านสุขภาพของแรงงานข้ามชาติเอง รวมถึงการปฏิเสธการขาย

บัตรประกันสุขภาพของสถานพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบปัญหาความไม่ชัดเจนของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการมีหลักประกันสุขภาพ การทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ไม่สอดคล้องกัน ส่งผลเสียต่อสถานะสุขภาพของแรงงานข้ามชาติที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของคนไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้เชี่ยวชาญด้านแรงงานและด้านสุขภาพ เห็นพ้องในข้อเสนอที่จะให้มีการพัฒนาระบบบริการสุขภาพแรงงานข้ามชาติในหลายประเด็นสำคัญ เช่น การกำหนดเป้าหมายให้แรงงานข้ามชาติทุกคนต้องมีหลักประกันด้านสุขภาพโดยไม่คำนึงสถานะทางกฎหมาย การหามาตรการให้นายจ้างรับผิดชอบต่อการสร้างหลักประกันด้านสุขภาพให้แก่แรงงานของตน การสนับสนุนการจัดทำทะเบียนประวัติของแรงงานข้ามชาติ การสนับสนุนให้มีการบริการขั้นพื้นฐานให้แก่คนต่างด้าวที่มาอาศัยในประเทศไทยโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น การฉีดวัคซีน การรักษาโรคฉี่หนู เป็นต้น การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาแรงงานผิดกฎหมายและมีส่วนร่วมสนับสนุนให้เกิดการดูแลสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติในชุมชน เป็นต้น

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการแก้ปัญหาหนี้นอกระบบของประเทศไทยและประเทศสมาชิก อาเซียน

โดย ผศ.ดร.เศรษฐบุตร อิทธิธรรมวินิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หนี้นอกระบบเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมเงินระหว่างเอกชนด้วยกันเองซึ่งไม่ใช่เป็นการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินและมีการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับกรณีของการกู้ยืมเงินนอกระบบหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 เป็นต้น แต่หนี้นอกระบบยังคงมีอยู่และยังคงเป็นปัญหาในประเทศไทย ดังนั้นจึงควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และควรให้ออกมาตรการที่ไม่ใช่กฎหมายและนำมาใช้ควบคู่กับมาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรม

โดย ผศ.พ.ต.ท.ดร.กฤษณพงศ์ พุตระกูล มหาวิทยาลัยรังสิต

ผลการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการทั่วไปในเรือนจำ การบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพผู้ต้องขัง และการบริหารจัดการเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ โดยสามารถสรุปแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญในแต่ละด้านได้ดังนี้ 1) การบริหารจัดการทั่วไปในเรือนจำ เช่น การให้ความสำคัญในการให้บริการทางด้านสุขภาพโดยเฉพาะกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้มีปัญหาด้านสุขภาพจิต การจัดหาให้มีปริมาณเพียงพอในการใช้ในห้องน้ำและใช้ในการอาบน้ำ การแยกผู้ต้องขังที่รอการพิจารณาต้องแยกจากผู้ต้องขังที่ต้องคำพิพากษาแล้วให้ชัดเจน การปรับเปลี่ยนไม่ให้มีการลงโทษทางวินัยทางวินัยด้วยการตัดการเยี่ยมญาติ การพัฒนาระบบการรักษาความลับของผู้ร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสภายในเรือนจำ และการพัฒนาการตรวจสอบภายนอกให้ครอบคลุมมาตรฐานการปฏิบัติโดยเฉพาะในด้านหลักสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขัง 2) การบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพผู้ต้องขัง เช่น การพัฒนาระบบวิธีการสอนจริยธรรม/ธรรมะหรือหลักศาสนา การให้ความสำคัญกับโปรแกรมด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด การส่งเสริมผู้ต้องขังด้านการศึกษา การจัดหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพที่เหมาะสมให้กับผู้ต้องขัง การแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชนในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพ การพัฒนาแนวทางในการเตรียมความพร้อมก่อนการปล่อยตัวผู้ต้องขัง การสร้างรายได้และเงินออมให้กับผู้ต้องขังในขณะต้องโทษในเรือนจำ การส่งเสริมแนวทางการสร้างชุมชนจำลอง การพัฒนาระบบการติดตามช่วยเหลือผู้ต้องขังทุกคนเมื่อพ้นโทษอย่างจริงจัง และการปรับแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคสำหรับการทำงานของผู้ต้องขังที่พ้นโทษ และ 3) การบริหารจัดการเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เช่น การพัฒนาระบบการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ และการพัฒนาสวัสดิการสำหรับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะแนวทางในการลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนก่อนการฟ้องคดี เช่น การปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดการปัญหาอาชญากรรม การเบี่ยงเบนคดีก่อนการฟ้อง (pre-trial diversion) การส่งเสริมการใช้กระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์ และการสร้างความยอมรับของสังคมกับผู้ต้องขังพ้นโทษ 2) ขั้นตอนระหว่างการฟ้องและพิจารณาคดี เช่น การพัฒนาระบบการประกันตัวชั่วคราว การส่งเสริมให้ใช้มาตรการการต่อรองคำรับสารภาพ (plea-bargaining) และการส่งเสริมให้นำวิธีการในขั้นตอนก่อนการพิจารณาพิพากษาแทนการควบคุมอยู่ในเรือนจำ (Tokyo Rules) 3) ขั้นตอนระหว่างการพิจารณาคดีการลงโทษ เช่น การลงโทษแบบไม่มีการควบคุม (Non-custodial measures)

การส่งเสริมให้ใช้มาตรการลงโทษระดับกลาง (Intermediate punishment) และการมีข้อยกเว้นในการเพิ่มโทษ ในคดียาเสพติดที่มีผู้ต้องขังเป็นผู้กระทำผิดซ้ำจำนวนมาก และ 4) ขั้นตอนระหว่างการรับโทษในเรือนจำ เช่น การปล่อยตัวแบบมีเงื่อนไขและใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการติดตามและการส่งเสริมให้ใช้วิธีการสร้างชุมชนจำลองสำหรับผู้ต้องขังที่จะถูกปล่อยตัวออกไปโดยเฉพาะ (Halfway house)

คำสำคัญ: เรือนจำ, งานราชทัณฑ์, ผู้ต้องขัง, การบำบัดฟื้นฟู, มาเลเซีย

กรอบวิจัยที่ 3 สังคมวิทยา: การศึกษาเชิงนโยบายและหามาตรการแนวทางการบริหารจัดการในการรับมือของประเทศไทยด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อรองรับแรงงานต่างด้าวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเข้าสู่ประเทศ หรือการศึกษาบทบาทของผู้นำในสังคมพหุวัฒนธรรม ตลอดจนแนวโน้มนโยบายด้านประชากรที่มีความสำคัญในภูมิภาคอาเซียนนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีคุณภาพ

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องโครงสร้างและนโยบายประชากรของประเทศสิงคโปร์ในมุมมองของการพัฒนาประเทศไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โดย ผศ.ดร.จงจิตต์ ฤทธิรงค์ มหาวิทยาลัยมหิดล

งานวิจัยเรื่อง “โครงสร้างและนโยบายประชากรของประเทศสิงคโปร์ในมุมมองของการพัฒนาประเทศไทยในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ศึกษาโครงสร้างและนโยบายประชากรของสิงคโปร์ได้แก่ การเจริญพันธุ์ การย้ายถิ่น และผู้สูงอายุ ระหว่าง พ.ศ. 2503-2559 ผลการศึกษาได้จากการทบทวนวรรณกรรมและการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ประชากรสิงคโปร์ทั้งชายและหญิงรวมทั้งหมด 23 คน สิงคโปร์เป็นสังคมสูงวัยและมีอัตราส่วนผู้สูงอายุสูงสุดในกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือมีประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 18 เนื่องจากอัตราเจริญพันธุ์ลดลงต่ำกว่าระดับทดแทนอย่างต่อเนื่อง

สิงคโปร์จึงมีนโยบายส่งเสริมการเกิดโดยมาตรการทางภาษีและเงินอุดหนุนโดยพิจารณาตามลำดับที่บุตรโครงการสมดุลงาน การเพิ่มจำนวนและคุณภาพของสถานเลี้ยงเด็ก แต่อัตราเจริญพันธุ์รวมมีแนวโน้มที่จะลดลงไปอีก ทั้งนี้เป็นเพราะความกดดันทางเศรษฐกิจ ภาวะความเครียด วิถีชีวิตที่เร่งรีบ การเสียโอกาสการทำงานของแม่ และค่าครองชีพที่สูงขึ้น

ผลกระทบจากเด็กเกิดน้อยทำให้ขาดแคลนประชากรวัยแรงงาน สิงคโปร์จึงมีเข้าแรงงานจากต่างประเทศและส่งกลับเมื่อหมดสัญญา โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจำนวนและคุณสมบัติของแรงงานที่ขาดแคลนและจำเป็น และยกระดับคุณภาพประชากรให้เป็นแรงงานทักษะสูง สิงคโปร์ต้องการแรงงานทักษะต่ำเพื่อทำงานที่ประชากรสิงคโปร์ไม่ต้องการทำ และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมโดยกำหนดโควตาชาติพันธุ์ในชุมชน และสนับสนุนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและศาสนาของแต่ละชาติพันธุ์ให้คงอยู่

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Central Provident Fund-CPF) เป็นระบบช่วยให้ประชาชนออมเงิน และค่ารักษาพยาบาลหลังเกษียณอายุ อายุเกษียณปรับเพิ่มจาก 55 เป็น 62 ปี และบัญญัติกฎหมายการทำงานหลังอายุเกษียณจนถึง 67 ปี รัฐบาลสนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชนดูแลผู้สูงอายุ โดยให้เงินอุดหนุนและจัดลำดับความสำคัญแก่บุตรที่ต้องการซื้อที่อยู่อาศัยด้วยกันหรืออยู่ใกล้พ่อแม่สูงอายุ อบรมให้ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุที่ต้องการการดูแลพิเศษ ระบบช่วยเหลือผู้สูงอายุในชุมชนโดยจัดทีมอาสาสมัครให้ความช่วยเหลือ

ประจำอาคารและชั้นที่พักอาศัย สิ่งแวดล้อมรอบอาคารที่พักอาศัยเอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุให้สามารถเดินหรือใช้รถเข็นเพื่อไปสถานที่ใกล้เคียงได้ด้วยตนเอง จุดบริการเบ็ดเสร็จและสถานที่เพื่อนันทนาการสำหรับคนทุพพลภาพที่เข้าถึงได้สะดวกตั้งอยู่ในศูนย์บริการชุมชนของรัฐ

คำสำคัญ: สิงคโปร์ นโยบายประชากร การเจริญพันธุ์ การย้ายถิ่น ผู้สูงอายุ

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่องบทบาทยูโซฟ อีสฮากในสังคมพหุวัฒนธรรมของสิงคโปร์

โดย นายณัฏมีย์ หมดหวาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ปัตตานี)

ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้ก็ขึ้นอยู่กับผู้นำและประชาชน สาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นหนึ่งในประเทศประชาคมอาเซียน ที่มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศ ซึ่งจากเดิมเป็นเพียงรัฐที่เป็นเกาะเกิดใหม่ อันประกอบไปด้วยประชาชนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ มีทรัพยากรน้อยนิด แต่พวกเขาสามารถนำพาประเทศจนประสบความสำเร็จได้ดังปรากฏในปัจจุบัน การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับสิงคโปร์ จึงมีความสำคัญยิ่ง ทั้งในแง่บทเรียนและองค์ความรู้ ประธานาธิบดีคนแรกของสิงคโปร์ยูโซฟ อีสฮาก เป็นผู้นำที่เข้ารับตำแหน่งสูงสุดในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อและนำพาประเทศเล็กๆ ที่มีความเปราะบางในหลายๆด้านแห่งนี้ผ่านช่วงวิกฤติ จนพัฒนาประเทศมาได้จนถึงปัจจุบัน แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าปัจจุบันยังไม่มีงานวิจัยหรือหนังสือที่เกี่ยวกับยูโซฟ อีสฮาก ที่เป็นภาษาไทยให้เราได้เรียนรู้และศึกษาประวัติศาสตร์บทเรียนอันมีค่าของเพื่อนบ้าน งานวิจัยจึงเป็นตัวตอบโจทย์ดังกล่าวได้ดี

งานวิจัยได้สร้างองค์ความรู้ ในเรื่องของชีวประวัติ เรื่องราว บทบาทและผลงานของอดีตประธานาธิบดีคนแรกของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ทำให้เราได้มีองค์ความรู้ ความเข้าใจ และได้เรียนรู้ ศึกษาประวัติความเป็นมา และผลงานของท่านรวมถึงนโยบายพหุเชื้อชาตินิยมที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างชาติ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะทำให้เราได้ศึกษาเรื่องราว ประสบการณ์ และองค์ความรู้ของประเทศเพื่อนบ้านต่อไปในอนาคต

บทคัดย่อ

โครงการประชากรเด็กข้ามชาติ: บริบทการเลี้ยงดู การเข้าถึงบริการสุขภาพและการศึกษา ในพื้นที่เขต

เศรษฐกิจพิเศษชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

โดย ผศ.ดร.เฉลิมพล แจ่มจันทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเลี้ยงดู การเข้าถึงบริการสุขภาพและการศึกษาของประชากรเด็กข้ามชาติ อายุ 0-14 ปี ในครอบครัวแรงงานข้ามชาติ พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อคาดการณ์แนวโน้มผลกระทบจากการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่จะมีต่อสถานการณ์เด็กข้ามชาติ โดยประเมินจากการรับรู้และมุมมองของประชากรข้ามชาติ รวมถึง ผู้แทนหน่วยงานภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และเพื่อให้ข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและจัดการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่คำนึงถึงการพัฒนารัพยากรมนุษย์ประชากรเด็กข้ามชาติอย่างเหมาะสม วิธีการศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ การทบทวนและการวิจัยเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาในพื้นที่ (fieldworks) ซึ่งประกอบด้วย 2 วิธีการศึกษาย่อย ได้แก่ การศึกษาเชิงปริมาณ โดยการสำรวจเก็บข้อมูลครอบครัวแรงงานข้ามชาติในพื้นที่ ด้วยแบบสอบถามอย่างมีโครงสร้างจำนวน 400 ครอบครัว และการศึกษาเชิงคุณภาพ กับตัวแทนกลุ่มหน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำชุมชน และกลุ่มพ่อแม่ข้ามชาติจำนวน 65 ราย

ผลการศึกษาที่สำคัญ พบว่า เด็กข้ามชาติในครอบครัวข้ามชาติตัวอย่าง 400 ครอบครัว มีจำนวน 803 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 6-11 ปี ถึงประมาณ 3 ใน 4 เป็นเด็กที่เกิดในประเทศไทยซึ่งในจำนวนนี้ ร้อยละ 81 ได้ดำเนินการจดทะเบียนการเกิด ในด้านการศึกษา ประมาณร้อยละ 30 ไม่ได้เรียนหนังสือ (ส่วนหนึ่งมาจากอายุยังไม่ถึงวัยเข้าเรียนที่อายุ 6 ปี) ประมาณร้อยละ 30 กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนไทย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา และอีกเกือบร้อยละ 40 กำลังศึกษาหรือได้รับการพัฒนาเด็กอยู่ในศูนย์การเรียนรู้ที่ดำเนินการโดยองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ เด็กข้ามชาติประมาณ 4 ใน 5 ไม่มีหลักประกันทางสุขภาพเกี่ยวกับการเลี้ยงดู มากกว่าร้อยละ 75 ของพ่อแม่ข้ามชาติ มีแผนเลี้ยงดูบุตรที่เป็นเด็กข้ามชาติในประเทศไทยจนถึงอายุ 15 ปี ด้วยเหตุผลหลักที่ต้องการเป็นผู้ดูแลเลี้ยงดูเด็กด้วยตนเองทั้งพ่อและแม่ เด็กข้ามชาติรุ่นที่เกิดใหม่ อายุ 0-5 ปี มีแนวโน้มเข้าเรียนในโรงเรียนไทยเพิ่มขึ้น (โดยที่บางส่วน พ่อแม่มีแผนส่งกลับไปเข้าเรียนหนังสือในประเทศเมียนมา) ในขณะที่กลุ่มเด็กอายุ 6-11 ปีและ 12-14 ปีมีแนวโน้มเรียนในศูนย์การเรียนรู้ของ

องค์กรพัฒนาเอกชนในสัดส่วนที่มากกว่า ประมาณ 3 ใน 4 ของพ่อแม่ต่างชาติไม่มีแผนในการซื้อบัตรประกันสุขภาพให้เด็กข้ามชาติในช่วงอายุ 0-14 ปี

เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของอำเภอแม่สอด ปัจจุบัน ยังเป็นไปค่อนข้างล่าช้า และยังคงมีความไม่ชัดเจนบางส่วนเกี่ยวกับทิศทางในการพัฒนา อย่างไรก็ตาม หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่คาดการณ์ว่าในอนาคตจะทำให้เกิดความต้องการแรงงานในพื้นที่ที่สูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นแรงงานมีฝีมือ ในปัจจุบัน การจ้างแรงงานข้ามชาติในพื้นที่เป็นลักษณะตามมาตรา 64 แห่ง พ.ร.ก.การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2560 และเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 เพิ่มขึ้น แต่ประชากรข้ามชาติในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงไม่ทราบหรือมีความรู้ความเข้าใจมากนัก เกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประชากรข้ามชาติปัจจุบันที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแรงงานไม่มีฝีมือ จำนวนมากเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางจากปัญหาในเรื่องสถานภาพและการมีเอกสารอาศัยอยู่ในประเทศไทย ในกลุ่มนี้แม้ไม่ใช่กลุ่มแรงงานหลักที่เป็นที่ต้องการในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือมีแนวโน้มจะได้รับผลกระทบทางตรงจากการพัฒนาพื้นที่ แต่ผลจากการพัฒนาพื้นที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อประชากรข้ามชาติกลุ่มนี้พอสมควร การส่งเสริมให้บุตรหลานของแรงงานและประชากรข้ามชาติปัจจุบันที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงการจดทะเบียนการเกิด เพื่อป้องกันปัญหาการมีสภาพเป็นคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ในอนาคต ให้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม ทั้งการศึกษาในระบบการเรียนของไทย หรือศูนย์การเรียนรู้โดยองค์กรพัฒนาเอกชนตามระบบการศึกษาของประเทศเมียนมา ซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุมมาตรฐานและสนับสนุนคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็นและมีหลักประกันทางสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย เป็นเรื่องในพื้นที่ควรพิจารณา และให้ความสำคัญ เนื่องจากประชากรเด็กข้ามชาติกลุ่มนี้ หากสามารถเติบโตขึ้นมาอย่างมีคุณภาพ มีการศึกษาและมีสุขภาพที่ดี จะสามารถเป็นกำลังแรงงานที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ในอนาคตได้เป็นอย่างดี